

D. IOANNIS CONRADI BECKER I.
 APUD ALSFELDENSES IN HASSIS MEDICI PROVINCIALIS,
 D E

ΠΑΙΔΙΟΚΤΟΝΙΑ INCULPATA

AD SERVANDAM
 PUERPERAM,

TRACTATUS MEDICO-LEGALIS,

MEDICINAE ET LEGI NATURALI CONVENIENTER DE-
 SCRIPTUS, INTERSITIS ETIAM PROPRIAE EXPERIEN-
 TIAE OBSERVATIONIBUS INTERSTINCTUS,

*ARGUMENTI NOVITATE IURIS AC MEDICINAE
 CULTORIBUS HAUD INIUCUNDUS.*

CUM PRAEFATIONE

IO. MELCHIOR. VERDRIES, D.

CONSILIAR. ET ARCHIATR. HASSO-DARMSTADIN. PROF.
 MEDIC. ET PHILOSOPH. NATUR. ORDINARII IN
 ACADEMIA GIESSENA.

G I E S S A E,

APUD IO. PHILIPPUM KRIEGER,

Typis VULPIANIS, A. MDCCXXIX.

D. JOANNES CONRADUS BECKER
APUD ALLEGANSES IN HASSIS MEDICI PROVINCIALIS
D. E.

PLATONICA
INGULPATA
AD SERVANDAM
PUERPERAM.

TRACTATUS MEDICO-LEGALIS
MEDICINAE ET LEGI NATURALI CONVENIENTER DE
SCRIPTUS, INTERSIT ETIAM PROPRIAE EXPERI-
TIAE OBSERVATIONIBUS INTERSTINCTUS,
ARGUMENTI NOVITATE FURUS AC MEDICINAE
CULTORIBUS HAUD INCONGRUUS.

CUM TRACTATIONE
IO. MELCHIOR. VERBES, D.
CONSILIAR. ET ARCHIATR. HASSO. BARMSTADIN. PROF.
MEDIC. ET PHILOSOPH. NATUR. ORDINARI IN
ACADEMIA GIESSENA.

APUD IO. PHILIPPUM KRIEGER,
GIESSE.

Typis Vuerliani, A. MDCCXXIX.

V I R O

EXCELLENTISSIMO

ATQUE

EXPERIENTISSIMO

DOMINO

IACOBO *van den* VELDEN,

SERENISSIMI ET POTENTISSIMI
HASSIÆ LANDGRAVII CONSILIA-
RIO ET ARCHIATRO PRIMARIO,
MEDICINÆ IN ACADEMIA MAR-
PURGENSI PROFESSORI OR-
DINARIO CELEBER-
RIMO;

PATRONO SUO

OMNI QUA DECET OBSERVANTIA
COLENDO,

OPUSCULUM HOC

IN GRATI ANIMI

PRO TOT TANTISQUE BENEFICIIS

DOCUMENTUM

OFFERT ET CONSECRAT

IO. PHILIPPVS KRIEGER

Bibliopola,

LECTORI BENEVOLO
D. IO. MELCHIOR VERDRIES

S. P. P.

PArtus negotium, etiam cum secundum naturae leges ordinate procedit, difficillimum & doloribus, quin & periculi plenissimum esse, constat patetque inter omnes: ut proinde miserrima sexus sequioris conditio sit, postquam post primam Paradisi felicitatem prima omnium mater acerbissimam sententiam audiuit: multiplicabo dolores partus tui: in dolore paries liberos tuos. Sed multo tamen grauior & periculosior redditur haec miseria & calamitas, quando inter sacrum & saxum, quod dicitur, constitutae mulieres, & in extremum discrimen adductae dilectissimum pignus amoris reddere volunt, neque tamen ob plurimas causas eniti illud possunt. Quantas hic perferunt acerbitates? quantis angustiis premuntur? quot & quam variis casibus saepe exercentur? quantas in difficultates incurrunt? Quoties in hoc opere strenue, per plures saepe dies, desudantes labores fundunt incassum, atque animam citius quam foetum expellunt? Nascens saepe ante natiuitatem, aut in natiuitate denascitur. Saepe pro accepta vita vitam infelici matri eripit propriae parentis homicida. Saepe & foetus & mater hic succumbunt,

bunt, nec illi nisi cum matre perire licet. Primum vitae domicilium foetui non raro fit sepulchrum, ut contabescens in utero matrem vivum sarcophagum & bustum quasi efficiat, atque exquisitis aliquando suppliciis in propriae matris viscera saeviat. Quoties foetus monstruosa figura deformis matri ingentem calamitatem aut etiam exitium adfert? Saepe foetus fit lapis. Saepe osseo involucro obductus matri per plurimos annos grauis institit. Et quis tristissimos hic casus omnes enumeraret, aut mala cuncta, quae sequiorem sexum, hac ex parte, manent, sufficienter delinearet? Nec vacat omnes hic causas recensere, quae partum difficiliorem ac grauiorem reddunt atque efficiunt ut foetus cum summa molestia vitaeque aut matris aut sui ipsius aut utriusque magno periculo excludatur, aut etiam cum internecone utriusque excludi nequeat. Hoc compertissimum habemus, illas ipsas tum in matre tum in ipso foetu quaerendas esse. Prout enim, in genere, partus boni, secundum **GALENUM L. V. Aphor. comm. LV.** duo exigunt, & vigorem infantis & praegnantis, ita partus non sine periculo fit, cum foetus valetudinarius est & mater imbecilla. id. ibid. Cum enim viae, per quas foetus in luminis auras prodire debet, angustiores sint, facile perspicitur, robur tum matris excludentis, tum foetus eluctantis atque conatibus suis in enixus molimina conspirantis, sicut & uteri inprimis & viarum iustam habitudinem hic requiri, & proinde uno ex his deficiente partum grauiorem fieri. Equidem parturiendi stimulum in & ab ipsa matre inchoari, atque uterum lacertosum, per conformationem & habitudinem, quam foetum gestando suscepit, partum incipere & perficere vix ulli, cui negotium hoc recte perspectum est, dubium esse poterit. Sine conatibus foetus exclusionem hanc fieri foetus mortuus aut mola etiam omnis sensus & motus expers, sui nihilominus excretionem urgens satis superque docet: ubi omnis labor soli matri relinquitur. In occasionibus & moliminibus intempestiuis siue abortiuis, quicquid genus nervosum matris ad extraordinarios motus, atque hinc uterum, tranquillo adhuc foetu, ad contractiones & vibrationes praematuras laceffit, vimque huius expultricem exstimulat, foetus exclusionem promouere, ex affectibus animi vehementioribus, quae in conspiratione mentis & corporis genus nervorum exagitant, manifestum est. Haemorrhagias uteri, vel alius partis, abortum ciere experien-

rientia docet: id vero non tantum ex eo contingit, quod hac ratione alimoniae & spiritus vitales, prout dicunt, foetui subtrahantur, sed potissimum, quod sub illis cruoris effusionibus genus nervosum spasmodicis contractionibus agitetur atque fibrosus uteri materni habitus iis ipsis incitetur, ut urgendo & extrudendo continuo instet: quemadmodum omnes inordinatas cruoris effusiones vel a spasmodicis constrictionibus & congestionibus originem trahere, vel spasmos in corpore concitare & inducere apertissimum est. Foetum tamen suo modo cum matris conatibus simul conspirare atque uterum ad enixum stimulare, vel ex eo perspicuum est, quod observationes reperiantur, ubi mortua matre foetus exitum quaesiverit & inuenerit. Mirandum huius rei exemplum celeberrimo **ALBINO**, Consiliario & Archiatro Brandenburgico & Profess. Medic. tum temporis in Acad. Francofurt. ad Viadr. ordinario ab Archiatro Electorali Dom. **GOSKY** communicatum exhibet Dissert. Inaugural. de Partu difficili sub illius Praesid. ventilata. Th. III. Foemina nempe nobili stirpe nata & conspicua, ingruente partus tempore, a Medico pellentibus remediis intempestive exagitata, tandem partus labore confecta moritur, haerente adhuc foetu in viis. Cumque stramini, pro more, fuisset imposita, postero die foetum angustis viarum adhuc impactumprehendunt, sed simul alium foetum, qui magna vi per latus sinistrum, facto foramine, spithamae longitudine, per ruperat, matri appositum non sine stupore observant adstantes. Hinc etiam quicquid foetum laceffere eiusque vitalitatem conturbare valet, abortiuis conatibus occasionem praebere ipsumque abortum procurare solet. Scilicet, ut partus negotium breuibus hic exponam, imminente partus tempore, ubi uteri sanguine distenti elater, sublato iam partium fluidarum & solidarum, in miranda fabrica, aequilibrio, insurgit, & foetus iam maturus, ab incuruatione & in globum quasi contracto corporis situ, molestiam sentit, ac alius situs cupidus artius pandit, ergastuli, quo haecenus detinebatur, taedium capit, libertatem quasi anhelat, ex naturae instituto, pronus factus, versus os uteri voluitur, mole sua uterum iam magis tendit, donec ab illius compressione & expressione membranae disrumpantur, idque ut plurimum in interno matricis osculo, ubi minor est resistentia, cum nihil hic adsit quod membranas suffulciat: tum aquae effunduntur: quae vias molliunt & lubricant, & foetus, qui antea

medi-

mediis librabatur aquis, sine ponderis aut molestiae extraordinariae aut notabilioris sensu, iam grauius instat, uterum prae grauat, & vicissim ab utero pressus dolet, genua & cubitos explicat, pedibus in uteri fundum exporrecit, nouo conamine os uteri internum adoritur, uterum exstimulat, qui contractus undique foetum urget, opem ferente matre, quae doloribus lacerata, cohibito spiritu, deorsum depresso diaphragmate, contractisque abdominalis musculis, in enixum conspirat, donec auctis utrinque nixibus, frequentioribus & validis conatibus partium quae circumstant renisus & viarum angustia superetur atque foetus feliciter excludatur. Ita partus naturalis absoluitur non sine doloribus matris, saepe exquisitissimis, nec sine omni foetus labe aut aerumnis. Quodsi vero partium resistentium nisus fortiores fuerint, aut viarum angustiae ita comparatae, ut nec matris urgentis nec foetus connitentis laboribus superari possint; in angusto utrinque spes est. Facile nempe intelligitur, si vel mater vel foetus natura vel morbo fuerit imbecillis, aut foetus plane mortuus, partum difficiliorem fieri: inprimis vero viarum, uteri & partium adiacentium conditionem ac habitudinem a statu naturali recedentem, vel foetus malam conformationem, aut situm in utero peruersum in magnum & extremum saepe discrimen rem hic adducere; ita quidem ut ope humana vix, aut nullo plane modo succurrere liceat. Uterus aliquando est scirrhusus, ulcere corrosus aut ruptus, in parte quadam extenuatus ac labefactatus ut aequali vi undique foetum urgere nequeat, ut foetus aliquando facilius disrupto in parte extenuata utero in abdomen prorumpat, quam renisum in viis ordinariis superet. Tragicum talem casum obseruauit supra laudatus Celeberr. **ALBINUS**, l. c. Vocatus ille ad parturientem, aliquot antea liberorum matrem, iuuenulam, robustam, sanam, foetum capite pronò uteri orificio innixum & legitime collocatum, & conatus parturiendi sufficientes offendit, nulla tamen arte foetus educi potuit, donec in limine vitae in ipsa matre sepulchrum matris suae occisor reperiret. Aperto corpore totum uteri corpus, ut solet & debet, duorum circiter digitorum crassitiem habuit, nisi quod in latere sinistro fundi eius spatium, volae circiter magnitudine, esset non fibrosum, sed membranosum & quidem satis tenue, ex quo rupto umbone pedes in abdominis cauum prospiciebant. Ex quibus manifesto liquet, cur

conatus parturiendique dolores omnes fuerint frustranei ; licet enim compressum fuerit ab inspirato aëre & contractis musculis abdominis cauum , corrugatus uterus , licet foetus calcitrauerit , tantum absuit , ut orificium uteri fuerit dilatatum , quin potius pedes in abdominis cauum adacti his omnibus fecere locum , donec doloribus confecta mater moreretur. Plura similia exempla vid. apud Hildanum Cent. I. col. 64. 67. Cent. IV. obs. 57. & Bartholinum, de insolit. partus viis. p.74. Aliquando uterus spasmis inflammatoriis ita constringitur in medio ut foetum velut cingulo & vinculo ligatum teneat ac nullo modo prodire permittat. Tale miserandum exemplum ipsi mihi videre licuit. Nempe ante sexennium & quod excurrit vocabar ad parturientem , foeminam iuuenulam , vegetam & hactenus quidem ex voto sanam. In diem tertium iam partus labores magnis conatibus sustinuerat , foetus iusto situ , capite prono ad uteri orificium positus nullo modo promoueri poterat. Nihil hic intentatum reliquimus : adhibita etiam est opera Chirurgi in hoc negotio alias dexterrimi atque experientissimi , qui foetui tandem sub laboribus demortuo violentas manus intulit , instrumenta prudenter & circumspecte applicuit , sed omni laboriosa industria , iteratis saepe tentaminibus , nil quicquam promouere aut efficere potuit. Fracta tandem & confecta laboribus mater , retento foetu , animam exspirat. Cumque corpus secandi nobis copia facta esset , utrum circa medium aliquo modo inflammatum & ita constrictum deprehendimus , ut , cinguli in modum , foetus perfecti , & magni & iusto situ positi , (nisi quod ad latus paulo magis declinaret ,) abdomen valide & profunde stringeret , & illigatum teneret , ita quidem ut tumidum illud supra constrictionis locum appareret. Unde causa tristissimi huius casus in aperto erat. Foetum vel monstrosa conformatione vel inepto situ partum reddere difficillimum & maxime periculosum quotidiana experientia docet : ubi vix aliud grauidis solamen superest quam quod obstetricantium manus adferunt. Cumque insigni dexteritate ac peritia in hoc negotio saepe intricatissimo opus sit , in proclui est perspicere , in bene constituta republica , ad Magistratus officium hoc quoque imprimis pertinere , ut peritis illi obstetricibus atque dexterrimis Chirurgis obstetricantibus prospiciat. Plurimae enim sic seruantur matronae , plurimae familiae , quae alias succum-

berent

berent & interirent. Occasione manualis illius operationis obstetricantium in partu difficili, in casibus arduis, ubi vita matris & foetus, conscientia & fama medentium periclitantur, nata est quaestio Medico-legalis delicata & nodis difficilioribus impedita: num liceat violentas manus inferre foetui vivo ad matrem seruandam? num fas sit rescindere & perdere ramum ut arbor conservetur; Hanc, a pluribus quidem tactam, sed non satis pro merito expositam, cum praesentis opusculi clarissimus Auctor, Vir eximiae & perpolitae eruditionis, pro egregia qua pollet artis scientia usu medendi confirmata, expeditam dare strenue allaboraverit, non potui non laudatissimis ipsius conatibus applaudere, Tibique B. L. opusculum hoc varia & eleganti doctrina refertum commendare. Vale & fruiere utili nec in-
iucundo hoc labore; doctissimoque Auctori vitam & sanitatem ad
plura foecundi ingenii monumenta producenda,
mecum precare.

(. .)

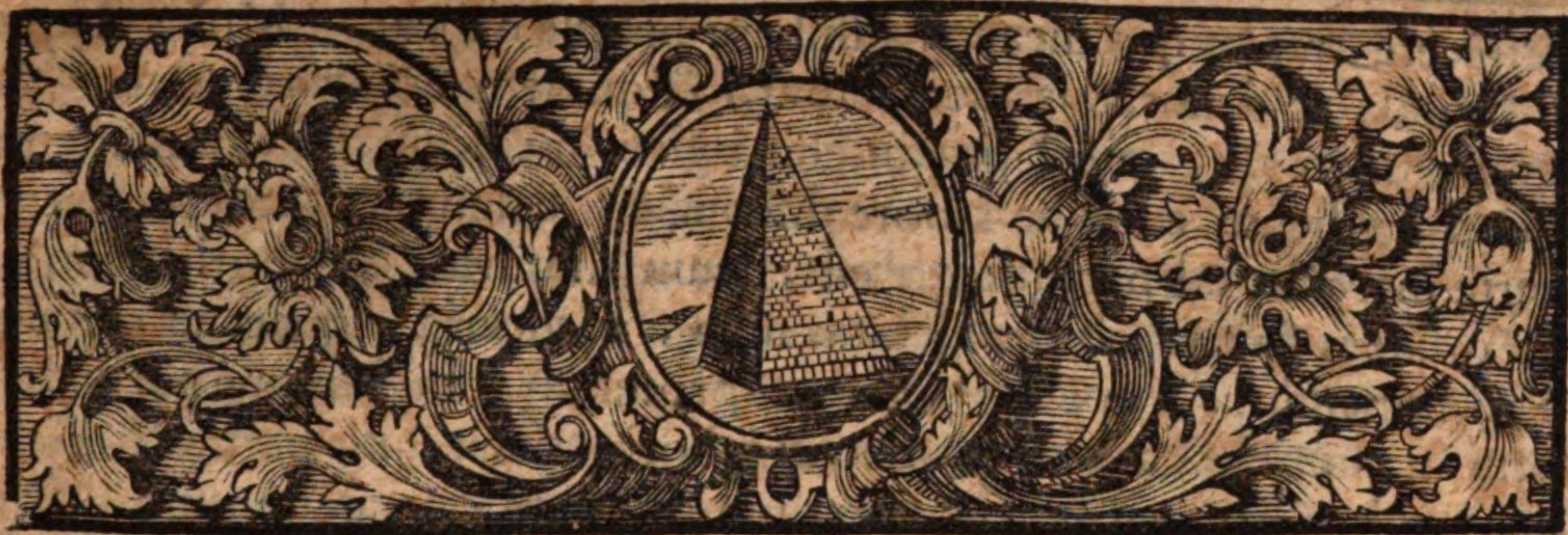
BENEVOLO ET CURIOSO
LECTORI

S. P. D.

IO. CONRADUS BECKER.

Quanquam argumenti, quod tecum in praesenti communico, natura eam mihi priuatim mentem & opinionem iniecit, ut παιδιοντο-
vlar, ad puerperam partu impossibili iunctaque eidem morte libe-
randam, non concedere solum, sed inculpatam quoque pronunci-
are sustineam; haud tamen multum absuit, quin eius me nouitas euulgandi-
que periculum a proposito promendae sententiae reuocet, aut certe principii
tractatus a petitione veniae ordiri impellat, sicubi rem acu non tetigero,
nemine mihi Doctorum nec voce monstrante viam, nec scriptura praeserente
facem. Vicit tandem difficultatem rationi coniuncta necessitas, tuaeque, le-
ctor beneuole, aequitatis opinio animum mihi addit, ut satyrae morsum non
timeam, inuidorumque obtrectatio me non moueat. Quod in lucem facio
predire, expectatione Doctorum necessarium videtur: ne villo incoeptum
praeueniente, nouum est: argumenti dignitate arduum: mole exiguum: ut
difficile sit, tantulo opusculo, cui componendo ob varia, quibus circumside-
or, negotia, vix binas continuas impendere horas mihi licuit, argumentum
tot tantisque implicitum nodis, quod etiam doctissimos tenuit suspensos, ita
explicatum, & ad rationis iudiciiue cotem attritum ac politum proponere,
in quo doctorum acquiescat chorus. Forte tamen ita ferente, rei promendae
occasionem, crebrius quam pro votis mihi a puerperis offerri solitam, adeo
non praetermittere volui, ut ingenii discrimen leuius existimem, quam deser-
ti officii, & rei scitu necessariae per metum oppressae infamiam. Usus, quo
sine medici nec quicquam magna laude dignum consequi possunt, quamuis

artis praecepta perceperint, ut Cicero bene iudicat Lib. I. de Officiis cap. 18.
 ea mihi apud puerperas exempla subministravit, quae credo obtigisse paucis.
 Quibus scriptione facultateque magnopere dignis, qui non quaecumque me-
 um ingenium suppeditarem, ad rei veritatem hoc conuenientius, quod meis
 usurpata oculis sunt? Gratiam magnam parua hac opera apud lectorem me-
 & initurum, & indicium multarum observationum ei multo credibilis factu-
 rum spero, quod ab oculato proficiscitur teste, cui militis gregarii partes in-
 terdum sustinendae sunt. Primo quidem arduam hanc controuersiam de ne-
 cando foetu uiuo ad seruandam puerperam, mihi non aggrediendam, deinde
 vero semel aggresso non dimittendam censui, quia magna famae momenta in
 utramque partem fiunt, siue opus aggrediamur quam pro viribus maius, siue
 occasionem amplificandae artis opportune oblatam, quadam virium diffidentia
 negligamus. Conuerso igitur ad eximendam Doctoribus dubitationem animo,
 nihil erat, cur aut furtum cessationis quaererem, aut quodam me pudore si-
 nerem impediri, quo minus, quae scire medicorum interest, memoriae literis
 prodam. Quo in proposito multum me confirmauit cum honorificum docto-
 rum iudicium, quo tractatum meum medico-legalem de submersorum morte
 sine pota aqua, tertia iam vice editum, tum applausus, quo versionem me-
 am latinam Musei Museorum Valentiniani prosecuti sunt, quod opus totidem
 foliis verbisque nunc sub schemate noui Aurifodinae Medicae nominis, meo
 interpretis nomine non praefixo, occultatur. In componendo opere summa cura
 prouidi, ne uerbositate & inutilibus collectaneis *φλυαγῶ* videar, nec breuitate
 verborumque pigmentis sensum faciam obscurari, sed ut haud praetereundis
 argumentis rem conficiam & perspicuam sistam, sincera etiam historiarum re-
 censione lectorem doceam veritatem. Iuncta in fine summaria ut totius tra-
 ctatus ideam exhibent, ita in euoluendo opitulabuntur multum. Quod vero
 tuum L. B. in me studium est, non sine hunc partum, mundo maturum &
 expectatum, nuncque exitum parantem, mihi fieri difficilem, sed obstetricante
 manu ei subuenies, ut tuo ceu Lucinae beneficio mihi feliciter, nullis post par-
 tum relictis doloribus, genitus, tibi se probatum faciat, meque parentem eius
 poeniteat nunquam. Mercedem nauatae tuum in commodum operae, praeter
 tuum fauorem expecto nullam. Vale.

CONSIDERATIO
DE
ΠΑΙΔΙΟΚΤΟΝΙΑ
INCULPATA
AD
SERVANDAM MATREM

§. I.

INter alia, quae Medico dignitatem gratiamque conciliant, illud haud sane in postremis ponendum, ut, cum Medicina Chirurgiam iungens, chirurgi non dirigere solum manum, sed istius etiam non minus quam sua exsequi munera sciat, eius vel scientia existente perexigua, vel non data praesentis facultate. Ea siquidem multorum casuum natura est, ut sociam dictarum artium opem requirentes, alterutrius tantum adminiculo non leventur, ipseque saepe medicus famulantem Chirurgiam
A
respi-

respicere, manusque uicarias adhibere necesse habeat. Multa ubique subeunda ac deuoranda taedia sunt, & quidem non raro gratis. Si quid autem est, quod praxin chirurgico-medecam facit molestam: quod medicum curis ac labore dstringit, eidemque taedium parit: certe ingressus ad parturientes est, cum diuturno & laboriosissimo, eo quidem frustraneo conflictatas nixu, ac vicaria, quae necessitatis casu impenditur, opera. Quae uti promptam robustamque auxiliatricem manum fatigatione continuati laboris adficit; ita pariter frustraneus enitendi conatus parturientium dolorem onerat multum. Hic enim longo aliquot dierum tractu interdum continuatus, sensus tristitia non nervos solum artusque iuxta vehementer eneruat, ac miseris distensione vteri, pressisque & assurgentibus diaphragma versus intestinis, atque hinc oriunda thoracis angustia iugulationem minitatur, & multarum non dicam spem osculandi partus viuentis frustratur, sed haud paucas fato etiam immaturo opprimi facit, & ex angustia partus perire. Omni enim ope ac collectis vniuersis viribus enixura partum, eo enixius laborat, ut ei clausum, certe angustum, aditum in hoc mundi theatrum moliatur, quo magis vita infantis eam anxiam habet: quo citius liberari onere optat: quo vehementius amoris carpere fructum cupit: quoue maius praesumit aut scit enixae gaudium.

§. II.

Expletis igitur ad pariendum mensibus, aut etiam abortionis tempore, cum parturiens pariendi conamine & fatigatione resoluta, suam venire in dubium vitam, ex desperatione obstetricis aliarumque circumstantium foeminarum quidem intelligit, & vero ipsa peraeque ac istae motum infantis breve ante obseruarunt, non dici potest, quam valde in alia omnia eant; quae peruersae interdum rationes ineantur: quae difficultas occurrat nodo gordio ipsis visa intricatior: quam obstinata multarum, quin etiam maritorum quorundam voluntas sit. Aliae non amplius fatigandam, sed tempori, diuturnitate dolo-

dolores minuenti mollientique relinquendam parturientem putant. Aliae moleste sedulae capiti illam iubent imponi, & sacci infarcti ad-
instar circumuolui, ut, qui transuersus iacet, foetus reclinetur, si-
tumque ex postliminio accipiat aut resumat, nixui magis accommo-
datum. Pietatis quadam specie aliae fato negotium simpliciter com-
mittunt, cuius immutabili lege suus huic miserae percurrendus ordo
sit. Si vero aliquae durissimo yrgente necessitatis telo, quo rebus in
aduersis nihil fere efficacius, medicum adhiberi in consilium, eiusque
ad manus armaque confugere volunt, appetendae quam fugiendae
mortis multo plures audies auctores, quae frustra incutiendo pудо-
re temere dicant, non relinquendam esse parturientem oculis, attre-
ctationi & excarnificationi medici aut chirurgi, ut carnificibus eius
manibus vitae reliquiae dilanientur, meliusque esse ex partus difficul-
tate mori, quam instrumentorum acie, quorum aspectus etiam exi-
stat terribilis.

§. III.

Stulta haec consilia ac praepostera magis quam tuta sequentes,
ab auxilio necessario se removent, neglecta opportuna occasione ac
frustratione spei sibi acerbam mortem, posteris dolorem adferunt
interdum vix consolabilem. Id quod eo minus mirandum, quo ali-
eniores sanae rationis ac experientiae, praestitam aliis additamque
opem non solum non expetunt, sed ab aliis commendatam adferri
sibi recusant. Quam lubrico rationes fundamento innitantur, facile
quiuis ex modo dicendis intelligit. Quid enim quaeso ipsis dies, qui
stultis medetur, adferet, si vel scapula infantis prima se offert, aut
venter hianti matrici incumbit, aut alius non naturalis situs est, a
perita manu vix ac ne vix quidem mutandus? Frustra hic expectatur
temporis medicina, quam repraesentare ratione prudentis est. Et
tantum abest, ut enitendi conatu fatigata, extractione partus vio-
lenta magis conficiatur, ut ea potius feliciter peracta onereque pre-
mente submoto saepe intra horae quadrantem recreetur, cui, si ad-
iutor obtigisset nullus ante diei decursum mors cum vita fuisset com-
mu-

mutanda. Quei vero adiuuabitur ab impositione in caput, & inconsiderata rotatione? Quas encheirises in restituendis submersis, non ad proliciendam aquam, cuius ne ulla in pectore gutta inuenitur, sed ad excitandas expirationi famulantes partes, & expellendum iusto diutius inclusum ærem, non inutiles esse, copiosius probavimus in *Tractatu nostro de Submersorum morte sine pota aqua*, editionis Ienensis §. XXXVI. & LXXVII. Hisce encheirisibus ob relabentia versus diaphragma viscera, non stomachus solum ructu ac vomituritione iam dum vexatus, sed thorax quoque angustatus magis premitur, foetusque diuturno pariendi conamine tantum non incuneatus, eo minus reclinabitur, quo magis ab constringente arcteque ambiente utero arctatus, vinctus, inclusus, impeditus, depressus tenetur, & quo saepius tentata eius con- & inuersio nostram frustrata spes est. Nec porro fato res simpliciter committenda. Quis crediderit hanc & illam foeminam ita forti suae destinata esse, ut aeterna quadam constitutione ei hac ratione esset moriendum? Quae immensa diuini numinis bonitas est, varia hominibus remedia proponit, quorum ex opportuno usu multos quotidie videmus seruari. Qui simplex est, & humanitatem minime omnium colit: ductum fanæ rationis, voluntatis libertatem haud sequitur, uti Atticus, de quo *Cornelius Nepos in eius vita Cap. XXII.* flentium obsecrantiumque preces taciturna sua obstinatione comprimit: consilium obstinatum tenet mortis, menteque obstinata perfert, quo tamen potest leuari, verbo: nullis salubris consilii patiens est; is refragando voluntati diuinæ eiusque ordini, ac consensum prudentium reprobando, sua ipsius culpa perit. Non is est causarum nos saepe latentium nexus, qui homini libertatem, rebus contingentiam adimat. Praescientia DEI infallibilis quidem & certa est, qua perspicacitate intellectus sui etiam in cognoscendis rebus contingenter futuris nec errat, nec timidus aut dubius est, & ab aeterno praeuidit, quid vnaquæque causa in tempore operatura, quae grauida hodie partu certe leuari posset, sed foetum ob obstinatam voluntatem non remouendi, quod interuenturum est, impediementi,

non

non editura sit ; non tamen causam secundam necessitat, cogit, adigit, impellit ad hoc hac & non alia ratione necessario agendum vel omit- tendum. Quis non quotidie videt ac experitur, causam rei contin- gentis in proxima commodaque fiendi constitutione positam, adhuc variare posse effectum ? Vestem indutus meliorem signum campanae expecto, coetui christiano devote interfuturus : limen egresso, ob- uiam occurrens nuncius anxie refert, herum suum vehementer etiam atque etiam me rogare, ut ad uxorem suam ex partus labore pericu- lose laborantem, continuo & sine ullo temporis dispendio veniam. Quod christianae charitatis necessitatisque opus uti neutiquam dene- gandum ; ita mihi cum causa existit, ut voluntatem mutem, tum im- pedimentum accedit, quo minus verbum Domini hodie audiam. Omni igitur festinatione ad parituram propero, quam tamen a matronali vicinae suae grauitate, suggestisque ei de incerta foetus morte, du- bioque operationis euentu rationibus, ceu totidem impedimentis, vs- que eo mutatam voluntate inuenio, ut calcitrando repulsis foeminis, maritoque convitiis laceffito, audire hoc die de foetus extractione no- lit, quae in crastinum possit differri. Ut autem marito mei prae- sentis sit facultas, per totam diem noctemque suae me domi retinet, interea vero vxor nocte ad diem vergente malo omine tranquillior fit, & circa meridiem moritur. DEo has circumstantias contingenter in- teruenturas, ab aeterno infallibiliter certoque perspectas fuisse, quis negabit ? Non tamen propterea induci possum, ut credam, DEum voluisse ob hoc eueniens impedimentum, enixurae nec quicquam profuturum, piam meam audiendi, ipsius verbi voluntatem mutari, mihi que occasionem aedificandae animae eripi, parturienti vero prae- dicta obuenire impedimenta, quibus libertate voluntatis vitaeque vsura, ineuitabili quadam lege priuaretur. Quemadmodum hae quo- dam fato confisae, pietatis specie a via sanae rationis desciscunt ; ita eas tuendae pudicitiae ac ulterioris doloris opinio fallit, quae pu- dore suffusae, praesumta excarnificatione, & inanibus, quas anxio animo figurant, speciebus deterritae, aspectu manuque medici aut

chirurgi conturbantur. Obstetricante medici manu, non prostituitur vulua, cuius tamen obsequio multae aliis fuerunt amatoribus deditae. Auxiliatrices medicus manus adfert, quibus excarnificationi imperitarum obstetricum subtractas, foetu vel scite inuertendo, vel, vbi spes inuersionis decollat, caute prouideque deartuando, sibi suisque conseruet. Nec est, quamobrem ab instrumentorum acie abhorreant, quae non in ipsarum damnum doloremque augendum acuuntur, sed grauante mortiferoque onere leuandis, summa cum prouidentia applicantur, digitis medici vel chirurgi ita tecta munitaque, ut operaturus istis sibi quam mulieri citius noceat. Sub isto vero instrumentorum horrore saepe latet vitae odio mariti taedium, quo ad vilitatem sui quaedam compelluntur.

§. IV.

Quam vehementer hae sibi desunt, quae praesumptis opinionibus obstinatoque consilio adductae, expertam pudicamque medici manum reformidant; tam bene grauiori malo sapientia sua occurrentes sibi prospiciunt, ac laudem prudentis constantiae impetrant haud sane exiguam. Si quando vero cum constantia & prudentia desperationem coniungunt, ut desperato naturali & ordinario pariendi modo spem in medici manu tanquam sacra quadam anchora ponere incipiant, certe desiderio conseruandarum sui, vitaeque e mortis faucibus vindicandae, experiri fortunam & perferre operationem sustinebunt. Vti enim saepe desperato spei causa est, teste *Curtio Libr. V. c. 4. §. 31.* & imminentium periculorum remedium ipsa pericula, consente *Cornelio Tac. Annal. Libr. XI. c. 8.* ita cum difficultate ineluctabili parturientibus, efficacior spei accersendique medici causa est nulla, qua impulsae ad extrema confugiunt, omnia sui causa experturae potius, quam vt ex non remissuro enitendi labore moriantur. Quae si magnum pondus accedit ad tollendam dubitationem, gratae operaturi manus existunt, quibus paulo ante crudelius videbatur nihil. Servitus aut mors subeunda militi, qui ab hoste cinctus defensionem moratur; pugnam vero aduersario facturus cruentam, consideransque

ex

ex captiuitate vario se supplicii modo adfectum iri , ad fugiendum certum supplicium fortunae se committit : aleam subit : gladio viam sibi aperit , qua elabatur : madidis quidem sanguine armis , sed praesenti , qui ipsum circumstabat , mortis metu liberatus. Quae possunt esse maiora gaudia , nisi ex tantis periculis ? Ita praeteriti doloris secura recordatio habet delectationem : pronunciante summo facundiae literarum latinarum parente *Cicerone Libr. V. ep. 12. §. 15. ad Fam.* Atque hoc est , quod in praesenti ostensurus sum , violenta foetus extractione , spe naturaliter & ordinarie pariendi desperata , liberandam esse mulierem & seruandam.

§. V.

Ante vero quam telam exordiar , & in arcem causae inuadam , ea veniunt paucis expedienda remouendaque , quae grauidis noxae esse , foetusque praeternaturalis saepe existere causa possunt. Non licet mihi esse verbosiori in recensendis , partumque difficilem praecurrentibus , & ab aliis satis abunde descriptis causis , id saltem dicam scopo meo accommodatum , nihil fere magis nocere grauidis , quam vehementiores animi & spirituum animalium motiones. Pathematum autem omnium cum ad inferendum tenello embryonis corpusculo damnum tum ad illud dislocandum nocentissima sunt moestitia & terror. Profusum gaudium , dissipando vehementur spiritus , mobilioribus praesertim animis & corporibus syncopen mortemque repentinam induxisse , literis legimus proditum. Chilonem Lacedaemonium , tribus sapientiae praeceptis , nosse se quemque : nihil nimium cupere : comitem aeris alieni atque litis esse miseriam , viso Olympiae victore filio , gaudio exspirasse. *Plinius auctor est Libr. VII. cap. 32. Histor. Nat.* Duas matres morte filiorum falso nunciata tristissimas , conspectis repente receptisque illis gaudio nimio exanimatas refert *Linus Libr. XXII. cap. 7.* Quo etiam modo alia mater , pugna Cannensi filio contra falsum nuncium incolumi viso , obiit , teste eodem *Plinio l. c. cap. 53.* Ita causam mortis habuerunt gaudium , quas non poterat perimere moestitia ! Hanc recte cruciatum animi dixeris , quo spiritibus

tibus a circumferentia magis ad centrum repulsis, habitus corporis morresque insigniter mutantur: obducta spiritibus caligine lux ingenii extinguitur, eiusque suauitas in toruitatem, rationis agilitas in torporem, consuetudinis iucunditas in morositatem inflexibilem exit, desperabundis cogitationibus, in primis vitae odio & sexcentis terriculis comitatam. Quamobrem monente *Syracide cap. XXX. v. 24.* tristitiam longe expelle a te, multos enim occidit tristitia, & non est utilitas in illa; nam secundum *Salomonem Proverb. XVII. v. 22.* Spiritus tristis exsiccat ossa, non diffuso sanguinis impetu, qui, uti *Euphormio de Icone animorum c. 1.* loquitur, omni interpellatione tristitiae marcescit. Id quod Homeri mors testatur, qui in insula, quia quaestionem a piscatoribus propositam soluere non potuit, dolore absumtus creditur, vid. *Valerius Maximus Dictor. Factorumque memorab. Libr. IX. c. 12.* Quis igitur non intelligit, hoc ipso affectu vitae humanae ac rationi inimico, naturam in formando locandoque foetu multum posse turbari? Omnis hinc maritis opera nauanda, ut morum ac consuetudinis suauitate, istam ab vxorum animis caliginem dispellant, easque anxietate diu adfectas, quo potest modo, exhilarent.

§. VI.

Periculosior hostis est terror panicus, foeminae nec opinanti iniectus. Quo ex opinione mali praesentis orto, spiritus & sanguis ab vegeto remittentes elatere, ad centrum retrahuntur, externaque corporis partes constrictione quadam tubulorum spasmodica detumescunt, venis tantum non disparentibus, sed spirandi angustia insecuta maiori. Hoc adfectu P. Rutilium nunciata fratris repulsa in consularis petitione, ilico periisse, *Plinius* iterum auctor est *Hist. Nat. Libr. VII. c. 36.* Gravidis quantum detrimenti adferat, quotidiana loquitur experientia. Quanquam enim plus in metuendo mali est, quam in illo ipso, quod timetur, loquente *Cicerone Libr. V. ep. 4. n. is. ad Fam.* a minima tamen re ita saepe offenduntur, ut distentis a represso sanguine vasis, placenta retroeuntibus papillis carneis, avelli foetusque de-

deficere incipiat , haemorrhagia intensissima oriatur , hanc vero excipiat abortus. Quodsi terrori , vt communiter fit , imaginatio iungitur , adfectus euadit multo nocentior. Quo diutius imaginationi indulgent , eo profundius productam a certo quodam obiecto idaeam sibi imprimunt , hocque ipso actiones non solum voluntarias & animales , sed naturales quoque varie faciunt determinari. Terrifica obiecti alicuius apprehensione naevos foetui imprimi , hominem credo latere neminem. Frustratione aut saltem protracta distributione positi in mensa carpionis , formam huius piscis a me perspectam , foemina quaedam huius loci genu filii , quod suum morae istius distribuendi impatiens scabebat , fecit imprimi. Anima sic vel sic affecta praegnantis , valet aliquibus induere qualitatibus foetum , sicut de virgis variatis fecit Iacobus , vt pecora colore varia gignerentur , & quaelibet desideria motusque animae matris valent aliquid lineamentorum aut colorum aspergere teneris mollibusque conceptibus , vt habet *Augustinus de Ciu. DEi Lib. XII. cap. 25.* Et hoc causae est , cur plures in homine quam in caeteris animalibus differentiae sint ; quoniam velocitas cogitationum animique celeritas , & ingenii varietas multiformes notas imprimit , cum caeteris animantibus immobiles sint animi , & similes omnibus singulisque in suo cuique genere , verba sunt *Plinii Libr. VII. cap. 12.* Tanta vis imaginationis est , vt hoc vel illud in corpore embryonis depingat , quin etiam illud deformet ! Cuius rei nonnulla exempla recenset *Schenckius Obseruat. Medicinal. Libr. de Grauidis* , quo lectorem volo remitti. Sed ne longius mea me abducat loquacitas , terroris effectum pronunciare sustineo foetus situm praeternaturalem. Triennium nunc effluxit , ex quo aliquis hic loci altero pede iam infirmus , hyberno tempore per plateam iret natura decliuem , ac glacie simul niueque gelu constricta tectam. Qua pedem fallente , luxationem patitur alterius femoris. Venienti mihi , vt consilio opeque manum chirurgi in extendendo reponendoque femoris osse dirigerem , vxor fratris , qui musicus vrbicus est , secundo mense grauida narrat , se affinis causa vsque eo

perterritam motamque esse, ut non solum abdominis dolorem sentiret, sed vterus etiam sibi videretur conglobatus dextrum in latus recidisse. Aliquoties mihi obviam facta, foetum eo in latere mansisse repositum affirmavit, illumque iacere transversum, ut haut temere partum vereatur difficilem. Aduocata obueniente pariendi tempore obstetrix, non recte quidem situm infantem esse fatetur, interea tentaturam se istius inuersionem promittit. Qua sub spe quatuor & viginti absumtis horis, enixura, accepta ab obstetrice conuertendi foetus impossibilitate, me in consilium adhibitum instanter rogat, ut, quam aliis simili in casu admouissem, sibi quoque vicariam applicare manum haud grauarer, intensissimis sed frustraneis pariendi doloribus iam defatigatae. Cuius precibus ut relinquerem locum, omni cogitatione eam in curam incumbebam, ut transversa iacentem infantem exsertumque brachium, in naturalem situm reducerem. Quo magis autem partus dolores sibi constabant, eo maiorem ex renitentia constrictioneque foetum expressuri vteri, illius cum incuneationem sentiebam, tum ex pristino, in quem terrore perculsus erat, loco remouendi, nedum inuertendi, manusque in vterum retrudendae impossibilitatem. Maritus optime intelligens, spem salutis coniugis, cuius amore flagrat, reliquam esse nullam, nisi violenta foetus extractione succurratur, ut instrumenta applicem, impense rogat. In crastinum diem differri posse operationem respondeo, quoniam matre non nimium debilitata, foetu etiam motu pulsuque vitam prodente mirabilia DEus facere queat. Domum reuersus, post horae spatium adulto iam vespere iterum accersitus, tanta festinatione venire iubeor, quanta maxima possim. Ibi vero de integro brachii in vterum reuersionem, capitisque versus vteri orificium reclinationem tento, sed frustra. Videns parturientem nisi manuali operatione hoc defungi periculo non posse, in vitam foetus, quam mater & obstetrix dissimulant, de industria non inquiero, atque sic intra breuissimum temporis spatium hamis extractionem perago feliciter.

§. VII,

Vnum adhuc addendum duxi, quod ad transponendum foetum conferre potest, intempestiuum coniugum amorem. Quemadmodum moderatus amor domesticæ pacis ac bonorum omnium fundamentum est, & maritus vxori, vxor marito ad sopiendas, si forsitan efferbuerint, vtriusque voluptates, debitum præstare matrimoniale tenetur; seruari malo *Platonis* verecundiam tectisque scribere verbis, quæ apertissimis agunt stoici, quorum in loquendo licentiam merito redarguendam censet *Cicero Libr. IX. ep. 22. Fam. & Libr. I. de Offic. cap. 35.* Ita effusus si fuerit, immoderatus ac intempestiuus, spiritus, & robur corporis dissolvit, in primis gravidam vltimis ante partum mensibus ac hebdomadibus foetumque iuxta aggravat. Oestro amoris corpus corpore contingens, non pondere solum suo gravidam a se factam inclusumque foetum comprimit, sed etiam vel incendiando in ipsa voluptatis sensu, aut extinguenda, qua maritum inflammaverat, libidine, foetum tantum non suffocat, certe usque eo inquietum reddit, vt constringente se quoque grauido corpore, parum absit, quin ille ex sede naturali deturbetur, difficili modo in lucem producendus. Ad quod euitandum incommodum alium cohabitandi modum tutiorem admittit *Venette de Generatione hominis Part. II. cap. 10.* Cuius ad lectionem quisquis accesserit impudicus, suam ipse culpam refugiat; non naturam, facta denotet suæ turpitudinis, non verba nostræ necessitudinis, vt cum *diuino Augustino loquar de Ciu. DEi Libr. XIV. cap. 23.* Ego vero existimauerim, conuenire prudentiæ mariti, vt eo tempore, quo coitum scit foetui exitiosum, ipse carnis desideriis resistens, exsurgentes vxoris libidines, proponendo exinde insecuturo damno, metuendoque difficili partu, reprimendas sumat, cum præsertim præter mulierem pauca animalia coitum nouere grauida. Vbi vero maritus voluptatibus diffluit: in coeno libidinis instar pecorum versatur: variis illecebris animum vxoris ad amorem inflamat, non mirum tales interdum insequi casus, quibus si non ambobus, certe vel puerperis vel foetibus est moriendum.

§. VIII.

Vt alia iram , gestationem ac eleuationem magnorum onerum , brachiorum nimiam extensionem , quae vulgaria sunt , & non digna , quae hic commemorantur , non attingam , scopo propius accessurus cum de partu ipso nunc dicam , tum eas recensebo causas , quae enitendi tempore medici vel chirurgi manum & instrumenta requirunt , quibusue non remotis , omnis pariendi conatus est frustraneus. Est autem partus actio , qua conatu reciproco & connixu quodam matris parturientis & foetus pariendi , hic debito tempore ex vtero exclusionem molitur. Perfectis enim embryonis membris , animaque vegetiore facta , ampliori nunc liberiorique spatio opus est , in quo ad actiones vitales & animales plenius inchoandas magisque perficiendas , vitalitatis robur augeatur. Cordis sanguinisque motus adhuc in tenello embryonis corpore sine respiratione perstitit , eo quod aëreae molecule siue elasticae aëris atomi , succo nutritio a matre deciduo , & huius in pulmonibus iam debite rarefacto , dehinc vero ab embryone capiendo interpositae interiectaeque , tardo & lento eius iuxta ac sanguinis motui perennando , abunde sufficiunt. Quoniam autem hic lenis fluidi interni appulsus , quo nutrientes particulae penitiores tenelli ac mollioris corpusculi poros subibant , machinae grandescenti , substantia eius solidiore spissioreque facta , non amplius sufficit , sed motor aliquis externus requiritur , cuius potentiore nisu nutritiae molecule cum sanguine , ad partium solidarum recessus serantur , foetus quadam praecordiorum angustia motus , immediatam aëris usuram , qua sine vitalitatis robur consequi nequit , postulare , partumque maxime urgere ac ciere videtur. Nec vero solum vterum ad enixum stimulat , sed hunc etiam a matre parturiente adiutus perficit. Vtriusque conatus mutuus & συνχερόν sit necesse est , breui & facile si leuari mulier foetusque edi debeat. Alterutro fatiscente prope est , vt alter quoque tanto molimini impar labori succumbat. Mirifica vtriusque ad perficiendum hoc negotium conspiratio est. Foetus crispisulcantibus motibus membrorumque extensionibus vterum stimu-

stimulat , ad quam insignem molestiam auerruncandam amoliendam-
que , vterus non potest quin omnibus viribus insurgens , nunc so-
lito inquietiorem factum hospitem constringat comprimaturque , qui
compressus nouis gyrationibus matricem stimulat , eamque renouata
molestia tam diu vrget ac officii admonet , quoad conatu & connixu
reciproco edatur in lucem. Si habenda *Salmutho* aliisque scriptoribus
fides est , matre quoque mortua viuum prodiisse foetum , eo minus
de socia huius ope quis dubitabit , qua quippe deficiente , mater ex-
templo pariendi conatum sentit debilitari , omnemque illius excluden-
di laborem in se redundare unam.

§. IX.

Eo cum maiori nisu clausum matricis ostium molitur foetus ,
quando destinata hospitii tempora decursa sunt. Varium incertum-
que nascendi terminum natura homini tributum , certo determina-
toque bestiis nascentibus tempore , cum *Aristotele* , *Hippocrate* ac *Pli-
nio* clamitant multi. In DEum mihi videntur iniurii , hoc qui affirma-
re sustinent. Maiorem haberi curam canum , suum , caprarum ali-
arumque bestiarum quam hominis , quis dicere audebit ? Illas tam
certa pariendi lege regi , a qua vix vnus diei frustratione falluntur ,
qui tales alere solent , norunt & obseruarunt optime. Qui non igi-
tur DEus homini animalium perfectissimo , & sua imagine nobilitato
illustrique , certam constituerit legem , qua regatur : qua conforme-
tur : qua partium omnium elaborationem adeptus nascatur : qua me-
retricius a coniugali ac genuino distinguatur partus ? Indignum esset
Creatore , eiusque sapientiae ac sanctitatis alienum , si hominem cer-
ta pariendi lege fuisset solutum , vt sub vago incertoque nascendi ter-
mino viuere lasciuus impudicamque vitam tegere queat. Novem
igitur expleti menses solares , aut decem menses lunares solenne par-
tus tempus constituunt , quo etiam Seruator noster , vt in hoc quo-
que nobis similis fieret , voluit nasci , quemadmodum pia credidit
antiquitas. Iohannem etiam praecursorum Domini nono mense na-
tum fuisse , Sacrae nos literae erudiunt Luc. I. Nam Gabriel Mariae
semper virgini conceptionem Seruatoris annuncians , Elisabetham

dicit filium concepisse , huncque mensem esse illi sextum v. 36. post
 Euangelismum angeli Maria cognatam suam inuisens circiter menses tres
 cum illa mansit v. 56. & Elisabethae impletum est tempus pariendi
 (en nouem menses) & peperit filium v. 57. Cur vero Iohannes infans
 in vtero matris prae gaudio exultans , ruptis vteri claustris non pro-
 filiit , vt Dominum suum eiusque matrem exciperet , si nouem menses
 non essent necessarii ? Nec est dubium , hanc apud Hebraeos quo-
 que inualuisse opinionem , hominem finito nono mense solari , aut
 decimo lunari naturaliter nasci. Sic Esdrae IV. cap. 4. v. 40. dicit
 Dominus , vade & interroga praegnantem , si quando impleuerit no-
 uem menses , adhuc poterit matrix eius retinere partum in semet
 ipsa ? & Sapient. cap. VII. v. 2. scribit auctor , in ventre figuratus
 sum caro , decem mensium tempore coagulatus sum. Nec tamen
 propterea imperfectionis notis haud vnis notato partui septimestri ,
 multo minus octimestri , binis praeter naturae intentionem natis , vi-
 talitatem volo denegatam. Petit principium & redolet sapientiam
 anilem , foetum a laboribus septimi mensis , quo secundum Hippo-
 cratem egressum ex vtero affectabat , fatigatum mense octauo aegro-
 tare , dicit *Ammannus in Medicin. Crit. Cas. VII. p. 58.* Si enim septi-
 mestris est vitalis , cur non etiam octimestris ? Et quid causae est ,
 quamobrem hic non aequae ferat aëris & alimentorum mutationem ,
 quam quidem ille ? Imo vero , quare non melius , cum sit adultior ?
 Nam cum certum aliquod spatium requiratur , intra quod partes
 corporis humani perficiendae sunt , consequens vtique est , quod ,
 quanto proximius illud attingit foetus , tanto maiori perfectione
 gaudeat ; quanto vero longius ab eo abest , tanto sit habendus im-
 perfectior. Quid igitur naturae & sanae rationi conuenientius , quam
 septimestrem partum longius a sancita pariendi lege remotum , mi-
 nus habere perfectionis naturalis ; octimestrem contra ex longiori
 temporis diuturnitate , qua in vtero moram trahit , maiorem per-
 fectionem , maius robur , & solidiora membra accipere ? Fusius hac
 de re egimus in Disput. nostra Inaugurali de Abortu §. XII.

§. X.

Partum, cuius rationem, motum fiendi ac tempus paucissimis descripsimus, pro scopi nostri intentione ac commodiore docendi ratione in naturalem ac praeternaturalem diuidimus, huncque iterum in difficilem & impossibilem putamus distinguendum. Naturalis est, quando foetus ex vterinis tenebris se in lucem asserturus, pristinum, quem hucusque obtinuit, situm mutat, & capite versus vteri orificium reflexus huius aperturam vrget, vt facie ad matris anum conuersa primum se faciat spectari, ac vltra citraque prodiens ceruicem, deinde humerum, porro thoracem, tandem cum manibus vtrique lateri applicatis, & ad genua usque protensis abdomen, extremo pedes habeat sequaces. Ritu enim naturae capite hominem gigni mos est, pedibus efferri, inquit *Plinius in foecundissimo latinae linguae & historiae naturalis opere Libr. VII. cap. 8.* Hac ratione sito infantis capite, cruribus manibusque sursum directis, viis quoque ab humore, quem ruptae profundunt membranae, bene humectatis, & famulantibus foetus exclusioni cum vteri contractione ac renitentia, tum diaphragmatis tensione & consequenter intestinorum versus vterum depressione, tam facile saepe foetus prodit, vt decidere magis videatur, quam aliquo nisu expelli. Quo facilior talis partus est; quo minori nisu contingit; quo expectatione citius perficitur; eo magis admirando intelligimus, & intelligendo admiramur diuinam opem, qua per angustissimam viam inter ossa pubis, tanquam per rimam angustam duos inter scopulos positam, foetui est transeundum.

§. XI.

Quae partus naturalis descriptio nullo nunc negotio determinat, pro praeternaturali qui habendus sit. Foetus inusitatae magnitudinis, monstrosae figurae, & alio quam descripto proditurus modo, partum facit praeternaturalem. Capite quidem exiturus sed facie matris pudendis obuersa, mento in ossa pubis impingit. Exertum cum capite brachium, aut duo vtrinque extensa viam angustiore faciunt, tran-

transmittendo capiti vix sufficientem. Si transfuersus parat egredi, & vel lumbos aut nates ostendens, dorso orificio vteri obuoluitur, vel scapulam primo offert, vnam aut duas manus exferit, vel ventre accurrit, genubus videtur exiturus, aut in pedes procedit nascens, contra naturam est. Agrippa secundum *Plinium* l. c. appellatur ultimo natus imodo, vt aegre partus: fortasse Aegrippa diceretur rectius, quod aegre partus est, notante *Pasore in Manuali Graeco N. 7. in nominibus propriis.*

§. XII.

Omnes hi modi vt partum si non impossibilem certe tamen difficilem faciunt; ita manum obstetricis promptam requirunt & versatilem, qua in meliorem situm reducatur foetus. At enimvero hoc opus, hic labor est, qui raro succedit, tum quod obstetrices nostrae sunt pusillanimes tum quod ad hoc negotium conficiendum ineptae sunt, habentes manus & brachia nimis carnosae & obesa, vt *Waldschmidius* magnum quondam academiae Marpurgenensis decus *Oper. Medico-Pract. Cas. LIII. p. m. 708.* iure queritur, addo ego, quod metu quodam diminuendae suae existimationis, non accersiri in tempore medicum faciunt, qui ipsis officium admonitis animum addat, suggestisque consiliis eas adiuuet. Quando obstetrices speciem vel impossibilitatis pariendi, vel spei iam imminentis partus, inscitiae inuidiaeque ac odio praeferunt, non intelligentes, quod fronte capillata est, post haec occasio calva, tum non potest non fieri, quin cum parturiente foetus periclitetur. Tanta saepe istarum inuidia est, eoque in alias obstetrices se multo peritiores quin etiam medicos flagrant odio, vt perire ex partu foeminam, quam diu frustra que misere ac imperite a se dilaniatam laceratamque iuuari ab aliis, ac enormes suos prodi errores malint. Non possum quin talibus malis ingemiscam, quae nimis crebro mihi offeruntur videnda. Reipublicae igitur interest, vt tales faciat obstetricio muneri praefici, quae probitate morum ac experientia non minus quam natura ad id videntur factae. Mediae sit aetatis obstetrix, ingenioque ac viribus polleat ad percipiendum negotium aeque ac perferendum

dum laborem valentibus : quae cum marito aetatem degens aliquos ex se peperit liberos : quae literarum intelligens, attenta librorum lectione qualiscunque suae scientiae facere potest accessiones : in se observata, audituque ex matronis prudentibus praecepta, facile assequitur, & in aliis simili in casu applicare novit. Si cum munditie totius corporis iungit sobrietatem, mentemque ebrietate nunquam facit exulare, rationis semper invenietur compos. Natura si mitis, benigna, misericors, faceta, sagax, diligens, statua taciturnior est, & cum prudentia audaciam temperare didicit; impatientiam foeminarum lenitate mitigabit: benignitate pauperes spe impetrandae alibi maioris mercedis non destituet: misericordia amorem, facetiis gratiam, sagacitate admirationem, diligentia laudem, taciturnitate fiduciam sibi impetrabit, audacia vero inconsiderantiam ac immodestiam, quin imo convitia, quibus a multis praeter meritum oneratur, prudenter reprimet, non intermissis seriis admonitionibus, quibus ad connitendum possint impelli. Quis non talem obstetricem magni aestimabit, quae nihil cuiquam facit reliquum? In adiuuando enim promptitudinem, in distinguendis partibus providentiam, in inuertento diligentiam adhibens, adeo non suo indulget ingenio, suaeque laudi aliquid putat detractum iri, alia si in consilium adhibeatur peritior obstetrix, ut etiam periculo proposito plures suadeat cum medico cogi. Nec hoc quidem frustra. Hic enim advocatus precibus - admonitionibus, quin etiam convitiis instat & urget, ut partui difficili hoc vel illo modo expedite & opportune occurrens, faciem infantis matris dorso obuertendam, exsertoque brachio retruso caput versus vteri orificium inclinandum sumat: ut dorsum, lumbos vel nates infantis manu sua aliquamdiu protrudere, scapulamque remouere pergat, aut etiam parturientem capite demisso, natibus vero altioribus in lectum collocandam curet, num fortasse ab hoc situ manique simul strenue famulante, quod praeternaturaliter obuolutum est, relabatur & recidat, exsertae quoque partes reponi retrudique queant. In pedem utrumque procedentem infantem

fantem , quod minus periculi subest , efferri iubeo , una praesertim manu lateri applicita , altera sursum extensa. De partu vitioso vid. *Sennertus Medic. Pract. Libr. IV. part. 2. Section. VI. cap. 5. Solingen Ampt und Pflicht der Wehmütter cap. XXX. seqq.* Verum enim vero haec cogitantur quam in actum deducuntur facilius. Ex quam plurimis foetibus ita praeternaturaliter oblatis , obstetricum culpa servantur pauci. Quae si principiis obstare ac impedire non poterant , quo minus brachia aut pedes exsererentur , qui illa retrudent ? Vidi tamen aliquos in naturalem situm repositos , manuum ope partim mortuos protrahi.

§. XIII.

Ne vero manca haec nostra disputatio videatur , unum adhuc ex parre foetus in censum causarum difficilis partus deferendum prius , quam de impossibilitate quid afferamus. Quo viae , per quas eundum foetui est , pro facilitando partu humectentur , provida ubique natura ordinavit , ut ruptis instante pariendi tempore membranis , quibus ceu involucris infans hucusque involutus fuit , collectae in illis per gestationis tempus aquae effluant , viam secuturo foetui praeparaturae. Quibus nimis cito & aliquamdiu ante partum effluentibus , vterus ac reliquae viae iusto plus exsiccantur , ut iniecto oleo liliorum alb. amygdal. dulc. mucilagine ex rad. alth. & foenu-graec. confecta , aut alio quodam lubricare istas necessitas cogat. Quod si vero membranae debito crassiores existentes rumpi nolint , & nec viarum humectatio , nec foetus exclusio speranda , vel unguibus illas dirumpi obstetrix curet , aut forfice discindi. Nec est , quod quis tardam membranarum rupturam foetus adscribat imbecillitati , quae impediatur , quo minus satis fortiter calcitret , calcitrandoque ac elongando membranas perumpat , omni iam molimine arcta vteri claustra referaturus. Eo siquidem rerum statu tantum abest , ut elongetur ampliaturque vterus ad spatium foetui parandum , in quo liberius quam ante calcitret , seseque insolite extendendo integumenta dirumpat discerpatque , ut potius renisu ac contracti-

tractione fundo ad cervicem proprius accedens, conglobatior tangenti manui appareat. Nec quis nisi rerum ignarus dubitauerit, quin foetus longe ante partum liberiori fortiorique calcitracione tangentis manum percutiens repellensque, ex uno in alterum se vertat latus, indeque redeat; enitendi contra tempore, quo in globum constrictus conuolutusque uterus nunc foetum propius amplectitur, vagioris motus facultate eum privet. Veri igitur mihi videtur similis, praedictas membranas ab ipsis, quas continet, aquis dirumpi. Proximante cervici foetu, orificium matricis internum hiare, sensimque ac placide aperiri incipit, qua data porta, turgida aquis vesica lubricitate sua parum prominere coepta, reliquam sui partem eo sequaciorem habet, quo magis a pondere humorum vrgetur, qui in angustiam redacti, & a contractione fundi vterini versus cervicem compressi, non possunt quin sua ipsi inuolucra tendant, haec ultra tenorem naturalem distenta lacerent ac dirumpant. Hinc est, quod infante ab vteri orificio reclinato, transuersim iacente, aut eodem iam paucis ante diebus mortuo, interdum etiam aliquot hebdomadum spatio ante partum, capite adhuc satis alte constituto, aequae facile rumpantur. Id quod excellentissimo etiam *Bohnio* probabilius videtur *Circul. Anatomico-Physiolog. Progymnasmate III. p. m. 41.* Quanquam foetum cum integris membranis eiectionem viderit *Solingen l. c. pag. 715.*

§. XIV.

Omnes hi casus difficiles sunt, unus tamen alio difficilior ac laboriosior. Quodsi autem foetus supra praedictis aut aliis etiam modis praeternaturaliter situs, tractu temporis ab vrgentibus doloribus suo in angulo, in quem, nescio quo casu vel errore, ante coniectus fuit, ita incuneatus inclususque tenetur, vt ob renitentiam contractionemque matricis, amplexu quodam onus maturum amoliturae, loco moveri aliterque dirigi nulla opera, nullo molimine possit, partus mihi dicitur per naturam impossibilis. Dura sententia, qua non datur tristior! miseria, qua non est maior! dolor, quo vtri-

utriusque pereundum : quo matres non fructu solum amoris , liberis , quibus nihil homini dulcius a natura datum auctore *Cicerone Orat. ad Quirites post reditum cap. 1.* sed sua quoque ipsarum vita orbantur , & uxores maritis eximia caritate dilectis eripiuntur ! Hunc multae ex foetibus capiunt fructum , ut ab iis sibi extinguatur vita & adimatur spiritus , quibus vitam & spiritum dederant ipsae. Lenta remedia & segnes medicos non expetunt haec tempora , ut verbis *Alexandri* , morbo periculosissimo correpti apud *Curtium Libr. III. c. 5. §. 13.* Strenuum igitur sine ulla mora adhibendum remedium , matrem si volumus conseruari.

§. XV.

Haec ratione foetus impedimenta sunt , quibus ipse sibi obicem ponens , exclusionem sui difficilem , quin imo impossibilem facit. Sunt autem ratione matris aliquae etiam causae , quae , nisi mature tollantur , ad augendam non *δυσκολίαν* solum , sed ad inducendam quoque pariendi impossibilitatem magnum accedentes pondus , paucis detegendae prius sunt , quam strenuum , quod dixi , remedium describatur. Aetatem matris nimis iuuenilem , debilitatem ob teneram constitutionem , attenuationem corporis , siquidem quae in utero habentes febribus corripiuntur , aut citra manifestam causam extenuantur , eae difficulter & cum periculo pariunt secundum *Hippocratem Sect. V. aphor. 55.* & alia hic adducere nihil attinet , qui eas solum commemorare causas mecum constitui , quae nisi ferro remoueri nequeunt. Quarum praecipua & tantum non vnica est *φίμωσις τῆς μήτρας* occlusio & connascentia vteri , qua meatus siue canalis vterinus membrum virile admittere solitus , ita vel coarctatur vel coalescit , ut , quibus destinatus est , muneribus defungi nequeat : *ἄτενοι* i. e. imperforatae vocantur , quae prorsus clausae ad usum virorum , purgationem menstruam conceptionemque inidoneae sunt ; exigua autem rimula siue puillo foraminulo hiantes , concipere quidem ac menstrua sensim transmittere possunt , sed ad naturalem viri communicationem , & liberos cum eo communicandos neutiquam valent.

§. XVI.

§. XVI.

Id vitii vel a natura est, i. e. a prima conformatione, & in vtero matris suum habet initium, vel ex morbo accidit. Hunc incensum in praesentia nolo referri qualemcunque angustiam, cum aliqua cohabitandi difficultate iunctam, nec ab usu adstringentium medicamentorum ortam, quam hera quaedam ex usu balnei, in quo radices consolidae maioris decoctae erant, quoue ancilla sponsa sine vlla dubitatione, quadam diffidentia virginitatis, vt sponso pudendorum angustia opinionem fidemque inuiolatae faceret pudicitiae, iam ante erat vta, prorsus inscia sibi contraxerat, cuius *Sennertus ex Hochstettero* mentionem iniicit *Libr. IV. Sect. 1. cap. 1. Medic. Pract.* Quae vti oleis, fomentis, balneisque emollientibus ac repetito coniugali conflictu, sine operante manu tacite tollitur; ita nec huius est loci, nec nostri instituti, quod ea saltem tractaturi sumus, quae manum medici si non armatam, certe violentam exigunt. Clausura hic intelligitur, quae est vel in orificio pudendi, vel in ceruice vteri, quae enim in vteri orificio est, conceptionem ac fluxum menstruum, salua manente admissione viri, impediens, huc non pertinet. Illa est, cum a membrana supercrescente meatumque oppilante, alae pudendi prorsus coalescunt, apparente saltem foraminulo, quod natura pro emissionem lotii fecit relinqui. Ita concreto genitali genitam infausto omine *Corneliam Gracchorum matrem Plinius* auctor est *Libr. VII. cap. 16*, Tales ab aliis & a se visas refert *Schenckius, Libr. IV. de partibus genital. muliebr.* & *Sennertus* simili adfectam malo puellam feliciter curatam vidit loc. cit. cap. 3. Ante spatium sex ferme annorum talem quoque mihi obtulit rusticus quidam *Reimodensis*, cuius pudenda membrana superinducta ita erant tecta, vt ne alae quidem in supremo mittendae vrinae gratia tantillum hiantes, ob contiguitatem apparerent, quam cultello per chirurgum dissectam, debito modo deligandam curandamque curavi. Quae paulo profundius sita membrana ceruicem vteri siue inferiorem canalis partem occupat, ibidemque praeducta praetensa-

que, virum tantillum ac vnus aut duorum vix transuerforum digitorum longitudine admissum, receptui quidem canere iubens, conceptionem non semper impedit, partum tamen moratur multum. Foraminibus enim interstincta & cribriformis sanguinem effluxurum sensum transmittit, eiaculatum vero cum feruore semen tanto facilius rapidiusque, quanto maiori oestro incensa mulier est. Sic ex *Hildani observationibus Cornelius Solingen* in tractatu *Handgriffe der Wund-Artzeney part. 3. cap. 31.* recenset, aurifabri cuiusdam vxorem vuluam habuisse tali membrana praemunitam, quae & sibi ob mariti arietationes, tantum non intolerabiles mouerit dolores, & virum a limine reiecerit, eo tandem impulsus, vt de remittendo vxori repudio cogitaret, nisi a medicis in consilium adhibitis, membrana ista foraminibus cribri referens speciem, fuisset resecta, tam felici successu, vt sex mensium spatio infantem enixa fuerit, quem iam tres menses vtero gestauerat inscia.

§. XVII.

Quae ex morbo accidit, clausura, periculosior saepe est ac profundior. Omnis supponit exulcerationem, cuius occasione coeuntibus in vnum labiis totiusque vaginae parietibus, genitalia concreescunt, *Beniuenius de abditis sanat. & morb. causis cap. 31.* commemorat, se vidisse mulierem, cui erosio a morbo gallico pudendis, non habita a medico erosarum partium ratione, orae coniunctae ita obcalluerint, vt vrina ex paruo foramine redderetur, quod exemplum praeter *Schenckium Sennertus* quoque adducit. A variolis ita exesa alicuius puellae genitalia erant, vt insciis parentibus vlcere coalescerent, coalitaque per annum manerent, quod occasione alio quodam in casu applicandi clysteris, obseruata clausura, reque mecum communicata, meo suasu pubescentia iam labia, flore menstruo nondum tincta, separata per incisionem, pristinoque reddita statui, & soluendo in posterum lunari debito, natura id mox poscente, accommodata sunt. Nihil fere solennius est, quam a partu difficili multaque vaginae vterinae dilaceratione, & hinc orta exulceratione hanc generari clausuram,

§. XVIII.

§. XVIII.

Nihil attinet aliorum adducere exempla , lecta pleraque & ex aliis audita , cum raritate haud sane aliis cedentia , mea mihi sup-
peditauerit praxis. Binas scio mulieres , in partu ac puerperio ita male habitas , quibus ab obstetricum manu vehementer dilaniatis , vituperanda rei maxime necessariae incuria , genitalia coaluerunt , perangusto perque exiguo foramine , mittendae vrinae vix sufficiente , peruia. Una Georgii Scherii pistoris Alsfeldensis , altera Schmuffii rustici Oberohmensis vxor est , neutiquam hic silentio praetereundae , quod mea ambae manu malo partuque leuatae sunt , earumque historiae putantur dignae , quae cum posteritate commun-
nicentur. Scheria diu cum chirurgo contentionis funem ducendo , non vnis principatus foris innotuit. Cui sostrum petenti cum obii-
ceret , eius male curatam se esse imperitia , siquidem conglutinatīs genitalibus , inidonea ad praestandum matrimoniale debitum facta esset. Quod vt doceret , inspectionem ventris pariter ac testimoni-
um a me petebat. Ibi vero cum admiratione animaduertimus , non pudendorum solum oras disparentibus alis penitus coaluisse , prae-
terquam quod ipsum lotium coalitis genitalibus perpusillum fora-
men , pro exoneranda vesica fecerat superstes , sed connascentiam versus ceruicem vteri esse profundam , & tactui fortiter renitentem. Admirationi iungebatur terror ac stupor , cum ex relatione clausae perceptam grauiditatem , praeter abdominis intumescentiam motus etiam foetus confirmaret.

§. XIX.

Quoniam in relatione mea simpliciter & vnice visa commemo-
rabam , ne vlla quidem mentione facta , ipsius ne clausae culpa an
chirurgi imperitia haec contracta clausura esset , rogatus a magistratu
prouinciali sententiam , meum ea de re iudicium sequentibus com-
plectebam. Quoniam occasione relationis , Georgii Scherii vxorem
concernendis , & die octauo Iunii vobiscum communicatae , meum
requiritur iudicium , num iure ex principiis medicis Carolo chirurgo
culpa

culpa concretorum genitalium adscribi queat? Initio quidem ne-
quam inficiandum, eiusmodi curam, ob partis adfectae in procrea-
tione sobolis & tuenda domestica pace summam necessitatem, ma-
gnam diligentiam nec minorem providentiam ac plurimum rerum
usum requirentem, non temere a chirurgo, talibus nunquam visis
laesionibus, suscipiendam esse, praeterquam quod medicum rerum
istarum probe expertum, aut eius in absentia chirurgum exercitatum
in consilium trahat. Quum vero praedictus chirurgus primo, quo
ad aegram accersebatur, momento monuit, laesionem sibi videri tan-
ti momenti tantaeque deliberationis, quae medici praesentiam con-
siliūque requirat, & vero non data eius impetrandi facultate, per
se balsamica, oleosa fomentaque adhibuit laesioni accomodata, in
applicatione etiam ea usus cautione est, ut latebras vaginae uteri-
nae humectatis linteis crebo peragrauerit, & injectis siphone mistu-
ris oleosis emundatas extersasque, duodecim integros dies linteis
probe infarferit oppleueritque, dimissus ab aegra, sed aliquamdiu
post de nouo accitus, deprehensam angustiam digito ampliauit, ac
iterum intrusis linteis pessoque ex radice gentianae debitam retinere
amplitudinem studuit, non neglectis extergentibus & vulnerariis,
denique aegram apertam reliquit; contra vero haec primum admo-
nitionibus chirurgi ne ullo relicto loco, medicum non accersuit:
deinde balsamum, olea, fomentaque & injectiones chirurgum usur-
passe, vaginamque uteri linteis obturasse fatetur: Tum nec abnegat,
lintea ista saepe sibi cubitu surgenti & per hypocautum eunti, no-
ctu & interdum excidisse: praeterea se quoque pessum ex radice gen-
tianae interdum per integras horas exemisse: adhaec chirurgum, ge-
nitalibus existentibus amplioribus, dimisisse; ab eo enim si fuisset
deserta, iustam habuisset causam & opportunam occasionem, sine
formidine offendendi sui chirurgi, in consilium adhibendi alium
porro ipsum altera vice vel dimissum vel sponte emanentem, obser-
uata denuo angustia, iterum a se non fuisse accersitum: accedit,
quod nec mihi ob urinae incontinentiam consulto, narratis, quae
secum

secum acta essent, obtemperauerit, suadenti, vt seniore faceret chirurgum accessiri, quamuis id promisit, eius opera si esset sibi opus: Caeterum quinta post dimissionem chirurgi hebdomade, cum marito, eius ipsius confessione, rem habuit, sed cum difficili viri admissione, ex eoque grauida facta coitu, post octo dies patitur menstrua: tandem intromissionem penis difficilem & imperfectam, nec satis profundam sentiens, arietari se a marito, tentatoque violento congressu vulnerari patitur, atque hanc suam silentio premit lodicibusque tegit calamitatem: postremo occasione specierum, quas ab alio quodam haud inepto chirurgo petit, oblata eius officia aspernatur, atque tempus impetrandi auxilii, & cum conseruandae tum recuperandae pristinae in uagina capacitatis negligit, sine vlllo dubio, me opinante, post dimissionem chirurgi successiue insecuta angustia, ac tandem omnimoda clausura vuluae, vt ne minimum quidem vestigium pristinae festiuitatis fissuraeque appareat, istius ipsius negligentiae ac incuriae tribuenda est, prout Facultas Medica Lipsiensis alio in casu eodemque chirurgico, quod aeger consiliis chirurgi non obtemperans, eo monente medicum caetera curaturum non consuluit, atque ipse curationem sui neglexit, imputata aegro culpa, chirurgum crimine censet absoluendum, referente *Ammanno Medic. Critic. Casu LII. p. 328. & seq.* Dabam Alsfeldiae ipsis calendis Septembr. cio 10 ccxx. Iplis coniugibus vno tenore haec & illa confitentibus, a magistratu prouinciali chirurgus absoluitur, illis soluere sostrum iussis; nec quicquam eis profuturo facultatis medicae responso, quod falsis narratis per obreptionem impetrauerant. Quum maritus ad dicasterium, quod Giesae floret, ac tandem ad supremum appellationis iudicium Darmstadinum appellaret, de grauamine ab inferiore iudice inique sibi illato querens petensque, vt prior sententia vel tollatur vel emendetur, tantum abest, vt primi iudicis sententia sublata aut correcta fuerit, vt etiam vtroque in omnia confirmaretur actis & iuribus conuenientissima.

§. XX.

Quemadmodum incerti proeliorum euentus curam faciunt anticipitem, iudice *Cicerone ad Fam. Libr. XII. ep. 10. n. 7.* ita nullum mihi dubium est, quin hic casus valde anceps & curiosus admirationem habeat, expectationem & timorem. Magno mihi videris flagrare desiderio sciendi, lector beneuole, quo notabili euentu *Scheriae* clausura conclusa & ipsa partu liberata fuerit. Non morabor te longa verborum ambage, interim quae tua est humanitas, facile mihi largieris, vt, quibuscunque suo seruandis loco, alteram quoque historiam tecum communicem, admirationis & expectationis plenissimam. Oberohmae, pagus quinque horarum iter *Alsfeldia*, & sesqui horae spatium *Grunberga* abest, rustici cuiusdam, cui *Schmuffio* nomen est, vxor viridi iuuenta, in partu difficili ab imperita moraeque impatientissima obstetrice, mirifice excarnificatur, vt pudendis quam pro magnitudine foetus crassitieque obstetricantis manus angustioribus existentibus, non ipsae solum orae vehementer exulceratae, sed sphincter etiam vesicae grauitus laesus, perinaeum ruptum, ipsumque intestinum rectum duorum digitorum latitudine laceratum fuerit, duobus foraminibus degenerantibus in vnum. Post puerperium ob neglectam vel imperite tractatam curam, pudendorum labia concorporata obseruantur, relictis residuisque duobus foraminibus, postico ani, antico altero, hocque perexiguo perque angusto, exstillandae vrinae vix sufficiente. Biennii spatio clausa, menstrua per anum, debito tamen tempore menstrualis reddidit, nunquam consolidato intestino apertiore per posticum inuenientia viam, quam per foramen anterius, non amplius specillo auriculario aut cheleumate, i. e. filo cannabino, quo rusticorum calcei consuuntur, vel culmo auenaceo. Silentio hanc suam premit calamitatem, nec maritus aliquem consulere sustinet. Interea oestro venereo perciti coniuges corpora iungunt, virque feminibus vxoris saepe exceptus, locum coniugalis delectamenti lasciuo corporis motu celebrat, non ianua receptis ordinaria, sed pseudothyro intromissis voluptatibus, ipsam relinquit grauidam.

§. XXI.

§. XXI.

Mira res , quae non potest , quin multos in admirationem trahat , & expectatione exitus teneat suspensos ! Vtrique lectoris desiderio satisfactorius ; primo conceptionem sine admisione membri virilis docebo , deinde ostendam , qua ego methodo binas istas sanari foeminas curauerim. Magnum partium genitalium in utroque sexu apparatus , ad generationem simpliciter necessarium esse , quisque facile intelligit. Diuersos sexus fecit DEus , vnumquemque etiam peculiaribus exornauit membris. Mulier vterum & canalem habet , vt ex viri compressu concipiat , conceptum gestet , gestatumque excludat ; vir musculis & tendinibus armatus , quorum ope membrum ingerat , vt ne vllum appareat dubium , quin lege naturali intima coniugalis copula ad multiplicationem generis censeatur requiri. Cum enim hoc natura est commune animantium , vt habeant libidinem procreandi , hincque societas in ipso est coniugio , loquente *Cicerone Libr. I. de officiis cap. 17.* naturale etiam est , vt modo se iungant exceptioni feminis & procreationi conueniente. Haud sane obscure sacer quoque textus intimam istam copulam innuit , per verbum προσκολληόμαι expressam , vt duo coniuges sint εἰς σάρκα μίαν in carnem vnā , siue σὰρξ μία caro vna. Hinc Christus Matth. XIX. vs. 5. dicit , conditore masculi & foeminae volente , dimittet homo patrem & matrem , καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτῆς , καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν , i. e. adglutinabitur vxori suae , & erunt duo in carnem vnā , & Marc. X. v. 7. προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτῆς , adglutinabitur ad vxorem suam ; Paulus vero I. Corinth. VI. vs. 16. κολλώμενοι τῇ πόρῃ , ἐν σῶμα ἓν , adglutinatus meretrici , vnum corpus est. Non externa hic intelligitur & superficialis adglutinatio , quae inter duos asseres est facile reglutinandos ; sed intima , qua asseres vel inserto inglutinatoque clauo , vel fulcatoria insertione ita firmanth , vt sint asser vnus , tabula vna. Ita coniuges vna fiunt caro , non vno solum animorum consensu ; non vno lecto ; quo corporibus se inuicem extrinsecus quasi osculando attingunt ; sed intima corporum mistione & copula , intimo genitalium

lium complexu tactuque , quo foemina virum complectitur , quoue
duo προσκολλάονται sibi adglutinantur & adhaerent. Et qui quaeſo ſcor-
tator meretricem ſequeretur eique adhaereret , cui , non expectando
intimo genitalium tactu , adglutinari , & quacum ἐν σῶμα vnum eſſe
corpus nequiret ?

§. XXII.

Quo igitur modo imperforata sine admiffione viri concipere poffit, non fine caufa quaeritur? Mirum fortaffe videbitur, fi dixerò, hominem iam exiftere in ouulo materno ante conceptionem, in eoque omnia futuri hominis membra effe delineata. Machina corporis humani non ad inftar aedificii conftruitur, ad quod concinnandum opifex praeuio operis apparatu, fingulas feorfim partes effictas aptat; fed diuina prouidentia omnes eius partes, omnia eius rudimenta longe ante in ouulo delineauit praefinxitque, fuo tempore magis euoluenda. Quariorum, quibus non procul ab vtero fua deftinata fedes eft, fubftantia interior fubalbida, multis membranulis fibrillisque laxa ac reticulari ferie deuinctis distinguitur, plurimos complectens folliculos ouales, racematim difpofitos, quibus vafa fanguinea in varios cincinnos conuoluta, anfractufo ferpentinoque itinere inoculantur. In hac interiore fubftantia ovula nafcuntur limpido humore plena, quae inftar ouorum in pennatis crefcentia fenfim maturefcunt, & per coctionem indurefcencia albumen praeferunt & confidentiam vid. *Verheyen Anatomia corporis humani Tract. II. cap. 24.* Quemadmodum nunc alitum ouis pulli ftamina inexistunt; ita etiam tenerrimi embryonis rudimenta in ouulo fatis maturo latent vniuerfa, nihilque amplius ad uitam inchoandam defideratur, praeterquam liquor genitalis, qui inexistencia ftamina animando fenfim euolui, excuari, elongarique faciat, liquorem etiam limpidiffimum eidem circumfufum, & exiliffimis vafculis contentum, in motum orbemque cieat, breui purpureo colore tingendum, & pulfatione corculi primo confpicuum. Recepto enim feminis mafculi elatere, ouulique germinatione inchoante, delineata

& ad.

& adhuc latentia rudimenta in foetum abire incipiunt , cuius admirabilis membrorum fabrica vt rationem continui habet , cuius exilissima vasa limpidissimus succus interluit ; ita motu corculi ceu machinae , quam praepotens & sapientissimus creator succis in orbem per corpusculum agendis destinavit , primo se prodit , & sensim increcendo , partesque omnes magis explicando , homunculi formam induit. At enimvero in controuersiam venit , quomodo in atretis foecundari ouum queat , cui extra vterum sedem destinasse naturam diximus , cum tamen genitura virilis ob clausuram in aruum muliebrem , ferendis hominibus destinatum , non eiaculetur ? Sciendum hic , liquorem genitalem sub crassioris materiae inuolucro ceu vehiculo emissum , duum generum continere particulas , lentas nempe siue glutinosas , & tenues easdemque elasticas. Lenta & glutinosa substantia tantum vehiculum est , & quoniam ad generationem nihil confert , ex vtero iterum elabitur ; Tenues vero & elasticae particulae spiritus genitales dictae , agilima , actiuissima & exilissima corpuscula sunt , ex purissima sanguinis parte genita , & a liquore nerueo in ipsa testium officina , quam ob insignem neruorum concursum non male alterum cerebrum dixeris , decidua. Quemadmodum igitur spirituum animalium in genere insignis elater & promptitudo est , vt vel ad animae nutum ad exequenda mandata excurrant , rursusque impressiones ab organo externo factas , in momento directrici suae , nempe menti , harmonia a DEo praestabilita , qua corpus animae , anima corpori accommodata est , communicent , ad exemplum *illustris Leibnitii* eleganter & acutissime docentibus *Christiano Wolffio* , ordinis Philosophici nostra aetate facile oculatissimo , *Tract. von Gott, der Welt, und der Seele des Menschen* & *Ioh. Melchior Verdriesio* , Facultatis Medicae Gieffenae ornamento incomparabili , viro indicandi subtilitate & inueniendi promptitudine , qua semper aliquid ex se promit , quod doctos delectat , ipsum vero laudibus illustrat , literarum assimatoribus probatissimo , *Disput. de commercio mentis & corporis §. IV.* ita aequalis si non maioris velocitatis & actiuitatis est

spiritus genitalis , qua non magnam solum in proprio , quo generatur , corpore , sed etiam in extraneo foeminae , & maxime in ouulo alterationem excitat. Is enim intra corpora spermatica reconditus , quasi facula nondum accensa in focum delata , vitalem in flammam novi corporis animati formatricem accenditur , quam analogiam vsurpat *Tomas Willisius Tractat. de Anima brutorum cap. IV.* Quibus naturae & physicorum principiis conuenienter positis , nihil obstat , quo minus atreta , cuius clausura aliquo licet perexiguo foramine interstincta est , qualis in nostra aliisque fuit , inter viri amplexus feruens grauida fieri queeat. Licet enim in illo externo genitalium affricu , genitura virilis extra portam deposita , in vaginam vterumque ipsum non perueniat , nullus tamen dubito , quin particulae subtilissimae & elasticae siue spiritus motores , praesertim vbi in emissionem spermatis , penis foramen foramini clausae vulvae perpusillo applicitum appositumque est , relictæ materia crassa , pro custodia & vehiculo spiritus inferuiente , non solum ad vterum , sed hinc quoque vel per oviductus illis transmittendis apprime accommodatos , vel per porosam vteri substantiam ceu viam breuiorem , ad ouarium fulminis siue contagii instar in momento penetrent , ouulo satis maturo , eidemque conceptioni apto , intime associandi , & ceu conceptionis opifices operationem suam aggressuri. Quin imo miserae & infelices istae imperforatae , deficiente intima attritione , & ab viro non speranda voluptatis , qua titillantur , refrigeratione , ab effluuiis ouulorum maturorum iuxta atque illecebrosa pudendorum attrectatione , compressuque superficiali haud quaquam proficiente , ad veneris cupidinem magis incensae , eo avidius rapidiusque per nimis angustum illud foramen , auram attrahere seminalem videntur , quam eae , quae crebro compressu delassantur , modo fere haud dissimili , ac stomachus fame exinanitus , cibum vix manducatum deglutit , & ceruus vehementi narium spiritu latitantes in cauernis serpentes , etiam renitentes extrahere , suisque pedibus contritos auide ingerere ac deuorare dicitur , huic si traditioni fides habenda

benda secundum *Frantzium in historia animalium Sacra Part. I. cap. 15.* Quam spiritus genitalis velocitatem agilitatemque instantiae ab aui-
bus piscibusque desumtae multum illustant, quorum ouula in inti-
mis ouariorum sinubus recondita, leuissimo genitalium affricu, in
momentaneo illo compressionis tempore, non obstante oviductuum
longitudine & tortuositate, foecundari, hominem credo latere ne-
minem. Atque hac ratione Schmuſſiam rebus vsam venereis, graui-
dam redditam non ipsa solum confitetur, sed ego quoque ceu testis
oculatus docere id praesenti testimonio possum, me istam clausura
partuque iuxta leuandam, eo in statu inuenisse clausam, quem §.
XX. legis descriptum. Quae istius curandae methodus adhibita sit,
infra §. XXXII. commemorabitur. Similia exempla ex *Riolano* re-
censet *Bohnius in Circulo anatom. Progymn. I.* de foemina Parisiensi,
quae partibus genitalibus a violenta ~~duſonla~~ laceratis & eousque coa-
litis, vt vix specilli apicem admitteret, impraegnata fuerit: & ex
Guillemeau de virgine quadam, quae orificio vteri externo fere toto,
membrana spissa & admodum firma constipato, admissionique ma-
riti inepto, quarto ab incisione mense puellam peperit. Sic *Hierony-
mus ab Aquapendente Libr. I. de operat. Part. I. cap. 81.* duarum iunio-
rum personarum meminit, quae summo in se amore incensae, ali-
quo tempore mutua inter oscula se complectentes stantesque mem-
bro membrum vix attigerint, quo amoris feruore cum iuueni sine
vlla penis in finum virginalem missione, id quod ambo multa affir-
matione confirmarunt, semen profiliit, virgo sine coitu discedit
grauida. Vid. quoque *Pauli Zachiae Quaest. Medico-legal. Libr. III.
tit. 1.* Virginem vero sine carnali asperſione, v. g. in balneo ab se-
mine virili inquinato, & mutato per aërem, in lecto ex pollutione
nocturna viri, iuxta quem dormit, concipere posse, veri minus si-
mile est, & titulus ab insciis distantibusque attracti seminis, nefariae
mulierum lasciuiae praefertur.

§. XXIII.

Postquam interiectis aliis neutiquam praetereundis paulum digressa oratio est , in viam redeunti mihi vna adhuc *duosonlas* causa occurrit , ossium pubis vel incuruatio , vel difficilis relaxatio. Cum diuini numinis sapientia foetui , in angustissimo peluis spatio satis enutrito , & nunc ex tenebris in lucem se asserturo , cancellis , quibus inclusus iacuit , exeundum est , per rimam ab ossibus pubis & ilii formatam porta datur satis angusta , incuruatis vero pubis ossibus, quam pro magnitudine eius angustior. Quemadmodum enim omnes partes genitales enixioni famulantur , & ad se ipsas diuturno varioque doloris , quo aggrauatae sunt , modo leuandas conspirant ; ita nihil me impedit , quo minus & diu pressa pubis iliique ossa , in auxilii ferendi onerisque remouendi societatem trahens , in partu credam laxari. Maior est foetus , quam vt per viam tam angustam transire queat. Bina genae inferioris latera in extremo mento , frontis , syncipitisque & occipitis ossa , vt proprius ad se inuicem accedere pro facilitando nixu queant , distincta esse natura in foetibus voluit. Quis non aequae prouida erit in reponendo repagulo , quod ossa pubis formant , vt , quod in vtero mirandum in modum architectata est , & artificio prorsus incomprehensibili coagmentauit , etiam in sui admirationem faciat prodire? Eum in finem videtur constituisse , vt ossa pubis inter se non coalescant nisi per synchondrosin , i. e. per cartilaginem sequacem , quae tempore necessitatis cedere queat & elongari. Obseruamus quotidie quadrupedia retrahendo osse coccygis caudam attollere , excrementa si emittenda , aut foetus excludendus : & gracilibus iunceisque & angusto corpore praeditis foeminis regionem ossis sacri natesque ita distendi & extrudi , vt altero tanto euadant latiores , partuique propiores aegre & cum diuicatione incedant , confitentes , videri sibi gestare cuneum , qui premendo ossa pubis sacrumque distendat , & postpraedicamentis extrusis lumborum minetur fracturam. Qui autem attolli posset illa regio , nisi cartilagines praedictorum ossium laxarentur , humore perenni ita humectatae

mectatae macerataeque , vt a foetu distendente sensim se & notabiliter in partu patiantur dilatari. Cui rei inseruit humor mucosus , aliquot ante partum hebdomadibus naturae beneficio demissus , qui pudenda iuxta madefaciendo deliniat , ac cartilagine humectando emolliendoque ad dilatationem & elongationem praeparet , ab accedente pondere matricis foetusque haud sane parum adiutus , eas in partes decumbentium , quas in partu distendi necessitas cogit. Crassiores hinc mollioresque cartilagine foeminarum sunt , earum maxime , quae saepe in vtero habuerunt , in primis connexio ossis coccygis in foeminis quam in viris laxior existit , obseruante *Verheyen in Anatomia corporis humani Tract. VI. cap. 6.* sine dubio , vt tempore partus extrorsum cedere , id est , ad posteriora reclinari queat , vique pro transitu foetus reddatur amplior. Quoties , necessitate cogente , inuertendo extrahendoque foetui admouendae mihi manus fuerunt , toties fere distendendo extrudendoque ossa pubis & coccygis , ampliaturus angustum spatium , istorum non stridorem solum obseruaui & notabilem distensionem , sed fortem quoque ceu partium ad se redeuntium constrictionem accuratissime percepi , manui quidem meae pressione admodum molestam , at exclusioni foetus vtiliter famulantem. Num aliquis id vnquam notauerit , legisse me apud scriptorem quendam non recordor , siquidem ea de re qui scripsere , Doctores vel raro vel nunquam operi admouerunt manus , docendae in cathedra quam operatione faciendae medicinae aptiores , consequenter secundum iudicium *Ciceronis Libr. I. de officiis cap. 18.* quamuis artis praecepta perceperunt , nec quicquam tamen magna laude dignum sine usu & exercitatione potuerunt consequi. Ego vero usu expertus profiteor , me magna cum admiratione digitorum sensu percepisse , istam ossium distensionem doloribus vrgentibus fieri notabiliorem , eandemque cessantibus doloribus ac remittente enixus conatu paulum remittere , nisi ingressus foetus ossa teneat distenta. Qui tantum non reciprocus effectus vt molli , sepuaci ac flexibili cartilagini adscribendus ; ita iuuenulas plerumque minore la-

bore facit eniti, quam quae annosae nubunt & concipiunt, cartilagine lentiore durioreque facta. Id quod mense octobri 1726. exper-
tus sum, quo ad primiparam Marci Welckeri pannifici huiatis vxo-
rem, atrocissimis doloribus bidui spatio excruiatam accersebar.
Duodequadraginta annos natae primum paritudo venit, humili sta-
tura obesitate comitata, angustia orificii vterini, ossium pubis tarda
& insufficienti relaxatione, & funiculi umbilicalis trina circa collum
circumgyratione, ad enitendi impossibilitatem mirifice conspiranti-
bus. Diu manibus ossium haud quaquam molior distensionem, eo-
rumque reditum ad se inuicem sentio ne quidem ullum. Dum vero
vrgendo operi insisto, distendere ossa & extrudere pergens, istorum
crepitum non digitis solum sed auribus quoque percipio, eaque tum
demum distendi seque constringere coepta sunt, id quod puero ex-
cludi nescio, ac propterea vncorum hamorumque ope extrahendo
inseruit haud parum.

§. XXIV.

Nec est, quod quis dicat, luxationem hinc fieri, ossa pubis
si dilatentur, quam constat articulis contingere & diuulsioni. Non
diuelluntur ossa soluta continuitate, id quod *Seuerinus Pinaeus* existi-
mat *Tract. de virginitatis notis*, sed eadem manente salua, ob cartila-
ginem conglutinantem natura aliis molliorem, & ab humore illuc de-
misso, oleisque ac fotibus & infessibus emollientibus sequaciorem fa-
ctam, saltem distensionem haud obscuram patiuntur, ob extensa pe-
rioostia enixuris valde dolorosam, pereunte & cessante causa, ab-
sumtoque humore in pristinum restringendam statum. Distractio si-
ue diuulsio in casibus partus extraordinariis contingens, difficilis est
curatu, talemque obseruauit *Cornelius Solingen* in foemina primipara
45. annorum, in qua ossa pubis digiti latitudine a se inuicem distra-
cta erant, *Tractatu Ambt und Pflicht der Web-Mütter pag. 723.* & in
alia quadam septies, vt pollex satis commode in hiatum, quo di-
uulsa erant, imponi potuerit, quaeque demum post duodecim
hebdomades infantis adinstat ingredi coeperit *pag. 738.* fractum quo-
que in partu difficili os coccygis enrauit l. c, *pag. 757.*

§. XXV.

§. XXV.

Recensitis hactenus iis, quae partum difficilem quin imo naturaliter impossibilem reddunt, ordinis nunc ratio requirit, ut, quae remoueri methodo ista impedimenta queant, paucis exponam. Retro respicienti dum generum causae occurrunt, tum ratione matris, tum ratione ipsius foetus. De singulis propulsandis tollendisque dicam ordine. Quum vero ne digito quidem attingi, nedum extrahi foetus queat, utero existente clauso, huic ut medeamur primo, ipsa nos ratio iubet. Concreto genitali siue coactis a prima conformatione pudendi labiis, aut membrana paulo profundius collum uteri occupante, frustraneae sunt adgressiones maritales, quibus tantum abest ut res conficiatur, nodusque ipso intricatior Gordio soluitur, ut negotium utrique confligenti facessitum sciamus non ferendum. Durior solidiorque connascentia est, quam ut arietationi insultuique mariti cedat. Isto amoris conflictu intensus arcus emissio telo repente resilit, armaque virilia etiam chalybeata visa, hoc igne durtiem non diu seruant, & expectatione citius hebescere, nutareque ac mollescere incipiunt. Et quid iuvabit Virginesem Deam inuocare, quam ethnici crediderunt virgini uxori Zonam siue fasciam soluere virginalem, ut deus Subigus illam virginali habitu exutam viro subigat, dea Prema vero subactam se non commouere iubeat, cum prematur, cuius rei meminit *diuinus Augustinus de Ciuitate DEi Libr. VI. cap. 9. de officiis singulorum deorum.* Longe felicius certiusque zonam virginalem soluit medicus vel chirurgus, quando ferro ressecandum resecat, superinducta membrana recidenda, pudendi labia separat, puellamque nuptiis accommodatam viro subigendam premendamque relinquit, cuius exemplum dedimus supra §. XVII. pluraque mox sequentur.

§. XXVI.

Talis quoque *Beniuenio* curanda obtigit referente *Schenckio Lib. IV. de pariibus genital. muliebr.* Puella erat iam matura viro ac nubilis, cuius pudenda apposita quaedam membrana occluserat, qua duabus

lineis inter sese transfuerfis (ego simplicem rectamque incisionem, qua labiis nihil infertur damni, ceu tutiorem naturalisque pudendorum formae conuenientioreni suafiffem) incifa, magna materiae nigricantis copia, menfium praeteritorum soboles, tanto cum impetu, profluxit, qui grande lumen a minifiro admotum extingueret, quibus rite peractis puella conualuit. Ab aliis quoque concorporata ab ineunte aetate pudenda, ufque ad tempus menftruorum conglutinata manfiffe, obferuatum fuit. Non erit ingratum verbis in compendium redactis, paulumque propterea mutatis tranfcribere dignam notatu hiftoriam *Fabritii ab Aquap. a Sennerto Libr. IV. Praet. Medicinae Part. I. Sect. 1. cap. 3. allegatam.* Nafcitur puella, toto pudendorum orificio a fuperinducta membrana claufo, nymphis ferme apparentibus nullis, & a continuitate membranae tectis, quae ad annum ufque tertium & decimum bene habuit. Mouentibus fe ab eo tempore menftruis, & vero vtero naturae motui haud respondente, male habere incipit. Patiebatur dolores infignes circa lumbos & in ima abdominis parte, qui etiam coxis & articulo coxendicis communicabantur. Medici morbum articulare dolore coxendicis comitatum autumabant. Ingruentibus vero variis fymptomatibus, macie corporis, continua fere febricula, vigiliis, inappetentia, tandemque delirio ac tumore dolente & renitente in regione vteri, hisque omnibus tempore menftruae purgationis magis exacerbatis, accerfitus *Fabricius* perfpecta fuis ipfius oculis affectione, membranam virginis morti fere propinquae, fimplici incifione incidit, tali effectu, vt magna fanguinis craffiffimi, aeruginofi, foetidique effufa copia, omnibus, quibuscum conflictata erat, fymptomatibus, quafi miraculo quodam extemplo liberaretur. Haud diffimilem teffe eodem *Sennerto* hiftoriam habet *Bartholomaeus Cabrolius*, qui ad virginem feptendecim annorum accerfitus, eisdem illam audit fymptomatis affligi, quae grauidis ac parituris accidunt. Mira matris animum fubit confternatio, verentis, ereptam effe filiae prudicitiam. Ex relatione obfetricis de coalitis genitalibus certior facta, praedictum Cabro-

Cabrolium acciendum curat, qui recognita clausura, qua extrauasatus sanguis menstruus, inque vtero congestus suspicionem grauiditatis concitauerat, collum matricis plane clausum secundum scissuram naturalis longitudinem incidit, profluentibus duodecim libris humoris tetri, fecibus vini quam sanguini similioris, quo ceu praesentaneo remedio non citum solum leuamen percepit, sed praesumptam etiam violatae pudicitiae opinionem diluit sibi suisque reddita. Puellam septem annorum eodem clausam modo curauit etiam *Petrus Forestus obseruat. & Curat. Medicinal. ac Chirurgic. Libr. XXVIII. Obseru. LV.* nec dubium, quin Corneliae concretum genitale recensum fuerit, quo sine Gracchorum non potuisset euadere mater.

§. XXVII.

Vnum adhuc exemplum iungo idque facetum impudicae cuiusdam puellae, quae clausura sua multorum spem sui conprimendae frustrata est. Clausa velataque nata eam ad aetatem adoleuerat, ut lixae cuiusdam cognata ancillaque anno 1710. castra Rheno iuncta sequeretur. Haec, ut chiliarcha quidam Hassiacus adhuc viuens mihi retulit, formae pulchritudine humanitateque multis militibus incitamento fuit amoris illiciti, ignaris, inexpugnabile se aggressuros munimentum. Fortasse spe aperiendae hoc arcano clausurae, aliquos admittit, qui frustratione desiderii cognitaque loci natura ludificati, alios per iocum ad concumbendum incitant, eadem facilitate admissos; quos tamen in oppugnando suo castello natura munitissimo, male acceptos, ludificatos, genitura argentoque iuxta emunctos dimisit omnes. Tandem sectione viro aptata ex illo ipso chirurgo, cujus sanata manu erat, cuiusque artem aestimare corporis obsequio visa, gemellos peperit, viuos testes felicitis sanationis, nostri loco redditos tanta operatione dignissimi.

§. XXVIII.

Ita simplici incisione & sine villo periculo atretae perforantur, quibus a prima formatione id vitii accidit. Multo durius autem medico vel chirurgo negotium efficitur, si ex praegressa aliqua

inflammatione & exulceratione pudenda coalescunt. Hoc enim in casu cicatrix callosa est duraque, vt propterea *Beniuenius* mulierem, cuius §.XVII. meminimus, quod ipsi incisio cum mortis iuncta discrimine videretur, incuratam, id est, imperforatam viuere, quam tanto periculo exponi maluerit. At enim vero vt talem feliciter a nobis sanatam §. citato adduximus; ita aliarum suscipere curam bis me summa coëgit necessitas. Hic vero Augiae stabulum expurgandum venit, negotiumque facessitur molestiae periculique plenissimum. Ad quod caute perficiendum, laboris collecturus reliquias, deinde exempla a me obseruata subiungam, quibus praescripta methodus confirmetur. Accitus medicus omni adhibita diligentia causam connascentiae recognoscat, a natiuitatene & vitio conformationis orta sit, an vero a morbo originem trahat. De priore iam supra diximus; alterum nunc expediendum. Vt clausurae qualitas eo indagetur certius, multum iuuabit, in lucido hypocaufto soleque illustrato si instituatur inspectio, clausaque in altiori posita mensa, distensis disparatis ac retractis finibus id praebat oculis digitisque recognoscendum, & ferro incidendum, quod clausum oppilatumque dolet. Si meatus a carne quadam luxuriante oppiletur, siccantibus discutientibus, quin imo exedentibus v. g. thure, mastiche, myrrha, alöe, alumine vsto, aerugine aeris, vnguento aegyptiaco, ∇ aluminosa Fallopii aliisque eius diminutio, ac deinde curatio tentanda, quibus frustra adhibitis, ad resectionem haud sane temere progredieris. Ad quam tutius instituendam speculum vterinum te multum iuuabit. Hoc enim cum ampliando meatu, carnem tibi ob oculos ponet rescindendam, tum laminis suis supra vesicae collum, infra intestinum rectum a ferri acie defendet, vt eo firmiori manu carnem praecidas, haerentem prehendere, prehensam profundius resecare, resectamque volsella extrahere queas. Quodsi ab hac innata carne vagina interius concreuerit, perforatio eius primum, ac deinde forcipis oblongae validaeque per istam fissuram transmissio, & tandem ad carnem plene dilacerandam, manubriorum violenta distra-

distractio vno suscipienda momento : qua facta dilaceratione adhae-
 rentia lateribus frustula forcici postmodum facilius cedunt. Sin
 vero nullum adfuerit *σάγμα* cuius praecisio semper difficilis est,
 sed ex praegressa exulceratione parietes labiorum aut vaginae coa-
 luerint, exoneratis aluo & vesica, nouacula aut alio quodam cultel-
 lo eodemque dorso, & anterie obtuso, ac versus manubrium
 emplastro duplici munito sectio facienda. Ab ancipiti cultro vesi-
 cae periculum instat; a cuspidato intestinum rectum eo facilius lae-
 ditur, quo naturalius solenniusque est, vt sectione a collo vesicae
 incepta, culter ea longitudine deorsum trahatur, quae ordinarium
 fissurae naturalis magnitudinem adaequet: a nudo, adeoque empla-
 stro non munito verendum, ne profundius quam pro exigente ne-
 cessitate penetret. Vtrobique incautus facile offendit, quamuis sur-
 sum ob tenuiorem vesicae substantiam, quam deorsum ob intestini
 crassitiem aberratur periculosius. Lancetta debilior est, quam vt
 durae ac renitenti membranae, aut profundius pertingenti cicatro-
 fae connascentiae sufficiat, citiusque in frustra resilit, ac operaturi
 fallit manum, quam incisio & debita separatio facta est. Sectio
 nunquam fiat obliqua aut transuersa in forma crucis, qua non potest,
 quin labia vel nymphae prater nullam necessitatem laedantur. Cau-
 tius ac naturali formae conuenientius est, vt secundum lineam te-
 ctam instituta pristinum longitudine imitetur habitum, & si pro-
 fundius eundem, rectitudinem in diuidendis carnei isthmi angustijs
 accuratissime seruando, neutiquam titubet, vel ad alterum latus ma-
 gis vacillando, orbita excedat. Quibus omnibus rite obseruatis per-
 actisque, recens facta fissura non semel medio digito, vtpote lon-
 giori peragrandam, vel speculo vterino introspicienda, vt, quod a se-
 ctione fortasse residuum est, digiti adminiculo discerpatur, ac dila-
 tetur, aut forcice siue cultello praecidatur. Interea foeminae inter-
 nis confortantibus & antispasmodicis, vulneri siue factae fissurae con-
 ueniente ligatura prospiciendum, ne resectum de integro coalescat.
 Ea certe natura compressi istius loci est, vt, nisi incisione separata la-

tera summo studio ab intrusis insertisque turundis teneantur distenta, ea parte, qua se attingunt, expectatione citius sibi iterum adhaerere incipiant, breui arctius concorporanda, & in vnitatem longius progrediantur. Ad quod deprecandum malum e findone sacculum amplitudini vaginae pariter ac longitudini respondentem, filisque pendulis pro faciliiori extractione instructum confieri, eundemque rasis linteis aut gossipio plenum & infarctum, misturaque demulcente ac vulneraria probe imbutum intrudi, ac emplastris longis quidem, sed latitudine digitum saltem aequantibus, decussatim applicitis, hinc apta fascia muniri, ipsam quoque foeminam teneri lecto iubeo. Mistura, qua sacculum inebriandum curo, hunc fere in modum componitur: ℞ ʒo lilior. hyperic. rosar. ana ʒij. Ess. myrrh. ʒj. aloës ʒvj mell. ros. ʒi. matrical. ana ʒj. Iniectio autem, qua singulis diebus vagina eluitur mundificanda, mihi in usu fuit sequens: ℞ Ras. L. guaiac. radic. aristol. rot. ana ʒss. herb. agrimon. fanicul. vinc. peruinc. ana mj. fl. rosar. hyper. ana p. j. fic. pingv. No. IV. coq. in Δ. ʒ. t̄ss. ad tertiae part. consumt. Colaturae add. Ess. myrrh. ʒij. aloës ʒiʒ. mell. rosat. ʒij. M. S. Iniectio per syringam tepide applicanda. Artis salutaris periti gentianae radice vulnerariis illita, dilatationi volunt prospici, aut turunda longa crassaque, quam ex spongia cera liquefacta perfusa conficiunt, hac obseruata cautione, vt, ne ab imbibita cera comburatur, protinus prelo subiecta, valida pressione maximam cerae partem reddat; aut etiam tubulo argenteo vel plumbeo cavo laeuique & oblongo, qualem *Schenckius & Sennertus* ex *Wiero* commendant, cuius maius foramen per minora in circumferentia posita exceptam saniem, extrorsum effluere sinat, posterior extremitas eademque patula, obtuse inclinet, vt in resectam fissuram immissus, retrorsum osse sacro, antrorsum pudendi angustiiis retineatur, filis extra pendulis pro iniectione misturae vulnerariae subinde extrahendus. Ego duabus in personis felicissimo successu spongia cera non perfusa, sed arida usus sum, quam formae pessi ac quantitati vaginae accomodatam filis circumuolui constringique, deinde mistura hume-

statam

ctatam , & crasso filo extra pendulo praemunitam quotidie eximi , iterumque mundam & exsiccataam inferi ac tamdiu gestari iussi , quoad die superinducta & superexcurrente cute parietibus vaginae vestitis , omnes laesiones sanatae , pristino habitui vsuique iuxta aptatae putarentur , & mulieres ne quidem vlla ex repetito congressu accepta noxa , sanatas se ex toto sentirent.

§. XXIX.

Ordinis methodique ratio nunc requirit , vt , quae de vaginae vteri concorporatione , impossibilitatis pariendi causa haud in postremis ponenda , deque eius incisione curaque in genere diximus , exemplis etiam faciamus confirmari. Non morabor lectoris expectationem , experientia optima rerum magistra pro me loquente , & atretis nunc vero apertis , mihi perhibentibus testimonium.

§. XXX.

Binæ mulieres sunt , quarum vna multum adhuc hiantē vteri vagina , sed paulo post porfus conglutinata , altera concretis genitalibus conceperant , quae visa enitendi impossibilitate , & quod nihil miseris mortalibus spiritu carius est , vti Nabarzenes Darii interceptor Alexandro scribit apud *Curtium Libr. IV. cap. 4. §. 11.* incisione aperiri sibi concreta facile passae sunt , quin imo rogarunt , & vna quidem ante partum , in partus doloribus altera. Quemadmodum enim ad mortem mille aditus patent , perhibente *Senecae Thēbae v. 153.* ita non potest non fieri , quin persistente tali clausura , & neglecta pudendi coaliti separatione , enitendi spes decollet , foetusque detentus suffocetur , & mater infantis fiat sepulcrum. Vtrique autem prospici posse , & vtriusque salutem strenuo isto nec tamen praecipiti contineri auxilio & remedio , experientia id edoctus confirmo. In primis atretis eisdemque vterum gerentibus auctor sum , vt , simulac de grauiditate ne vllum amplius dubium restat , aperiendo sibi sanandoque genitali de reliquo tempore auxilium quaerant , viamque foetui non peruiam solum faciant , sed recte etiam sanatam cuticula intra perinde vestiri , ac extra , circum , infraque & supra ad-

uersus obstetricis manum probe muniri. Incisione contra ipso in partu peragenda magnae & tantum non ferendae doloris fiunt accessiones, iunctaque recenti vulnere pariendi tarditate verendum, ne ab inserta obstetricis manu labia periculosius atterantur, ipsumque perinaeum rumpatur non adeo facile sanandum.

§. XXXI.

Tempus est, ut altera vice in scenam redeat Scheria, cuius fata §. XVIII. descripsimus, & perhibendo huic rei testimonio sua ipsius persona doceat, quemadmodum atretae eademque foetae, viro partuique accommodandae sint. Duodeuigesima hebdomas erat a conceptione, quam non imaginariam esse, infantis euincebat motus. Dicto nobis iam audientior erat quam in praecedenti puerperio, praeuisaque pariendi impossibilitate, post vulneratam causam remedium quaerit, quaesitumque impetrat. Quoniam autem in angusto habitat vico, eiusque domus humili casae similis, ab utroque latere aliis domibus altioribus continetur, a fronte in umbram e regione sitae domus haud spernendae altitudinis incidens, parum illustratur, ipsam in chirurgi domum lucidiorem, solique magis expositam accieri iubeo, ea intentione, altera ut vice accuratius perspecta clausura, de instrumentis in futuram operationem conficiendis inter nos deliberemus. Collocata in altiori mensa retractis diductisque cruribus, quod natura tegi voluit, videndum palpandumque offert. Dum inter haec atramento spatium futurae fissurae designo, obseruata in muliere animi vultusque constantia, positam iuxta fenestram nouaculam, ipsa non animaduertente, chirurgi manui ingero, qui, me clara voce dicente, ab hoc puncto ad inferius, si quando instituenda sectio sit, ducendam esse fissuram, me toto capite anuente instrumentum imprimit, aperturamque tentat. Quae accepta plaga, nobis etiam multa affirmatione annuentibus, pauxillum adhuc restare incidendum ampliandumque, adeo non animum despondit, nec suis votis male ominata est, ut etiam patienter constanterque ferendis fortunae ictibus, hortationibus precibusque, ut caute propere-

mus,

mus, manus nostras firmauerit multum. Trium transuersorum digitorum longitudine oppilata connataque vagina apparebat, cui prudenter cauteque resceandae, ne quid vesicae aut intestino recto inferretur damni, eo diutius immorabamur, quo plus temporis extergendo largius effluenti sanguini impendendum erat. Ad cuius inhibendum profluuium restringentibus applicitis, vulnus deligatum, vt decubitu, quiete ac medicamentis confortantibus, quod amissum erat virium, colligeret. Die sequenti obseruato pusillo sanguinis stillicidio, intactam reliquimus aegram, ne soluto ligamento extractisque linteis ac turundis, venae ad fundendum de integro sanguinem inuitarentur. Tertio die apparente, quo ligamentum renouare utile visum, exiguam, sanguinis profluuium nudius tertius oculis in operatione subtractam, carnis particulam, applicito speculo vterino obseruamus, quam in posterum tempus virum foetumque moraturam, & metuendam nouae concretionis occasionem, intra distortos eius dentes, ne quae circumiacentibus partibus afferretur noxa, rescidimus, atque sic vulneratam nostram, aestimata debita amplitudine, secundum leges artis, modo supra dicto, quotidie deligatam, perfecte sanatam, non viro solum sed partui quoque transmittendo idoneam, DEo benedicente, reliquimus. Die enim vnde vigesimo Nouembris 1720. incidente in hebdomadem ab operatione secundam & vigesimam, puerum, me & chirurgo ob qualemcunque partus difficultatem praesentibus, sanum enixa est, adhuc viuentem, & ipsius ob magnos huius gratia exantlatos labores vnicum solatium. Binos enim, quos post hunc doloris filium peperit, liberos vnicum marito morte amisit. Quis crederet, mulierem natura timidam, pugna tam infeliciter pugnata, corpus suum olim periculose fauciatum, noue praebituram pugnae, nouo integroque militi? Peruicit quicquid alto pectore mansit pauoris, luctuque breui absterfo, nondum finito luctus anno, iuueni recte valenti & admodum robusto nupsit, laborem, periculum, detrimentum, quorum primum coniugium fuit plenissimum, denuo initura. Sic non in-

iucunda doloris praeteriti recordatio videtur! sic quae fuit durum pati, meminisse dulce est, inquit *Annaei Senecae Hercules Furens v. 654.*

§. XXXII.

Quemadmodum huius calamitas inspectione, lite ac fulminibus verborum, quae in chirurgum ubique iaculabatur, quin imo ad faciendam hominibus fidem ostentando corporis supplicio, vnicuique fere innotuit; ita e contrario Schmuffia Oberohmensis, cuius §. XX. facta mentio est, pudore deterrita suam omnes calamitatem celauit, existimans cum *Euthymone Cymaeo* aquod *Curtium Lib. V. cap. 5. §. 11.* optime eos miseriam ferre, qui abscondunt. Tecto taciturnitate malo paritudo patienter expectat, vltimum expertura fortunae ictum, quo perruptum iri genitalia credebat. Tres iam integros dies non cessante pariendi conatu, animo obstinauerat ingresso foetu perfringere claustra, aut fato ita iubente mori. Quorum neutro eueniente, quarto accersitus die, qui erat quintus & vigesimus Februar. 1725. enixuram misere excruciatam inueniens, periculum, in quo versetur, & auxilium simul, a quo adiuuari queat, expono. Ne vllum quidem ei vestigium pristinae reliquum erat aperturae, & tamen in quartum vsque diem clausas moliebatur fores, tanto conamine, quo non potest esse maius. Vox aegram pene deficiebat, ipsaque subinde videbatur animo linqui. Dato haustu vini, admotis naso volatilibus, factaque spe felicitis celerisque euentus, miserae cum reddebam animum, vt festinationem operationis vrgendo, maritum matremque moneret, ne mortem forte infecuturam mihi medico, sed durae mulierum vocationi statuique ipsis cognito adscriberent. Praeparato sic pariturae animo, & dispositis, quae mecum sumseram, instrumentis, chirurgi opera destitutus, ipse, qui ubique medici, saepe etiam chirurgi munia explere soleo, in nomine DEI nulla interiecta mora, perexiguam pro exstillanda vrina superstes foramen, quod vix specillum auricularium capiebat, apto cultello parum incidi, vt primum vno, mox duobus insertis digitis, reli-

reliquias recidendae cicatricibus induratae carnis , crassitiem auricularis digiti aequantis , persequerer eo tutius. Facta fissura debita, partus manu leuiter adiutus non adeo magno labore sequebatur , sed deglubitus , eo quod mater hunc nudius tertius putabat mortuum. Tum vero multum profluebat aeruginosi putridique sanguinis , teterque odor , quem partus quoque spirabat , longe per hypocauftum diffusus , fragilitatis humanae testis ac index , recentem nos cogebat quaerere auram. Per sane breui tempore , aut minimum haud longiori , quam quod ad articulos christianae fidei quater distincte recitandos infumendum , successu quam pro opinione meliori absoluta operatio est. Non dici potest , quam bene se levatam mulier continuo fenserit. Haud deteriorem quoque cura successum euentumque habuit , siquidem methodo supra dicta turundisque ex spongia ab obstetrice applicitis , ipsa cum sibi reddita , tum marito ex postliminio apta facta , hodie adhuc viuit incolumis. Similem casum Hagae Comitum *Cornelius Solingen* sibi etiam obtigisse commemorat , *Tract. Handgriffe der Wundartzney und Ambt der Wehmütter pag. 727.* Sutoris cuiusdam vxor in primo puerperio eodemque laboriosissimo , pessime habita , mirumque in modum dilacerata , gangraena corripitur pudendorum. Imperitia chirurgi in curanda lye venerea satis quidem experti , sed harum rerum pessariorumque vterinorum prorsus ignari , maxima vaginae pars duris cicatricibus tecta , transmissa per angustum foraminulum genitura virili , sine vlla coitus iucunditate mulierem sinebat fieri grauidam. Ingruente pariendi tempore aliquamdiu ab obstetrice frustra vexata fatigataque , tandem praedicti *Solingii* manu aperta foetum edit , ex dilato auxilio mortuum. Concretas vero confluentesque cicatrices , duritiae cartilagini haud sane cedentes , crepitum stridoremque ediderant , cum inciderentur. Qua puerpera conualuerit methodo , literis non legimus proditum.

§. XXXIII.

Remoto pessulo , quem vel a natiuitate primisque aetatis temporibus inuenimus ostio genitalis muliebris obditum , vel ab exul-

ceratione ac gangraena profundius obiectum, ac nullo extrinsecus & in vagina inueniendo impedimento, quod exclusionem foetus morari aut impossibilem reddere queat, molienda ossium pubis dilatione foetus extractio, quam celerrime potest, tentanda. Non inconsumtum erit etiam aliquot ante partum hebdomadibus balnea & inunctiones, monente *Waldschmidio in notis ad praxin Barbettianam Libr. IV. cap. 12.* usurpare, quibus famulantes enixioni partes humectando relaxentur. Praesumpto pariendi tempore, neutiquam foetum pellentia dentur, nisi omnibus ad partum dispositis, & post aquarum effluxum ore uteri existente aperto, situque foetus bene explorato. His non recte obseruatis, tantum abest ut puerpera a pellentibus adiungetur, ut non ipsa solum perceptis exinde spasmis intestinalibus ac uterinis, falso pro doloribus partus habitis, intempestiue excrucietur, sed foetus quoque ad exeundum nondum paratus, sua in sede turbetur, post aliquot demum vel dies vel hebdomades moliturus exitum. Multo stolidius est dare pellentia, si praeternaturaliter situs parat egredi. Si efferuescentia non adeo vehemens fuerit, vino tutius parturiens confortatur, aut temperante aliqua mistura, quam multis aut magnis remediis, quae incendenda massa sanguinea febriam plerumque causa existunt. Pellentia eo in statu, quo ob situm praeternaturalem impossibilis partus est, non possunt quin stimulando uterum ad sui contractionem, foetum male locatum magis incuneent, atque in angustias iam ante detrusum, arctius detineant, tentandaeque eius inuersioni renitantur. Et quem latent funesti effectus, quos ex istorum abusu etiam in foeminas scimus redundasse? Quid causae est, quamo- brem strumae foeminis quam viris familiariores sint? ob auctos partus dolores, non speranda ob situm praeternaturalem foetus exclusionem, ortam fuisse herniam umbilicalem experientia compertum habeo. Non minus ex partum promouentibus, iisdemque intempestiue & magna copia datis, doloribusque nimium auctis, insignem peritonaei dilatationem vidit *Solingen loc. cit. pag. 722.* quin imo ruptum inde uterum, & cum secundinis intestina matris paulo post demortuae

mortuae prolapsa, suis ipse oculis manibusque observauit idem l. c. p. 736. Et foetum per ruptum vterum in abdomen egressum, inter intestina multo cum sanguine iacuisse, idem ex Guillemeau recenset *Tract. de Embryulcia* p. 21. Sic *Schenckius Obseru. Medicin. Libr. IV. de utero* narrat, apertum a se Haganoae Alsatiae puerperae, vehementissimis doloribus misere, sed frustra excruciatæ indeque mortuae corpus, in cuius abdominis cavitæ integrum foetum omnibus numeris absolutum, intestino recto incumbentem, nulla membrana tectum, capite ad partum naturalem deorsum inclinato, & facie ad posteriora versa, corporis vero trunco in longitudinem extra lacerum ruptumque vterum extenso, vna cum secundinis inuenerit.

§. XXXIV.

Vix aliquis medicorum adeo rudis praeceptorum artis, aut tam stolidæ audacia erit, ut eo in statu, quo nondum omnia ad partum disposita sunt, & foetus in primis non recte locatus est, pellentia dare sustineat. Exemplis autem data opera adductis, iisdemque non auritorum sed oculatorum testium testimonio confirmatis, iuniores medicos, pleno i. e. summo gradu, quo fere gallinae super carbones non prorsus extinctos, ne comburantur, volitando decurrunt, in studio medico progressos, & ad faciendam medicinam vel volitantes, vel nuper admodum admissos, omnem prouidentiam volo admonitos, ut rogati in *dysotia* medicinam, foetum pellentia non ante propinari faciant, quam de legitimo tempore, de effluxu aquae, de ore vteri aperto, de foetu ad partum naturalem inclinato facti certiores fuerint. Si enim in aliis quibuscunque affectionibus omnia diligenter cognoscenda, & ex consilio *Hippocratis* cum ad aegrotum veneris, interrogare oportet, quae patiatur, & ex qua causa; & quot diebus; & an venter secedat; & quo victu utatur; ut, quid euenturum sit, praecognoscat, & quibus malis adhibenda, a quibus abstinenda manus sit, elucescat, hocque censente *Iulio Caesare Claudino Tract. de Ingressu ad infirmos Libr. I. cap. 6.* ad tuendam auctoritatem & artis, & ipsius medici mirifice facit; quanto magis expediet

in partus difficultate, cuncta, quae monuimus, diligenter cognoscere, quod ex unico errore commisso certissima puerperae foetuique iuxta pernicies paratur, nullo postmodum consilio emendanda. Obstetricum culpa frequentius enormiusque in eo erratur, quae auctis doloribus rem confectum iri putantes, a pharmacopolis dari sibi pellen-
 lentia curant. Qui medicorum simii, ut plerumque stolidi audacia feroces, praxin medicam medicis praeripiunt; ita in dandis pellen-
 tibus eo magis obluantur conscientiae, quo certius intempestivo istorum usu puerperis nocent, harumque funeribus coemiterium su-
 um faciunt frequens. Sed surdis omnia dicuntur auribus, nec spes
 vlla reliqua medicis est, futura praesentibus fore potiora.

§. XXXV.

Quid vero eo in casu faciendum, ubi ob nimiam orificii vteri angustiam & intorsionem ossium pubis, vel denegatam istorum dila-
 tationem, foetus ad partum inclinati non speranda exclusio est, aut
 sine aliqua angustia, foetus propter inusitatam magnitudinem ac
 monstrosam figuram extrahi, aut propter praeternaturalem situm
 omni etiam adhibita diligentia inuerti, & ad modum pariendi natu-
 ralem, vel saltem enixioni aptiorem obuerti & reclinari nequit? Eo
 in statu pellantibus nec quicquam effici, sed ab eis magnum mulie-
 ribus instare periculum §. praecedens XXXIII. nos docet, ipsaque eti-
 am sana ratio comprobatur. Si foetus mortuus fuerit, quin a chirur-
 gia petendum auxilium sit, dubium cuiquam erit nullum. Quo ma-
 ius praesentiusque in mora periculum est, eo magis properandum,
 ut mater ante cadauere liberetur, quam putrescere incipiat. Etsi e-
 nim historiis foetum mortuum saluis etiam matribus aliquamdiu ge-
 statum, fidem derogari nolim, illas tamen nullum omnino exinde
 persensisse incommodum, mihi persuadere poterit nemo. Aut post
 multa perpeffa mala non simplici morte defunguntur, aut infantis
 sceleton inclusum manens vterum distentum detinet, carnosam substan-
 tia ac interaneis in putridam materiam, magno cum foetore sensim
 profluentem, resolutis, aut ossicula rodendo aliam sibi faciunt vi-
 am,

am, per quam excernatur. Historias mulierum, quae seipsis insciis vtero gestarunt, sed ex mortuo putridoque foetu, hincque perforato putrefactoque vtero tandem interierunt, ex *Francisco Russeto* recenset *Schenckius Libr. IV. Observat. Medicin. de foetibus*, & *Senner-tus Pract. Medic. Libr. IV. Part. 2. Sect. 6. cap. 7.* Alias qualitercun-que salvas foetum ob partus difficultatem vel alios casus mortuum, aut potius eius sceleton tactu etiam observabile, ventre manente di-stanto, aliquamdiu imo plures per annos gestasse, eundemque non-nulas per apostemata circa umbilicum, in imo ventre & inguinibus ex-citata, & vel sponte vel arte suppurata, aut etiam per vterum ac anum, natura ostendente viam, membranatim excreuisse, foecun-ditate manente integra, collectae a praedictis Doctoribus observati-ones nobis faciunt fidem. Quis fatis admirabitur Numinis Divini pro-videntiam, qua ea quotidie fiunt, quae captum ingeniumque huma-num longe superant. Prope est, ut cum *Plinio Libr. VII. cap. 7.* fri-uolam pronunciem animalium superbissimi originem, Gestat mater sceleton foetus mortui: excrucietur doloribus: excernit cadaueris putridam saniem, cuius odore nihil foedius: offenditur ipsa putri foetidoque humore, & tamen fragilitatis humanae haud satis me-mor, istas molestias ludis venereis interpolat, conceptuque nouo, foetui, quem gestat, mortuo facit adsociari alium. Mirum, vterum iuxta atque alias partes, interdum quoque intestinum rectum perfo-rari, matremque, excretis sensim officulis, tandem onere leuatam conualescere. Qualem partus aluini observationem sartoris Als-feldensis, cui Enimerico Lingio nomen est, vxor mihi anno 1708. suppeditavit. Haec ultra septem menses grauida, ne villo amplius ob-servato infantis motu, multos in abdomine persentiscebatur dolores. Ex praescriptis antispasmodicis ac confortantibus adeo nihil sensit le-uaminis, ut dolores etiam increbescerent, istorumque eae in dies fierent accessiones, quae diutius perferri non poterant. Haud ita multo post simul a contumaci alui obstructione vexatur, qua cum dolores multum intendi atrocioresque reddi metuerem, clysmate al-

uum iussi subducendam. Quum vero nec sic sentiret leuamen, ipsa-
que de cadaueroso foetore, de putris humoris per vterum profluui-
o, de pertinaci alui constipatione doloreque lancinante quereretur, non
vana in animo foetus mortui nascebatur opinio. Quamobrem eo
ipso, quo haec audiebam, die aliquot vncijs olei amygdalarum dulc.
propinatis, obstetricem curavi acciendam, quae cum digitis frustra
in vterum tentaret aditum, altero mane urgente in primis dolorosa
alui obstructione, infusum laxans porrigo, quo subducta aluo vte-
ro paretur spatium. Quid fit? egerendi quidem conatum propiusque
sphincterem aliquid prouolui sentit, sed irrita labore, eo quod ex-
crementa, ut dicebat, lapidis adinstar indurata foribus ani praeiace-
ant. Nullo igitur interiecta mora per obstetricem ani explorari obi-
cem iubeo, qua de ossibus ibidem stabulantibus mihi faciente fidem,
chirurgus negotium committo, cuius opera primum caluaria ac post-
modum aliquot vertebrae, costae, radius, & alia sceleti ossa extra-
cta, reliqua sensim assumtis subinde emollientibus ac lubricantibus,
ab ipsa aegra per posticum egesta sunt. Quoniam vero ossa vterum,
qui aliquamdiu foetus mortui sepulcrum extiterat, eique adiacens in-
testinum rectum perforauerant, decocta vulneraria, iniectiones in
vterum maxime in aluum, dietamque personis vulneratis conueni-
entem commendauimus, eo successu, ut non defuncta solum pericu-
lo sit, sed hodie adhuc viuat salua & incolumis.

§. XXXVI.

Horum intuitu sine vlla temporis iactura, extrahendo instrumen-
tis foetu mortuo matri prospiciendum. Deficiens infantis motus:
vis aliqua matri illata: pondus ferendum auctius factum: ventris mu-
liebris grauitas; horror matris, animi defectio & interdum conuul-
siones, emortui in vtero foetus signa censentur. Quo aspectu atro-
cior huius extractio est, eo maiorem operaturus prouidentiam adhi-
beat, ne profunde immittendis instrumentis, foetuque ex intimis
quasi visceribus frustillatim eximendo, vterum dilaceret, matremque
magis conficiat. Ante vero quam quis ad operationem progrediatur,

tuendae dignitatis gratia probe consideret perpendatque, seruarine mater queat, an vero talia signa iam adsint, quae ipsum de morte infecutura non sinant dubitare. His enim apparentibus abstinere a muliere manum praestat, quam operando eam magis excruciare, ne, quae per se moritura est, a chirurgo putetur interfecta. Si vero e contrario spes aliqua refulgeat, fore, ut foetus mortuus cum extrahitur mater seruari queat, proponendo pauciores minoresque ab instrumentis applicandis, quam ex diuturna frustraneaue obstetricis attrectatione persentiscendos esse dolores, animus ei faciendus, ut opus iam aggrediendum constanter & obsequenter finat perfici. Quemadmodum etiam aliquae mulieres aperte libereque mihi confessae sunt, pene centesimam partem ante perlatorum ab obstetricibus dolorum, atrociorum ac intolerabiliorem esse eo uniuerso, quem in operatione siue violenta foetus extractione pertulissent. Simulac enim infixo vnco foetus magis in vaginam trahitur, trahendoque insistitur, & vel perforatum caput ob elapsum cerebrum concidendo acuminatur; vel thorax aut abdomen ob perfractas exemptasque forcipe vtrinque dentata costas, hincque elapsa viscera & intestina subsidet; vel cultello brachium resectum est, non mater solum interius paulum se leuari, pressionem praecordiorum diminui, vterum & musculos abdominis ab extrema distensione paululum remittentes, fortius se stringere sentit, eique sollicitudo in fiduciam vertere incipit, sed operaturus etiam, acuminato facto capite, iam aliquod nanciscitur oculorum obiectum, quod securius manu linteo obuoluta, vel armis apprehendat; apprehensum propius ad se trahat: tractum non dimittat, quoad omnia fuerint exempta: aut si transfuersus iaceat foetus, resecto brachio & perforato thorace vel abdomine, prolectisque interaneis amplius nunc spatium nactus, manuum opera illum dirigendum inuertendumque sumit, aut vnco vertebri & clauiculis infixo extrahit.

§. XXXVII.

Ad quod opus perficiendum non multum requiritur temporis, si vterque suo rite fungitur officio. Manum admoturus huic operi

coniugatus sit, quem mulieres minus quam coelibem reformidant; aetatis mediae & bonarum virium; affabilis, indefessus; manuum gracilitate, digitorum longitudine accommodatus; vitae integritate & sobrietate, morum modestia, honestatis opinione, acuitatis studio, sermonum humanitate, facetiarum suauitate, iudicii promptitudine, rerum experientia, doloris societate simul ac animi constantia omnibus amabilis & probatus. Puerpera vero DEo confisa; Medico obsequens; doloribus in foetum agat, & aequo stabilique ferat animo, quae fati ita iubentibus subeunda sunt. De ea commodè locanda nihil dicam; mihi placet transuersus in lecto situs, vt caput post se parientem habeat, cui puluini incumbant, pedes vero diducti lateralique afflere muniti, a mulieribus teneantur, citra ullam ad lectum deligationem, qua enixurae terrentur magis quam adiuuantur.

§. XXXVIII.

Verum quid consilii capiendum, si foetu adhuc viuo existente, sed moueri inuertique nescio, matri ob impossibilitatem pariendi simul cum foetu, post exiguum temporis spatium haud dubie moriendum est? De foetu viuo moueri inuertique nescio hic est quaestio. Quemadmodum fortis infantis motus, visu etiam tactusque applicitae abdomini manus obseruabilis, pulsus item fontanellae aliarumque partium eius de vita neutiquam nos dubitare sinunt; ita saepe eae se offerunt circumstantiae, quae nos expectatione suppressi aliquamdiu motus tenent suspensos, vt inter mortis vitaeque opinionem haesitemus. Haec dubitatio, quam recte dixeris morbum intellectus, nihil aliud est quam iudicii suspensio, qua intellectui multis rationibus in vtramque partem in mentem venientibus, variisque cogitationibus animum diuersa agitantem commouentibus, neutra contradictionis pars satis manifesta, neutrique prae altera assentiendum esse videtur. Ea qui dubius tenetur, assensum praebere non sustinebit, quod vtroque nodi apparent in praesentia vix extricandi. Dubium omnium deponitur optime, si, quod leuioris videtur momenti

menti, faciamus animo eici. Leuioris autem momenti res est, foetum, cuius de vita non magis quam de morte certus es, instrumentis necessitate urgente discerptum extrahere; e contrario res videtur maioris momenti, si expectando motu aliquo infantis sensibili, matrem nihil profuturis doloribus diutius sineres excruciaci, retardandoque auxilio interire, verbo; si infanti, de cuius tamen vitalitate dubitas, nocere nolueris, ut noceas matri, quam tamen & viuere & in vita seruari posse persuasissimus es. Simplex es, in parturientem iniurius, viri nomine indignus, qui hunc mentis morbum ratione haud depellis, eiusque medicinam consilio prudentiaque non praecipis, tuaque vecordia ferendi auxilii tempus negligis, non reuocandum, cum interea tua dubitatione defuit esse, quam non seruasse te fortasse poenitebit, cuiusque seruandae occasionem tibi optabis frustra. Qui tali in statu, vbi moueri inuertique foetus nequit, medicus vel chirurgus applicare instrumenta dubitaret, matremque sine-
ret periclitari, impossibilitate enitendi non ab obstetrice, sed sua ipsius manu explorata? Longe alia esset ratio, si matre adhuc existente robusta, foetus capite versus vteri orificium reflexus, spe enitendi non omnino desperata, applicationem instrumentorum violentamque extractionem faceret retardari, & aliam in diem differri.

§. XXXIX.

Quod igitur ad praecedentem quaestionem attinet, vbi de foetu viuo matri peraeque ac operaturo certissime constat, & neuter sine armatis manibus seruari potest, vel ad *ὑπεροπεριτοκίαν* matre adhuc viua recurrendum, ut seruentur ambo, vel *παιδιοκτονία* decreta dissectio foetus adhuc viui instituenda, ut solam matrem ex communi, quod binis instat, vitae periculo eripiamus. Atrox sane res videtur, auribus grauis, oculis terribilis, ea nasci conditione, qua non datur miserior. Miseret profecto aestimantem quae humana fragilitas sit: quantis doloribus, qua difficultate homo ex materno vtero extrahatur. Quis enim hunc in mundum introitus difficilior? quae loci mutatio periculosior? quae miseria maior? qui dolores sensibiliores

liores , quam alterutro praedictorum modorum nasci ? De utroque nunc ordine & ita dicam , ut neque necessaria aliqua circumstantia aut idonea ratio omissa , neque falsa aliqua intermixta affectaque esse videatur , quae lectorem fallat.

§. XL.

Est autem *isegotomeronia* partus sectione uteri extractus , vel operatio chirurgica , qua foetus excludi nescius , ex abdomine & utero caesis extrahitur. Cui partus excisioni a medicorum choro sectioni caesareae , partuique caesareo , hoc autem modo in lucem protractis , Caesaribus Caesonibusque indita nomina sunt. Tres potissimum se offerunt casus , qui urgentibus certis quibusdam circumstantiis , hanc postulare operationem videntur. Nam aut matre mortua foetus adhuc vivit ; aut foetu mortuo mater tantum superstes est ; aut mater & foetus simul vitae usura fruuntur. Prior casum ne quidem ullam habet dubitationem , ut humanitas summa cum necessitate coniuncta nos iubeat , nulla interiecta mora opitulari infanti , quem vel ex motu & subsultatione vivum esse nulli dubitamus , vel adhuc vivere posse aliis ex circumstantiis conicimus. Eo minor in operantem recidit audaciae suspicio , quo minus artificii requiritur in abdomine demortuae aperiendo , quod humanius est , foetui dare facultatem potiundae vitalis aerae , quam neglecta sectione eius ipsum usura priuatum , a portu mundi in perpetuum excludere. Omnis , quae hic requiritur , providentia in eo consistit , ut ne incisurus uterum , novacula foetui , quo dato spatio prominenti & egressuro , aliquod damnum adferat. Sic auspicato enecta matre genitus Scipio Africanus prior , primusque Caesar a caeso matris utero dictus. Simili modo natus & Manlius , qui Carthaginem cum exercitu intrauit teste *Plinio Libr. VII. cap. 9.* Et Burcardus Comes de Lintzgovv Buchorn & Monteforti anno Christi 959. qui postmodum Abbas Sangallensis factus , vulgoque ingenuus , eo quod ex mortuae matris alio exsectus est , uti e Buschio *Ioh. Schenckius Libr. IV. Observation Medicin. commemorat.* Quis non agnoscat magna illorum merita , quorum

rum diligentia manuque hi, quos dixi, lucis donati vfura sunt, de republica, de salute ciuium eo praeclarius merentes, eoque fortiores euasuri telamones, quo maiori Lucinae inuidia, quo magis eius ingratiis, & quo difficiliori modo hunc in mundum intrarunt.

§. XLI.

Nec est, quamobrem quis cum antiquis credat, spiritum foetus ita ex matre pendere, eiusque venerabi ore trahi, vt cessante huius respiratione illius quoque vita primis momentis pereat, ac omnem spem extrahendi foetus viui in ipso illo temporis ictu consistere, quo mater animam exhalat, propterea os demortuae pariter inserto ligno, ac ostium vteri manu obstetricis apertum seruandum, quoad peracta sectio fuerit, haud aliter, ac si per os ac vterum maternum infans vitali aura aspergendus, suam diutius vitam conseruet, haec vero istis omissis ceremoniis abbreviatur. Quis credet hodie, viris hanc dignam esse opinionem? Suam foetum vitam viuere, propriaeque gaudentem circulatione, per aliquot horarum, quin imo diei spatium viuere posse, praeter modo dictam rationem experientia confirmat. Mortua matre foetus aliquamdiu obseruatum fuisse motum, aliquoties ex mulieribus audiui; porro ex enecta eademque derelicta matre sponte prodiisse infantem, scriptorum nos haud sinit dubitare testimonium vid. *Schenckius l. c.* Sic Gorgiam quendam Epitrotam in funere matris vtero elapsam, inopinato vagitu suo lectum ferentes consistere coegisse, & ex ipso genetricis rogo lucem & cunas affecutum, matremque fato functam peperisse, scribit *Valerius Maximus Libr. I. cap. 8.* Ne igitur homines siue infantes, quos eo in casu e morte in vitam vindicare perfacile est, nostra sinamus negligentia interire, spemque parentum & animantis vna cum grauida tenebris damnari, id quod haud raro euenire vereor, reipublicae interesse, & ad magistratus pertinere officium credo, vt grauidas demortuas, vitalitatis foetus coniectura ancipite, lege faciat inspicere, quo sectione vteri omnis eximatur scrupulus. Hinc Marcellus: negat lex Regia, mulierem, quae praegnans mortua sit, humari, antequam par-

partus ei excidatur, qui contra fecerit, spem animantis cum grauida peremisse videtur, l. 2. ff. de mortuo inferendo.

§. XLII.

In altero casu, vbi foetu mortuo mater adhuc superstes est, quin extractio modo §. XXXVI. breuiter descripto, ceu omnium tutissima conueniat, ambigere credo neminem. Chirurgiam tamen Caesaream ob vrgentia symptomata, a foetu mortuo eodemque putrido facto excitata, felici cum successu institutam fuisse, praeter Schenckium Sennertus exemplis confirmat. Hanc etiam *D. O. Lankischium* Medicum Zittania Lusatum anno 1694. feliciter instituisse, *Excellentissimus Christianus Vaterus*, vir docendae faciendaeque medicinae fama celeberrimus, canitie venerabilis, ac multis, quae in me extare fecit, beneficiis ad cineres vsque colendus, in Disp. de Partu Caesareo, non commemorat solum, sed idoneis quoque argumentis illustrat. Erat mulieri ex difficili partu tota fere vagina vteri constricta, & excrescentia carnea repleta, nihilo tamen minus conceperat. Abdominis ac vteri quam uaginae vterinae apertione faciliore tutioreque visa, parturientis maritique consensu, ab ipso medico incisio in latere sinistro, pollicis latitudine e regione vmbilici deorsum versus, ad vlnae circiter quadrantem ducitur, vtero deinde, vt decet, aperto foetus mortuus cum secundinis eximitur, tanta cum felicitate, vt facta γαστροσφία adhibitaeque a chirurgis debita diligentia, vix elapsis sex hebdomadibus salua prodire in publicum potuerit. Nec ego eam in ruptura vteri, si foetus mortuus in abdomen abiectus esset, de quo §. XXXIII. diximus, dissuadere velim, quod ne vlla quidem spes reliqua est, istum matris intestinis circumpositum, per vterum ruptum manuum opera ex abdomine extractum iri, vt non intestina materna laedantur, & vna cum foetu apprehensa extrahantur.

§. XLIII.

Succedit nunc tertius casus, quo foetum viuum e viua matre sectione abdominis extrahere animus est, vt seruentur ambo. Hic scopo nostro accommodatus quaestioni supra propositae satisfacit. Res est

est magnae deliberationis , quam sexcentae circumstant difficultates. Horrifica operatio , ad cuius auditum nomen mulieres stupent ! remedium ipsa fere morte horrificentius ! Subit animum admiratio , in aliqua muliere sexies , in alia tertia vice , in aliis semel viuum e latere foetum , in aliquibus mortuum exsectum , quarum multae postea naturali modo enixae sint. Id quod exemplis ab aliis sibi relatis collectisque probandum sumit *Roussetus Tractatu quodam peculiari de foetus vivi ex matre viva sine alterius vitae periculo caesura* , cuius summam strictim proponit *Scultetus in Armamentario Chirurg. Part. I. Tab. XLIII.* Quando enim omnis actio vacare debet temeritate & negligentia , nec vero agere quicquam , cuius non possis causam probabilem reddere , ut ait *Cicero Libr. I. de off. c. 29.* prope est , ut ὕπεροπύς istos vteri sectores temeritatis ac negligentiae faciam reos. Quae non temeritas toties secare vterum , & relinquere impedimentum , quod praevidemus partus in posterum impossibilis denuo exiturum causam ? Si iuuerit semel secuisse vterum , iuturum etiam multo prouidentius esset consilium remouendi id , quod in praesens periculosissimam hanc operationem fecit institui. Quam necessaria visa fuit vteri sectio , tam necessaria etiam videri poterat remotio & correctio illius , quod prima aut altera vice partum reddebat impossibilem. Vereor , ut hoc ubique factum sit , eo quod nec *Sennertus l. c.* neque *Scultetus* loco supra dicto , qui cognitione dignissima ex memorato *Rousseti* tractatu excerpta perscripsere , ullam facit mentionem , quod illi ὕπεροπύς de remouendo impedimento fuerint solliciti. Absit tamen , ut eam prorsus improbem , eo praesertim in casu , vbi tota vagina carne vel callo usque ad orificium vteri oppleta , & ob ossium pubis & sacri distorsionem & luxationem angustior , aut ipsum illud orificium vteri callosius duriusque & angustius extat , quam ut dilatari & manum ac instrumentum admittere queat. Et qui non illam facerem administrari , foetu vel in tubis Fallopiianis gestato formatoque , cuius *Anatomia Bartholiniana Libr. I. cap. 27. fin.* meminit , vel per ruptum vterum in abdominis cauitatem elapso , aut vtero sua ex sede moto , ac in herniam

niam grauiorem egresso , & extra abdomen pendulo , cuius rei notabile exemplum habet *Sennertus* *ἐν τῇ πρῶτῃ Institut. Libr. II. Part. 1. cap. 9.* totidem verbis repetitum *Pract. Medic. Libr. 4. Part. I. Sect. 2. cap. 17.* Meretur sane historiae raritas , vt plurimis descripta verbis , paucas in lineas redacta repraesentetur. Vietoris cuiusdam Wittenbergenfis vxor , dum maritum perticam in vinculum dolii incuruaturum adiuuat , ab eadem reciproca fortiterque percussa ita sinistro inguine feritur ac percutitur , vt ortus ibidem tumor eo maius in dies fumeret incrementum , quo certius vterus conceptu grauidus in illum se insinuauerat , foetusque accretione sua cutem sacci adinstar , & in magnitudinem cucurbitae oblongae maioris distendebat. Repositione vteri in abdomen frustra tentata , imo existente impossibili , foetus extra abdomen pendulus fasciæque gestatus , non debitam solum nanciscitur magnitudinem , sed vitam forti quoque motu , manibus oculisque obseruato , satis abunde prodit. Adueniente ergo partus die , qui erat 21. Aprilis anni 1610. speque reponendi vteri naturalique modo pariendi decollante , ac exposito coniugibus de sectione abdominis vterique medicorum consilio , cutis tumoris siue herniae vterinae cum peritoneo secatur , deinde vterus extra cutem promi-nens , ex quo facta via puer suo pte quasi motu exitum quaerens , cum secundinis extractus est viuus & incolumis. Mater quoque a sectione satis bene se habuit , quoad quarto & decimo puerperii die , quo aliquamdiu extra lectum confederat , sine vlllo dubio ex regiminis errore praeter omnem spem obdormisceret , omnibus in vtero post mortem inuentis saluis.

§. XLIV.

Quae circumstantiae vt *ὡς ἐστὶν ὁμοιοπαθία* suadent iubentque ; ita nec ego illam aliis in casibus , in quibus partus impossibilis est , & mulier naturaliter parere nequit , dissuaderem , si maritus se patrem potius optet , quam carere filio velit , & mater amore desiderioque seruandi foetus , quem & viuere & mouere sentit , ad subeundas sectionis abdominis molestias se offerens , partum experiri caesareum mallet. Quoniam enim accepta pariendi impossibilitate , cunctando nec foe-
tum

tum vult suffocari, nec se negligi, & vero animus a difsecando foetu viuo, ut ipsa feruetur, multum abhorret, atque religioni, qua DEO ac foetui se obstrictam putat, desiderioque communicandi cum marito liberos, quam sui ipsius amoris vehementiaeque dolorum cedere honestius ducit, ac conscientiae aptius, proptereaque sectionem vteri adeo non auersatur, ut eam vel maxime optet petatque, nihil video, quod impediatur, quo minus istam faciamus institui. Idque eo firmitus, proposito etiam operationis periculo, sibi constat, quoue impensius petit, hac ratione ut suae conscientiae prouideatur.

§. XLV.

Quaemadmodum autem ad tuendam auctoritatem tum artis tum ipsius medici mirifice facit, scire, quae necessaria sint, quibus malis adhibere ac abstinere manum oporteat; ita hoc maxime in casu prudentis medici interest, ut famae & conscientiae suae consulens, non ante periculosa huic operationi manum admoueat, quam indicantia cum contraindicantibus probe collata, trutina rationis quasi examinauerit. Ne igitur mors fatali quadam necessitate insecutura, tuae adscribatur sectioni, ac homines tuo consilio magis quam euentu eiusdem reprehensio, ex huius infelicitate haud praeuisa, de sectionis consilio existimantes, praenotionem tuam instrumentaque infament, probe velim perpendas examinesque, eone mulier & animi & corporis robore adhuc polleat, ut exantlatis sectionis laboribus superstes esse possit, an vero protracto enitendi conatu, ab carnificantibus obstetricum vnguibus dilacerata deficiat. Vbi mulier in partu nimis diu multumque laborauit: ex haemorrhagia nimia ac longo labore defessa resolutaque iacet: intercluso spiritu arcte meante caligo oculis offunditur: somno sopitui tantum non inexpugnabili: medicamentum venis conceptum linquentem animum vix reuocat: clamoribus motuque ac errhinorum acrimonia salina stimulante irritanteque expergescitur, nihil vel parum mouetur: sudores frigidi erumpunt: mens sibi non recte constat: manum ab sectione abstine, nec curationem aggredere, ne ad exitum vitae vocata, vi a te illatae quam

quam naturae fatoque potius concessisse dicatur. Si vero mulier horum vel nihil, aut haec omnia mitiora patitur, pulsu arteriarum sibi constante, respiratione libera, viribusque non vehementer fractis, mente animoque recte valet: diffusum in venas medicamentum offusam oculis caliginem facile difficit: caeteraque consentiunt, eo magis sectio vteri temeritate vacabit, absterfoque omni metu chirurgus aut medicus ad instrumentorum applicationem confirmabitur multum.

§. XLVI.

Ita suadente medico, postulante matre, consentiente marito, approbantibus indicantibus, nec villo vehementer obstante contraindicantium *ὁσπεροτομολία* matris foetusque iuxta conseruandi gratia instituitur. Quod si vero ab ea multum abhorreat matris animus; maritus eam exosus auersetur: adstantes dissuadendo istam damnent: vnum aut alterum contraindicantium etiam prohibeat: an alterum extremum *παίδιοκτολία* nempe ad seruandam puerperam suscipi debeat, operae praetium est, vt quaerendo examinetur? Arduum hoc opus vt nondum excussum a Doctoribus legi, ita etiam Dominos Vratislauienses sollicitat, vt in germanicis suis collectaneis amore desiderioque cognoscendi aliorum sententiam, Tentamine XL anni 1720. mense Martio Class. VI. Artic. 2. quaerant: Ob ein Medicus mit gutem Gewissen, im Fall der eusersten Noth, dem Verlangen eines Ehmanns gehoer geben koenne, dasz er er seiner alzu engen Frauen, auch mit Toedtung einer lebendigen und starcken Frucht hülffreiche Hand leisten koenne? Num medicus bona conscientia, in casu extremae necessitatis, precibus mariti relinquere locum queat, vt ipsius nimis angustae uxori, etiam interfectione viui ac robusti foetus auxiliatrices adferat manus? Angustior strictiorque haec quaestio videtur, quam vt totum controuersiae statum proponat, ea saltem posita extremae necessitatis causa, quae matre foetuque saluis nonnunquam summotae est. Velim mihi ignoscant tanti viri, quorum summum in acuenda aliorum diligentia colligendisque curiosis studium exstat, non satis digne praedicandum, quod aliquid in ipsorum quaestione desiderem, vel

vel non recte intelligam. In omni controuersia status quaestionis ita constituendus, ut utrique dissidentium parti, audita quaestione, defensu ac necessariis requisitis constet, & categorica expectari queat responsio. Quis vero credet, casum extremae necessitatis tantum nimia angustia contineri, & ab hac semper inferri, ut propterea non dicam uiuus, sed robustus foetus, fortasse etiam naturaliter fitus, nam & hanc necessariam circumstantiam quaestionis auctores reticent, ad seruandam matrem interficiendus sit. Casus extremae necessitatis frequentior est, quam ut tantum ad nimiam angustiam debeat restringi, ipsaque quotidiana me docuit experientia, situm foetus praeternaturalem, partus impossibilis & crebriorem existere causam, quam nimis angustam mulierem, ut haud multum absit, quin istum praecipue extremae casum necessitatis dixerim, qui tam generosum medium postulet, & eo certius adferre extremae necessitatis indicium, quo rarius vel minus potest inuertendo corrigi, quoue contra facilius interdum angustia tempori & continuato labori cedit, ut violentas foetui admouere manus haud sit opus. Vulgata illa angustia, qua mulieres partum difficilem ac impossibilem causantur induci, lubrico innititur solo, quod omnes etiam foetus parui parturientibus magni, vuluaeque satis amplae obstetricibus nimis angustae habentur. Ista autem vxor quaestionis vel ob concreta genitalia nimis angusta est, vel ob carnosam obesitatem, aut aliquam excrescentiam, aut demique tardam ossium dilatationem. Quae angustiae causa casum extremae necessitatis inferat, quaestione ab auctoribus, non innuitur; ego vero existimarem, summo cuiuscunque remotionem studio, aliquamdiu modo supra dicto prius tentandam, quam ad strenuum istud remedium perueniatur, eo potissimum casu, ubi cum robusta matre foetus adhuc robustus & ad partum naturalem inclinatus est, quem continuata attrectatione a doloribus partus probe adiuta, facilius scimus operantis sequi manum, quam debiliorem. Eo in statu aliquot vidi mulieres frustra tentata cum dilatatione, tum foetus extractione fatigatas, post concessam quietem nocturnam, partibus, constrictura

istarum tantum non spasmodica remittente , laxioribus factis , frequenti die multo facilius viuos enixas esse foetus , qui pridie eius diei dissectioni erant destinati. Contra ea vero compertum habeo , ab claustrarii Alsfeldensis vxore nimis angusta chirurgo visa , taedio morae praepropere applicatis instrumentis , puerum naturaliter ingressum , praecipiti deliberatione mortuum habitum , cum laceratione capitis non sine insigni parentum terrore viuum extractum , de cuius felici partu , modo paulum interpositum morae fuisset , haud sane dubitarem , quod naturaliter situs erat , capiteque valde vulneratus quinque tamen horarum spatio , in hoc mundi theatro suam gemendo tremendoque egit personam.

§. XLVII.

Vt igitur interrogando categorica solidaque elici responsio queat , hoc in quaestione versatur : vtrum foetum adhuc viuum , qui vel ob nimiam & incorrigibilem matricis angustiam , vel inusitatam magnitudinem , aut situm praeternaturalem cum naturali aut saltem partui aptiori non commutandum , edi in lucem viuus nequit , *requirente* marito instrumentis impune arripere & interficere liceat , vt mater , cui , damnato partu caesareo , neglectaque hac violenta extractione , ex angustia partus vita ponenda est , seruetur ? Hoc posito & obueniente extremae necessitatis casu , nihil me impedit , quominus *παίδιοκτονία* officiosam & inculpata pronunciem. Sed audire mihi videor immanem obiici crudelitatem , qua in maxime innocentem homunculum saeuatur : crudele , si praecipiti magis quam necessario consilio strenuum hoc adhibetur medium , nisi immanius & crudelius sit , matris pessundare salutem , cui praesentissimum ab inualido pauloque post morituro foetu periculum est. Quum igitur haud multum absit , quin improba periculosaque haec mea censeatur opinio , a qua plures dimoueri me , quam eam sequi malint ; nudatum consilium rationibus sumam conspiciendum , vt , quam profero , sententia ratione duce , certo iudicio & experientia teste , prolata videri queat. Quod quo facilius argumentis perspicere possis , non magnificis

nificis quidem & ingenti molimine conquisitis, sed tamen euidentibus, primum a legitimo ista deducam, deinde ab aequo & pio, tum ab utili, praeterea a necessario, denique ab iucundo, & nouissime ab exemplis, planius quam operosius perstringenda.

§. XLVIII.

Infidet sane in cuiusque animo sui conseruandi cupido, ipsaque lex naturalis i. e. dictamen rectae rationis, actiones in utilitatem & damnum hominis redundaturas, recte considerateque decernentis, animo nostro subiicit libertatem deprecandae a nobis iniuriae, & vtendi eis facultatibus, quae, vi nostri illatura destructionem remota, conseruationem vitae faciunt diuturnam. Haec teste *Cicerone Orat. pro Titio Annio Milone cap. 4.* non scripta sed nata lex est, quam non didicimus, accepimus, legimus, verum ex natura ipsa arripuimus, hausimus, expressimus: ad quam non docti, sed facti, non instituti, sed imbuti sumus; vt, si vita nostra in aliquas insidias, si in vim, si in tela latronum aut inimicorum incidisset, omnis honesta ratio esset expediendae salutis. Et cap. 11. eiusdem orationis dicit: & ratio doctis, & necessitas barbaris, & mos gentibus, & feris natura ipsa praescribit, vt omnem semper vim, quacunque ope possent, a corpore, a capite, a vita sua propulsarent. Quamobrem *Florentinus l. 3. ff. de iustit. & iure* ait: iure hoc euenit, vt, quod quisque ob tutelam corporis sui facerit iure fecisse existimetur. Dum enim DEus homini animam inflat viuentem, eumque vita, ceu singulari aliquo beneficio, donat, simul eius etiam conseruationem intendisse, eique iniungi voluisse videtur, vt saluti suae seruandae, & ab omni vi externa defendendae studeat. Cui a DEo intentae conseruationi tanquam intento creationis fini, conuenienter in homine exoritur φιλαυτία qua hic suae conseruationis studium & aptitudinem, ac propensionem se ipsum amandi, actuali sui ipsius amore exerit. Hinc natura quisque tenerrimo affectu ferimur ad appetitionem eius, quod ad conseruationem nostri aliquid tribuit, eoque nobis nomine videtur bonum; & fugam illius, quod ceu malum nobis aliquod corrigibile damnum infert,

fert, nedum priuationem, a qua ad habitum non datur regressus. Quum vero natura maius terribiliusque non videatur malum, quam mors, siquidem ea naturae finis est secundum *Ciceronem l. c. cap. 4.* & necessitas naturae *Orat. IV. in Catilin. cap. 4.* ad eius ceu maximi malorum naturalium fugam non minori homo rapitur impetu, quam quoduis graue tendit deorsum. Idcirco non salubribus solum cibis ac congruentibus rebus aliis, corporis viriumque i. e. vitae conseruationi prospicimus, sed ad ea quoque amolienda naturali quadam trahimur necessitate, quibus capiti nostro parari insidias putamus. Proprius enim nostri amor & teneritudo affectus erga nosmet ipsos, quin imo ratio ipsa a nobis exigit, vt, quam diuinitus accepimus, vitam cum singulis aliis thesauris pretiosiore putemus, tum ab omnibus, a quibus ei periculum imminet, quo potest fieri legitimo honestoque modo defendamus.

§. XLIX.

Quando igitur angustiis pressi, ex eo, quod vi illatae acriter infistitur, in vitae nos intelligimus adductos discrimen, quo vt defungamur haud temere metuimus, quodque nisi necessitate extorta eademque tempestiua violentiae oppositione nequit depelli, tantum abest, vt extrema tentare, vi vim illatam repellere, & cum agresoris laesione & internectione nostram tueri vitam illicitum iniustumque sit, vt ipsa potius lex, data nostri defendendi potestate, istam expediendae salutis rationem honestam legitimamque, eum vero, qui neglecta sui defensione interfici maluerit, legis naturalis infractorem pronunciare videatur. Qui enim iniusta nex ei adferri potest qui suo me telo petit, meque insidiis circumuentum obstinato nocendi proposito tenet, nec prius me censetur omissurus, quam me viderit mortuum, aut certe graui vulnere adflictum, magnaque vi sanguinis emicante, moribundo similem. Qui eo tempore sui defendendi causa telo vtitur, non iure solum & secundum dictamen rectae rationis, de prudentium sententia aestimatur egisse, & scelere soluendus, sed ne occidendi quidem hominis causa ferrum habuisse indicatur. Ius
ad

ad finem tacite quoque ius concedit vtendi mediis necessariis , quibus finis potest impetrari. Si ergo iuris est naturalis , vt quisque se conseruet , suamque vitam a periculis defendat ; eo minus ab eo nobis potestas ad media necessaria videbitur denegata , ni contra apertam veritatem statuere sustineamus , naturam ius ad defensionem nostri dedisse frustra. Faciunt huc verba Caroli V. quae leguntur articulo 140. constitutionis criminalis : So einer iemand mit einem tödlichen Wafften oder Wehr überlaufft , anficht oder schläget , und der Benöthigt kann füglich ohne Fährlichkeit oder Verletzung seines Leibes , Lebens , Ehr und guten Leumuths nicht entvveichen , der mag sein Leib und Leben ohne alle Straff , durch eine rechte Gegenvwehr retten. Und so er also den Benöthiger entleibet , ist er darum nichts schuldig , ist auch mit seiner Gegenvwehr , bis er geschlagen vvird , zn vvarten nicht schuldig , unangesehen , ob es den geschriebenen Rechten und Gevvohnheiten entgegen vväre. Et quid multa dicam pro defensione vitae , cum castae pudicaeque focminae tuendae castitatis causa , iustam caede poenam ab eo repetere liceat , qui suam sibi inuitae pudicitiam , sexus muliebris inaeestimabile decus , expugnare parat. Cui haec immortalis pudicitiae laus cordi , ea adeo non istam sibi turpiter maculari laedique propter carnem tandem morituram patitur , vt etiam suo cum periculo vim sibi adferendam , pernicie ac sanguine impudici amatoris , si aliter fieri nequit , repellat , quod semel amissa redire nescit , laesaque ne vlla quidem arte reuocabilis est. Eius publicatae nulla olim apud Germanos venia erat : non forma , non aetate , non opibus maritum inueniebat corrupta , teste *Cornelio Tacito de moribus German. c. 6.* Hinc Marius summus ille imperator , tribunum militarem eundemque propinquum suum , militi pudicitiam eripere volentem , iure ab eo interfectum , huncque probum adolescentem , quod perpeti turpiter noluit , scelere censuit soluendum , auctore *Cicerone Orat. pro T. A. Milone cap. 4.*

§. L.

Si nemo sapientium remissionem animi in accerbissima iniuria, qua nobis mors aut profligatio pudicitiae intentatur, humanitatis ac moderationis dignatur nomine, & leges eam nobis patientiam non imponunt, ut vitam finamus pudicitiamque a flagitiosis hominibus eripi, aut etiam corpus, uti sacrae Themidos filii docent, mutilari, sed nos aduersus violentiam inuasorum, etiam sanae rationis dictamine, & philantiae instinctu, parant armantque: qui non matri licebit iudicio medentium & requirente marito, actionem, ad caedem usque infantis sui, iamiam matricidae euasuri, procedentem in se suscipi, qua sine conseruari nequit? Cuicumque, nedum parenti, defensio tribuenda, inquit *Tacitus Annal. Lib. XIII. cap. 6.* quae licet de defensione, qua Agrippinae, data potestate purgandi se filio Neroni, fui interficiendae auido, fictum in se crimen dicere licebat, intelligantur, nostro tamen scopo sunt accommodata. Nihil attinet aliquid dicere de imperio parentum, & disquirere, an eo etiam ius vitae & necis in liberos comprehendatur, id saltem commemorabo, matrem non minus conferre ad generationem prolis, quam patrem, cum praeter ouulum maturum staminaque futuri embryonis in eo delineata, etiam toto gestationis tempore alimentum praebeat, ut propterea partus habeatur pro parte matris l. i. §. i. de ventre insp. sc. pro parte abscissa, ouulo, ad vterum deuoluto, & in hominem nouum sensibilius explicando. Quae licet complexu venereo ad concipiendum conceptumque gestandum, & tandem ad foetum exactis temporibus edendum consentit; neutiquam tamen praesumitur consentire voluisse ad perniciem a foetu accipiendam; ad seruandum istum, ut ipsa pereat: aut ad simultaneam mortem cum isto certissime perituro sponte obeundam. Commune quidem periculum, quod vtrumque occupat, & tenerrimus affectus, quo in prolem enixura propendet, quam tenerum ac vehementem commiserationis sensum in hac excitet, eae omnium sciunt optime, quibus edito foetu matrum amor haud ignotus. Nihilo tamen minus mater, ut quisque

homo,

homo, sibi censetur proxima, γόνυ κνήμης scilicet ἑγγύτερον i. e. genu tibia propius, ac propterea stolide iniusteque factura, si certam suam viuentis salutem, incertae prolis suae vitae, vtpote in aurae vsuram nunquam asserendae, adsociare, eidemque periturae se praebere sociam velit. Quod nec diuidi neque communiter potest haberi, eius vel alternum vsus, ordinemque, quo quisque participantium in istius possessionem admittendus sit, sorte faciendum, vel vni tantum sorte attribuendum, ius naturale dicitur, docente *Hobbesio Tract. de Ciue cap 3. §. 17.* quia sorte a Domino temperata Prou. XVI. v. 33. praeterito non adfertur contemptus. Vita, quam paritura mater foetusque viuunt, omnis in partu disceptat, & nec diuidi potest, nec communiter teneri. Cedat ergo primo occupanti, quae iure primogeniturae mater est, & in quam praerogatiuae fauor inclinatur. Haec ceu κληρονομία i. e. κληρον ἔχουσα, primogenitura tanquam sorte quadam naturali, & κληρονομία siue actione, qua haereditas cernitur, vitam sibi attributam iam diu tenuit, eamque adhuc certissime tenet, ac diutius, si modo vult, tenere potest. Maius hinc ac propius ius habet vitae tuendae, vtpote κληρονομία sorte scilicet nascendi, prioritate ordinis ac praerogatiua aetatis delecta, quam foetus vel suae materna caede vindicandae, vel matrem in eandem fati necessitatem trahendi. Hic enim ab utero casu, nescio quo, circumseptus, detentusque ac positus εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι ad non sobolescere, licebit mihi textu sacro vti ex Actor. Cap. VII. v. 19 dubia quin imo fatali nascendi sorte ad propagandum reprobatus videtur, vt non maneat vitalis soboles, speque eius integri viuique educendi ne quidem expectanda, ipsius vita nulla sit. Quando nunc infans in angusta vteri via quasi in insidiis conditus, situ praeternaturali aut alio quodam vitio ipse sibi transitum intercludit, morasque neciendo matris expectationem moratur, & ipsi, quia loco cedere nequit, mortis periculum intentando, hostis euadit, vitam eidem nascendi sorte competentem erepturus; licitum erit matri, frustra tentatis quibuscunque aliis mediis, istum violentia remouere, modo vt suam vitam, quam non tenetur pro alio, nedum

(68)

nedum inimico , effundere , e mortis faucibus eripiat , seque sibi suisque conseruet.

§. LI.

Sed audire mihi videor tacitos multorum susurros , dicentium , duram me spargere sententiam , quae φιλαυτίαν & σοργὴν naturalem ac ingenitam , qua parentes liberos prosequuntur , faciat , collidi , cuius tanta vis sit , ut etiam leaenae catulos tutis silvarum aut eremi penetralibus commendatos , peraeque ac reliquae bestiae , propensione quadam , naturali a raptoribus defendant , & pro istis se patiantur interfici , nedum ut eos vita priuent. Lege igitur naturali , quae eam propensionem omni animantium generi indidit , videri convenientissimum , ut parentes liberis parcant , & pro istis dent animam. Non est , cur Alexandrum ab inferis excitemus , hunc qui discidat nodum. Quanta vis amoris illius ingeniiti sit , quisque intelligimus , qui praeviisa morte , in carnis nostrae propagine vitam nomenque volumus perpetuare , & Aëtae Colchorum regi exemplum docet , quem moeror paritus dispersaeque membrorum filii collectio , quae Medea huius soror profugiens , cum in finem disperferat , ut se persecuturus pater istorum contemplatione collectioneque detentus , se fugientem non assequeretur , in celeritate persequendi retardavit , commemorante Cicerone *Orat. pro lege Manilia cap. 9.* Illam autem σοργὴν scimus esse affectum ingenitum , quo parentes & liberi se mutuo persequuntur , quemue liberi parentibus impertiuntur , eodem ab his accepti. Eueniente nunc tali casu , quo philautia , qua seipsam mater amat , & σοργὴ naturalis , qua soboles amanda matri , colliduntur , illius quam huius potior censetur ratio , utrique si satisfieri nequit. Quia enim foetus exitum sibi intercludendo taliterque se gerendo , non sibi solum exitio est , sed etiam tanquam insidiator ad interficiendam matrem collocatus , eidem mortem parat , ne utriusque pessundet salus , mater philautiae & legis naturalis instinctu , quo sine laesione repelli , secumque simul seruari foetus nequit , nisi ζῶα ἄλογα quam naturam ducem malit sequi.

Quam iustum ex parte matris est, ut visa pariendi impossibilitate, sui unius conservandae cura foetum cum lethali etiam laesione faciat remoueri; tam aequum piique huius ex parte erit, ut, quod sua in morte nititur materna salus, ex peculiari obligatione pro illa, vitae suae secundum DEum auctore, ista actatula hoc saeuo putato mortis genere libenter occumbat. Mater concipere, conceptumque gestare, & gestatum ea eniti lege putatur, ut hic maternis beneficiis dignum se praestet. Quod vero beneficium vita maius est, quam mater in foetum transfundit? Quid igitur aequius & pietati conuenientius, quam ut infans suam pro eius perennanda salute vitam profundat, quae concipiendo gestandoque & alendo & mater, & originaliter sua domina est: a qua vitam accepit: in cuius unius potestate hucusque extitit? Si bonus ciuis pro statu ciuitatis nullas sibi inimicitias, nullam vim, nullos impetus, nullum vitae discrimen vnquam vitandum putat, iudicante *Cicerone*, quem recte alterum dixeris *Romae parentem Orat. in senatu post redit. cap. 8.* qui non infans vitae subeundo periculum, ea in acerbitate fortunae, quacum propter se mater misere conflictatur, sua ipsius morte care aestimando pietatis pretio, genitricis redimeret vitam, quam non conservare velle, quid dicam interficere, impium est? Quod supplicium satis acre reperietur in eum, qui mortem obtulerit parenti, pro quo mori ipsum, si res postularet, iura diuina atque humana cogeant, inquit idem *Cicero Orat. pro Roscio Amer. c. 13.* Prima naturae lex est diligere parentes, eorumque venerationi debitam praestare pietatem, iis etiam omnibus in rebus satisfacere, a quibus beneficiorum nobis traditum maximum. Quod liberorum debitum *perillustis Puffendorfius* pereleganter vocat reuerentiam parentibus non externis tantum signis, sed multo magis interna aestimatione exhibendam, tanquam auctoribus vitae ac tantorum aliorum beneficiorum, *Tract. de officio hominis & ciuis Libr. II. cap. 3. §. 13.* Quam obligationem liberorum erga parentes, ac reuerentiam iis exhibendam DEus in quarto praecepto, sub promissio-

ne longioris vitae tradi, tenerisque animis inculcari voluit, ne vlla facta mentione officii parentum erga liberos, evidenti prorsus argumento, parentibus secundum Stagyritam non posse reddi aequiualens. Non possum silentio praeterire notabile pietatis exemplum, quod *Plinius refert Hist. Natur. Libr. VII. cap. 36.* Erat Romae humilis & ignobilis puerpera; haec damnatam ac supplicii causa carcere inclusam matrem, impetrato a ianitore aditu, inuisit, sed semper diligenter exclusa, ne quid inferret cibi, quo illius sustentaret vitam. Corpore autem non extabescente, deprehensa filia est vberibus suis alens matrem. Quae res tantum abest, vt filiae damnum poenamque attulerit, vt etiam vtrique fuerit saluti. Hoc enim miraculo, siue hac tam admirabilis spectaculi nouitate, non matri solum vita donata est filiae pietate, ambabusque perpetua alimenta, sed in illius etiam carceris sede, loco deae pietati consecrato, pietatis exstructum templum est. Quis dubitat L. B. hanc filiam praesentissimum adisse vitae discrimen, dum matrem in carcere inedia conficiendam, noua ratione, lactis sui subsidio alitam seruauit? Pudori tamen ac pietati, quam periculo metuique cedere maluit, optime intelligens impium esse, & sanae rationi aduersum, vt benefactricem suam deteriore patiatur esse conditione, suumque ei lac deneget, cuius dulcibus mollibusque vberibus nutrita sit.

§. LIII.

Quodsi hoc dictamen sanae rationis, nos ad nostri conseruationem aequae ac vitam pro parentibus profundendam impellentis, dubium cuidam videatur aut obscurum, vt spe, metu, misericordia aliisque passionibus praedominantibus non satis clare cognoscat, liceatne sibi hoc & illo vti vel sui ipsius conseruandi medio, vel mortis pro conseruando alio propter peculiarem obligationem oppetendae, ei suaderem, vt persona commutata se fingat esse eum, cuius ictibus appetitur, aut quem intelligit in vitae periculum trahi, quo certe fiet, vt in proposito se defendendi vel confirmetur, vel ab eodem ob aliquam ei debitam reuerentiam reuocatus, pro illo redimendo periculum subeat ipse.

ipse. Lydius lapis est, ad quem actiones nostrae omnium optime examinantur: quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris Tob. IV. v. 16. siue omnia quaecunque vultis, vt faciant vobis homines, & vos facite illis, vti Seruator noster pronunciat Matth. VII. v. 12. Si quis nunc paratis in caput tuum insidiis, te in angustiis, qua tibi eundum, aggredieretur, & vero nullum videres nec locum nec medium, quo tuae salutis eius ab impetu defendendae posset prospici, damnata aggressoris vi, captoque tui defendendi consilio, vim vi sumes superandam. Quo in proposito multum confirmaberis, si aggressoris te finxeris esse loco. Quemadmodum enim hic sua ipsius confessione, aliquo iustae ultionis titulo vim tibi iam adferendam tegit ac purgat, suamque tuis insidiis non vult appeti vitam, a te vero appetitus illatam sibi vim, quo potest cunque modo debilitandam sustinet frangendamque; ita eius ipsius exemplo tui conseruationem edoceris, eiusque, tali eueniente casu, praeuisa defensio tibi incitamento est, ad suscipiendam contra eius impetum pro tua dignitate vitaeque defensionem. Et sicut porro suorum te vult memorem beneficiorum, ac mutua humanitatis officia a te expectat; ita si bonum, quod apud ipsum collocasti, malo compensat, & aliquam in te machinans pestem, mucronem acuit stringitque, poenitentia beneficii iustoque dolore poenas ab ingrato, eodemque tibi hoste facto persequeris, quas ipse de te putat sumendas, eius si gratia te obliuione meritorum insidiisque fecisses indignum.

§. LIV.

Vt propius ad scopum perueniam, finge te materno adhuc inclusum esse vtero, teque intelligere, quo in periculo propter te versetur genitrix & domina tua. Certe quae tua in illam est pietas, non desiderares, vt tecum non seruando, sed certissime perituro, etiam mater, quae te hucusque gestando aluit, quaeue in posterum educationis tuae omnem in se susceptura curam fuisset, simul pereat, genitorque tuus, quod carissimam sui partem per te extra communis periculi sortem habere nequit, duplici funere contristetur: quoniam,

niam, si aliquando euaderes mater, id tibi noles a tuo infante fieri ac euenire. Et quemadmodum tibi non voles fieri iniuriam, atque infestas admoueri manus, si molli lenique obstetricis manu sine vlla membri laesione, ex vterinis tenebris in lucem posses extrahi; ita ne matri feceris iniuriam, nec volueris, vt ipsa neglectione sui, & misericordia tui tibi haudquaquam profutura moriatur, lucisque vsura priuanda propter te rapiatur eas in tenebras, e quibus te in lucem vindicare ex animo optat, omnique conatu adnititur. Sicut porro voles, vt obstetrix & omnes obstetricantem adferentes manum, tibi faciant benigne, quo leni tractu in hoc mundi theatrum producaris, coeli aspecturus lumen; sic etiam voles matri tuae benigne fieri, & eam quacunque fieri potest ratione, hoc in mundi theatro conseruari, imminenteque morte ereptam luminis vsura diutius frui, quae tibi alendo vitam dedit, ac salutis tuae satagens, te porro nutritura fuisset, si modo, vt optat, potuisses saluus in lucem edi. Qui igitur non aequum erit, vt infans sua etiam perniciē dura matris fata leniat, imo auertat?

§. LV.

Si in discrimine vitae honesta & legitima est expediendae salutis ratio: si mater iure infantem sibi perniciem allaturum, nullo alio apparente euadendi medio, cum laesione remouet: si aequitas & pietas ab infante postulant, vt suam pro materna vitam negligat: quis dubitabit, magnam hinc in genus humanum redundaturam utilitatem? Nihil putemus vtile, nisi quod rectum honestumque sit, secundum *Ciceronem ad Fam. Libr. V. ep. 19. n. 2.* μόνον ἀγαθόν, τὸ καλόν, id solum bonum quod honestum, Paradox. I. Quum autem dicturi sumus vtile esse, vt etiam cum caede infantis seruetur mater, utilitatemque retro sitam persequendam? duo paucissimis se offerunt expedienda, tum, quid futurum sit, si illa inculpata nobis putata παίδιοκτονία suscipiatur; tum quid consecuturum, si negligatur. Nostro in casu ab infante nascendo matri certissimum exitium imminet, ex quo alia ratione extrahi nequit, quam infanticidio, nisi infanti se facere

cere

cere velit confatalem. Mater itaque, cuius salus plane deplorata est, violenta foetus remotione, comparato & opportunissimo salutis remedio, non solum dilacerantibus in praesenti doloribus leuatur, sed imminentem etiam mortem effugiens, virium firmitatem longis doloribus infractam resumit, sibi suisque reddenda, hoc vnico accepto incommodo, quod fructu amoris orbata, spem mariti videt frustrari, familiamque sperato cremento destitui. Lucrum, quod ex vxore conseruata refert maritus, tam magnum est, vt, quod ex iactura infantis sentit, facile obliuiscatur damni. Illa enim quod esse debet, iam pridem fuit, reique familiaris cura, coniugali amore, vitae consuetudine, honesto propagandae prolis obsequio vtilem se marito fecit & per necessariam, vt carere ea nisi cum summo dolore damnoque nequeat. Foetus contra, quod esse debet, fieri ob pariendi impossibilitatem ne quidem vnquam potest, eoque propterea parens aequiori carebit animo. Si seni & iuueni idem vitae impendeat discrimen, ei potius censerem subueniendum; a quo maior expectanda utilitas, cuiusque venerationi magis debeatur auxilium. Quis autem ambiget senem, cuius praesertim corona multa peritia, & gloria timor DEI Eccl. XXV, 8. haud paruo interuallo iunioribus praeponendum, & apud DEum, iubentem, vt coram cano capite consurgamus, eiusque personam honoremus Leuit. XIX. v. 32. & apud homines, optime gnaros, incuntis aetatis inscitiam temeritatemque senum constituendam & regendam esse prudentia, consilio, ratione, auctoritate, queis illi maxime eminent: Quae nisi essent in senibus, non summum consilium maiores nostri appellassent senatum, iudice *Ciceronis Catone Maiore cap. 6.*

¶ Ouidio teste Libr. V. Factor. Distich. 29. & 32.

Magna fuit quondam capitis reuerentia cani,

Inque suo pretio ruga senilis erat.

Nec nisi post annos patuit tunc curia feros:

Nomen & aetatis mite senatus habet.

Quibus conuenienter dicit *Callistratus*, semper in ciuitate nostra senectus venerabilis fuit, maioresque nostri pene eundem senibus, quem

magistratibus honorem tribuebant *in l. 5. ff. de iure immun.* Quodsi nunc mater & infans in idem vitae discrimen incidant, in quo, nemine in subsidium veniente, vtrique sit occumbendum, & ex quo alter ope mature adhibita eripi queat, quin matri potius porrigenda manus sit, dubitare nullus. Quae si ob aetatis reuerentiam, maioresque cum perceptos tum percipiendos usus, infanti nato in communi periculo praeferenda, qui non praeferenda censebitur nondum nato, nec vnquam nascendo, cuius priuatio eo magis dolore caret, quo minus saepe aucta iam familia desideratur, quoue maiorem seruata ex naufragio puerperam laetitiam adfert, spemque facit facti damni corporis sui obsequio nouaque prole sarcindi. En utilitatem, quae ex violenta foetus extractione emergit! Haud difficulter nunc intelligetur, quid consecuturum sit, si inculpata & officiosa ista *παίδιοκτησία* negligatur. Quo diutius maternus animus expectatione enitendi tenetur suspensus: quoue obstinatius atrocissimis, & iis quidem haud quicquam profuturis pariendi doloribus, se dilaniari patitur; eo propius certiusque inflammationis periculum aliaque mala imminet; artus defetiscuntur: viribus collabescuntibus spes in singula momenta magis magisque extenuatur, quoad cum frustratione vitae infantilis potiundique sperati boni, vita matris partorum bonorum maxima, magno familiae damno amittatur. Hanc igitur auctoritate sua dissuadens operationem, aut obstinata mente negligens magnam reipublicae importat cladem.

§. LVI.

Ex hac, quam violenta foetus extractio adfert, utilitate, damnoque ex eius neglectione consecuturo, sponte nunc fuit illius necessitas. Quodsi parentum auribus haud quaquam grata haec ratio, quin durior videatur quam pro iudicio tenerrimi sui in prolem affectus ea tamen necessitatis vis erit, ut, quod vnum haec subiicit, consilium sibi ineundum putent. Necesse vi notationis est id, quod nec esse nec habere se aliter potest. Hinc saepe in rationem versa necessitas, id nos sine multa praenotanda deliberatione suscipere & agere festi-

festinanter iubet, quod post disceptationem in vtramque partem fuisset prudentia. Imo necessitas ante rationem est, maxime in bello, pronunciante *Alexandro Magno* apud *Curtium Lib. VII. cap. 7. §. 10.* subiungam, eo etiam maxime in casu, quo duo in eodem veluti nauigio participes periculi, seruari simul nequeunt, quoue non permittitur eligere & expectare magis opportuna duobus istis seruandis tempora. Conuulsa nare hauriente mare, aut eadem prorsus resoluta, qui seruari volunt, vel natando quaerunt terram, vel trabe & asserere vtuntur, salutis anchora. Qui diffidentia emergendi se natanti circumponit, vt eius vel humero gestandus, vel subsidiario natatu trahendus, fluctus perfringat & periculum superet, aut alteram trabis ac asseris partem ad se trahens, primo istius possessori se associat, non temere abiicitur, summum si periculum est, ne natantem natandique alios haud sane rudem, morando & inutili corporis sui pondere defatiget, defessumque secum in profundum rapiat, aut trabem angustiores leuioremque, quam vt duorum sustentare corpora possit, deprimendo alterum quoque faciat voraginibus submergi. Quis dubitabit eo in casu, quo praesentissimum vitae periculum ab alio nobis imminet, leges de diligendo proximo, deque eodem non occidendo, admittere exceptionem necessitatis, cum DEus iniuncto nobis amore proximi, non videtur ad eam nos voluisse obligari patientiam, vt nostram ipsorum sinamus periclitari aut postponi salutem. Hoc nomine lege carere necessitas, homoque ab obligatione legum exemptus dicitur *Puffendorffio Tract. de officio hominis & ciuis Libr. I. cap. 6. §. 18.* Qui igitur homo in contemptum DEI aliud facere censendus est, qui lege naturae, quae diuina est, medio sibi extorto & certo amoliendi periculi, eo quoque aequali imminente necessitati vtitur? Nemo sanus occidisse hominem dicet, qui sui defendendi causa trucem inuasorem a corpore, a capite suo violenter propulsat, vt inde moriatur, aut eidem perituro mors acceleretur. Stulta patientia est, qua quis necestenda mora subsidium ab haud inconsulta audacia & necessitate petendum negligit, sui vero obliuiscitur. Quae rese-

canda sunt , non patiamur ad perniciem ciuitatis manere , suadet Cicerō disertus ille artifex regendae republicae , cum pestilentissimum Catilinam Roma vellet expelli *Orat. II. in eundem cap. 5.* Gubernator , vbi naufragium timet , iactura , quicquid seruari potest , redimit , censente Nabarzane apud *Curtium Libr. V. cap. 9. §. 3.* & id quidem non male , quod abiectis mercibus naueque exonerata , vitam conseruat omnium rerum pretiosissimam. Necessitate vrgente gubernator arcem conseruaturus , urbem ei commissam demolitur aut incendio delet : & aegri , medicis remedia aspera suadentibus , non dolorosam solum sectionem carnis admittunt , sed articulum quoque digiti aut totum digitum , imo totum brachium & pedem , quae pro lubitu mutilare homini minus licet , sibi praecidi sinunt , reliquum vt seruetur corpus. Quidni igitur puerpera consilium , quod vnum necessitas subiicit , sequeretur , & foetum intestinum hostem , certissimam sibi perniciem minitantem , & nisi vi superari ac repelli nescium refecari , atquecum violentia vtero faceret extrahi ; quem & ipsa sentit & ex medico audit , cum ad suam manere perniciem , eaque se nisi aspero hoc remedio non posse liberari , tum ipsum , si ferro non pereat , breui certissime periturum , & enixuram secum ad acheronta tracturum fati sociam ? Nemo credo erit , qui non intelligat , quod , foetum tacita pietatis obliuione tacitisque insidiis , quas transpositione sui , siue situ praeternaturali genitrici dominae suae , ac vitae auctori collocasse censendus est , occulti sceleris coarguentibus , praeter proprium sui amorem , praerogatiuam aetatis , sanam rationem , naturamque ipsam , extrema necessitas matrem defendat iureque armet , ad infantem sibi funestum a corpore , a vitasua quacunque potest ope propulsandum , imo iugulandum , modo vt suum ab ipso praeuiso μητροκτόνω siue matricida petitum iugulum , insidiis ac pernicipi subtrahendo , se fartam & tectam vt aiunt , ab omnique incommodo sinceram integramque conseruet , suique conseruatione coeptum ex frustratione foetus luctum , marito faciat abstergi.

§. LVII.

Etenim non potest non fieri , quin haud dubius nuntius de puerpera , tantis deuitatis vitae periculis , sed cum frustratione spei augendae familiae videndique haeredis , in portum secure delata , memoriam praeteriti doloris pariter obliuione faciat deleri , atque iucunditatem incendi , quod eam familia laetatur seruata , quae in posterum feliciori enixu ad hoc sarcinendum damnum DEo benedicente valet. Et qui non is dies matri , quem felici partu ac familiae incremento , magnum sibi maritoque iuxta asserturum gaudium praesumebat , laetus atque iucundus existet , quo se ex praesentissimo vitae discrimine , ex faucibus fati beneficio quodam diuino ereptam , & quasi ex naufragio iactura redemptam , marito conseruatam ac restitutam , huncque sui conseruatione , quacum perire quam ab ea seiunctus viuere malit , tanquam , diuino aliquo munere magis laetari videt , quam frustratione infantis moueri. Non minus enim nobis iucundi atque illustres sunt ii dies , quibus conseruamur , quam illi , quibus nascimur : quod salutis certa laetitia est , nascendi incerta conditio ; & quod sine sensu nascimur , cum voluptate conseruamur , inquit *Cicero nominis eloquiique Romani immortale decus Orat. III. in Catil. cap. i.* Quis igitur asperum hoc remedium , cuius effectus iucundus est , visa enitendi impossibilitate dissuadebit , cuius intermissio mariti luctum facit duplicari , applicatio vero moerorem temperari , imo abstergi gaudio ? Prudentiae est , ex duobus malis , quae simul euitari nequeunt , data eligendi potestate , eligere minus , consequenter ex duobus tristibus minus triste. Iam vero omnium est tristissimum , cum foetu simul amittere carissimam nostri partem , vxorem ; minus e contrario triste , amittere infantem. Quamobrem finamus , aut si naufragium etiam matri timendum , periculumque in mora est , faciamus potius infantem perire , & iactura matrem , quae seruari potest , redimi , vt electo minori malo , maiori autem euitato id seruemus , cuius iucunda praesentia & magnus ac familiaris vsus nobis oblectamento est , minorisque mali nos facit obliuisci.

§. LVIII.

Vix aliquis erit , qui sine exemplorum appositione haec a nobis infirmiter dicta pronunciet , quae rationibus hucusque abunde satis probata dedimus. Ipsa res per se loquitur , meaque me docuit praxis , & peruagatus multorum locorum sermo confirmat , multas ex pariendi difficultate mori , quod vel nulla ipsis periti vel medici vel chirurgi facultas est , aut talem non curant acciendum ; alias vero perditis desperatisque rebus strenua eademque armata illius manu , ceu diuino aliquo munere , intra breuissimum temporis spatium seruari. A mea quae adiuuari manu voluerunt , ad vnam euasere omnes. Earum partim mortuos , partim viuos gestare foetus. Priori in casu , qui violentam extractionem sine vlllo temporis dispendio non instituendam putauerit , inuentus mihi est ne quidem vllus. In posteriori vero eam semper adhibui prudentiam , ne cui viderer futuri incautus. Vitales enim foetus vel robusti mihi obtigerunt , vt istorum motus satis euidenter potuerit notari , vel viribus infirmi , quorum motus per vnam aut aliquot perpetuas horas vel nullus aut *obscurus* , & ita debilis obseruatus fuit , vt ab ipsorumne robore , an ab enitendi conatu & trusione maternorum intestinorum oriretur , diiudicari ac distingui vix quiuerit. Nimis robusto existente foetu , neuter hucusque coniugum violentas illi per me adferri manus voluit , spe licet eius inuertendi apparente nulla. Ne igitur praepropere suadenda operatione , inconsultam prae me ferre audaciam videar , expensis probe pariturae viribus , istam paulisper sibi relinquendam suadeo , vt dolores cessante manuum frustranea attrectatione , paululum remittant , vel tractu temporis etiam adiuuante , magis cum parturientem sollicitent , tum foetum debiliorem reddant , quod illa non obseruato aliquantisper infantis motu , per se aut ab aliis admonita de huius vita dubitare , deque sua ipsius salute sollicitior fieri incipit. Haesitantibus inter mortis infantis opinionem & vitae spem circumstantibus , inque dubitationem tractae parturienti , adeo non augenda spe vitae , auctor esse soleo differendae in crastinum operationis , vt istam ipsam

haesi-

haesitantiam opportunissimam putem occasionem confirmandi parentibus mortis opinionem, faciendaeque eis fidei, ut maiori iam tranquillitate animi foetum finant dissecari ac re moveri, quod nec illius aliqua spes relinquatur, nec matri sperare liceat, spreto hodie remedio crastinam viuendo se attacturam diem. Hac adhuc semper usus cautela sum, qua, DEo sit gratia, & parentum conscientiae consultum fuit, & meae existimationi prospectum, quamque iisdem obuenientibus circumstantiis, cunctis volo commendari. Etsi enim ad seruandam matrem, quam videmus magno in periculo versari, etiam robustum foetum cum violentia extrahere licet, parentibus maxime postulantes, maiori tamen ac peruagatori fama rumoreque id agitur, quam gloria medici, quem haud multum abest, quin multitudo culpandi infanticidii faciat suspectum. Quando autem vocatus matrem peraeque ac foetum inuenio nimis debilem, ut ascensus potius maternorum intestinorum infantis mentiri motum videatur, quam ab hoc putetur ortus, spe vitalis foetus parentibus exenta, si fortasse ex eius sperata vita animi pendent, & periculo, in quo mater propter foetum versetur, proposito, operationem nulla interiecta mora iubeo institui, id quod hucusque parturientibus cessit feliciter.

§. LIX.

Sed quid tum faciendum, si signa, quae de mox infecutura matris morte haud dubitare nos sinunt, quaeue §. XLV. exposuimus, adfuerint, & vero de infantis vita essemus certissimi? Aut robustus est foetus, & certo scimus matrem morituram; aut de foetus vita ac robore certi quidem sumus, contra matris de morte anxii. Cum omnis actio vacare debet temeritate, altero in casu Caesarem suaderem expectandum, quod istis conspirantibus infecuturae mortis maternae indiciis, tutius est abstinere manum, ne nostra potius debilitata quin imo periisse culpa, quam partus laboribus & impossibilitate ad exitum vitae vocata mater putetur, nec foetus quoque instrumentis temere interimatur, qui fortasse matri superstes esse, istoque periculo feliciter defungi, ac caeso eius vtero patri potuisset conservari

vari. Posteriori autem casu, quo cuncta illa signa mitiora sunt, matris conseruandae causa operationem dissuaderem differri, cum protractis frustraneis enitendi laboribus, amborum vires magis attenuantur, periculumque augetur, quod nulla omnino spes est inuerti nedum edendi foetus, ac matris sine violenta istius extractione liberandae.

§. LX.

Quando nunc duas istas operationes *ὑπεροτομοσίαν* & *παιδιοκτονίαν*, ceu strenua remedia, quorum altero simul matris & foetus, altero matris saltem enecto foetu conseruatio intenditur, non conquisitis quidem verborum ambagibus, in quibus stylum meum nolo ampullari, sed tamen haud inidoneis rationum momentis, haecenus proposuimus, instituti non alienum erit quaerere, vtra istarum operationum alteri praeferenda? Ex praeceptis sapientium ductuque rationis, probabilior sententia argumentis ad faciendam fidem validioribus munita, praeferenda minus probabili, i. e. rationibus minus stringentibus instructae, & tutior probabili, haec si rationibus infirmioribus nitatur, monente *Budaeo*, hac tempestate Philosophorum ac Theologorum decore eximio, in *Elementis Philos. Part. 2. cap. 2. §. 19.* Nihil certe est, quod morari me possit, quo minus *παιδιοκτονίαν* putem *ὑπεροτομίαν* praeferendam. Probabilius tamen est seruare matrem cum infante, quam hoc enecto istam seruare solam. Fateor; nisi *ὑπεροτομίαν* circumstarent difficultates tantum non insuperabiles. Mille ex parturientibus vix vna cultri subibit aciem, caedique sibi abdomen vterumque patietur, alia tutiori cognita ratione, qua liberari doloribus ac periculo queat. Vbi quaeso mater est, quae sui ipsius amorì amorem foetus praeferat? quae ipsa mortem oppetere, quam infantem perire malit? quae doloribus iam debilitata, abdomen ac vterum cum periculo mortis offerat secanda, vt latens sua intra viscera infans eximatur, si intelligit, per ordinariam hunc eximi viam posse, huiusque iactura se redemptum iri? Ex centum etiam chirurgis vix vnus & alter hanc periculosaē aleae plenissimam operationem suscipiet,

scipiet, nunquam ab aliis nec visam nec auditam, multo minus periti
 medici consilio non adiutus admittetur, ea haud pollens auctoritate,
 qua parturiens sectionem exosa, ad eam sustinendam queat impelli.
 Quis facile sustinebit secare vterum, eamque faciet institui operatio-
 nem, ex qua tot perire possunt, quot seruantur, & seruatarum plu-
 rimae, raro bene obducta cicatrice, herniosae manent, magnoque
 incommodo affectae? quae non infamia ex ista mulierum strage in
 medicum redundabit? quis non illis iniicietur terror, vt audito opera-
 tionis nomine toto corpore contremiscant? quis erit multitudinis,
 qui non dicat, fato peremtas, medici sublatas manu, hoc contra
 defunctas periculo, casu quam arte potius seruatas esse? Quae quaeso
 nobis turpitude esset? quae calamitas marito? quod damnum fami-
 liae, si, quam seruari *ὑπεροπία* volumus, matre trucidata foetum
 quoque reperiremus vel mortuum, vel deficientem, vt breui post
 exstingueretur, summamque tristitiam magno videremus cumulo au-
 geri? Horum incommodorum, si mors infantis absit, *παιδιοκτονία* ha-
 bet nullum. Non auersatur eam mater, quia per promontorium,
 rimae humorumque effluentium diuortio diuisum, & coniugali co-
 habitatione frequentatum satisque peruium factum, in castra vterina
 proelium infertur, nulla vel saltem exigua muliebris munimenti no-
 xa, facile breuique sarcienda. Non euertit probabilitatem metus pe-
 riculi: non moratur consilium dubius euentus: qui hic adeo non ti-
 mendus est, vt etiam satis mature nondum prostratis viribus ac per-
 ditis rebus instituta operatio, certam matri salutis spem adferat, vti
 contendere certareque cum aliquo sensione velim, nullam parturi-
 entem ex violenta foetus extractione prouide instituta morituram.
 Non metuenda ergo mulierum strage, qui manus medici damnabi-
 tur? qui non in periculo integrae & incolumes praestitae, ac felici-
 ter ereptae artem praedicabunt? qui non medico gloriosum, marito
 iucundum erit, eam sibi esse seruata, cuius caritas omnium rerum
 antecedit pretium? Iactura infantis non adeo vehementer coniuges
 mouebit, quod nec eius per *ὑπεροπία* potiundi certissima & infallibi-

lis spes est. Hinc nemo credo erit, qui non *παιδιοκτονίαν* violentam foetus extractionem, ad matrem indubie seruandam, cum probabiliorem ac plausibiliorem, tum tutiorem mecum pronunciaverit quam sectionem vteri, adseruandum quidem cum matre foetum directam, sed vtrique, sicut dixi, dubiam ac plerumque perniciosam. Quod si vero mater, familia ad vnum vel paucos redacta, viribus adhuc sibi constantibus, nimio voto fuscipiendorum liberorum ducta, subire *ὑστεροτομίαν* periculum, quam sobolem vnicam domus suae spem, futurum bonorum suorum paternique nominis haeredem perire maluerit, secarique sibi vterum consentiente marito, impellente conscientia, instanter etiam atque etiam petierit, quin eius precibus relinquendus locus sit, dubium mihi esset nullum, quemadmodum §. XLIV. innuimus.

§. LXI.

Quum vero ex iis, quae haecenus de infanticidio inculpato ad seruandam puerperam, a nobis disputata sunt, argumentum videatur nasci pro abigendo foetu, ob materiae affinitatem corollarii loco quaeritur, vtrum ad seruandam matrem impune eiicere foetum liceat? Non generalis quaestionis sensus est, nec quaeritur, an parentes semper pro lubitu conceptum elidere queant, vt *παιδοπαίεια* in tanta hominum multitudine hac ratione constringatur, ipsisque non plures quam pro voluntate facultateque alendi nascantur liberi? Haud quaquam enim eo se extendit parentum potestas, vt illis contra finem matrimonii agendo, ad finiendum liberorum numerum conceptam prolem eiicere liceat. Coniuges odio legum digniores sunt quam coelibes, quod ciuem reipublicae non dare solum nolunt, sed per conceptionem mundo speratum nuncque nascentem, & haud ita longe post edendum ante, quam in lucem edatur, quam procacissime interemtum eiiciunt. Numerum liberorum finire, aut quenquam ex agnatis necare, flagitium apud Germanos habebatur, vt *Tacitus* testatur *de moribus Germanorum cap. 6.* Vereor, ne isti maiorum nostrorum mores hoc nostro seculo exoleuerint, quo adeo vagae libidines grassantur, vt, cum multi imperare illis non possint, im-

impotentes animorum , omnisque humanitatis immemores , in sua ipsi viscera saeviant , ac fabricatam sua ex substantia prolem , & eidem , qua ipsi fruuntur , vitae conditioni destinatam , procurato abortu ceu festinatione homicidii , prohibeant perfici. Nec enim nimia civium multitudo , qua cuncta fere loca laborant , aut liberorum impedire procreationem debet , aut causa esse potest abigendi foetus. DEo huius vniuersi moderatori , & humani generis cum architecto sapientissimo , tum nutritori altorique munificentissimo committenda res est , cui perfacile mundum vel per bella , vel pestilentiam aliosque morbos contagiosos , illa exonerare hominum multitudine , vt superuacuo & sordido sanguine tanquam grauante aliquo onere , aegrum facimus per venae sectionem leuari. Si qui etiam vna domo non capiuntur , in alias domos tanquam in colonias exeant , suadente *Cicerone Libr. I. de Offic. cap. 17.* addam ego in alia loca , & in nouas hinc inde ab regibus ad condendam gentem constituendas colonias , quibus regiones humano adhuc cultu destitutas faciunt compleri. Quod sacram Caesaream Maiestatem ratione iudaeorum Pragae fanxisse , relationes hebdomadales testes sunt , sub titulo Pragae d. 26. Octobr. 1726. In hiesiger Iuden - Statt ist ein Kayserlich Decret publiciret vvorden , krafft vvelchem , es mag ein Iud Söhne haben , so viel er vvill , nur allein einer heurathen , und sich setzen darff , die andern aber , so fern sie heurathen vvollen , sich aufer Landes begeben müssen.

§. LXII.

Verum enim vero dicat aliquis lege Cornelia *αἰσχρονομία* hominis caedem puniri , partum autem non esse hominem , antequam edatur , sed mulieris portionem vel viscerum l. 1. §. 1. ff. de inspiciendo ventre. In ventre portatum sperari fieri hominem l. 14. C. de fidei commissarii libertat : & spem animantis vocari l. 2. ff. de mortuo inferendo. Stoi cum hoc principium , foetum esse portionem mulieris ac viscerum maternorum , & saltem spem hominis , eo , quo haec secta vigeat , tempore vsque eo Doctorum se ingessit animis , vt falso creditum

sensim veri vicem obtinere, inque legem abire, ac tandem in iuris
 interpretes transfundi coeperit, sanioribus sobriae philosophiae prae-
 ceptis vix emendandum. Si partus mulieris portio est, qui quaeso
 conuenit, ut matre vendita non censatur partus venditus? l. 42. ff. de
 euictionib. Conceptus ex substantia parentum excitatus, & iam
 stamina sua euoluturus, ut sensim sensimque se magis exerat, pro-
 dat, crescatque, secundum principia physica generationis vniuocae,
 qua a viuento & animato viuens & animatum similitudine naturae ge-
 neratur, censetur homo. Licet nunc procacius agere maiusque com-
 mittere crimen putatur, qui formatum iam hominem, forma hu-
 mana membrisque & artubus distinctis conspicuum, palpitatione
 motuque corporis vitam atque robur exferentem interficit & expellit,
 quam qui informem adhuc & motu nondum cognobilem facit eiici,
 neutrum tamen iura volunt impunitum dimitti. Moses diuinus ille
 Israëlitarum legislator, eum, qui percusserit mulierem praegnan-
 tem, & abortiuum quidem fecerit, ut tamen (ipsa) vixerit, iubet
 subiacere damno, quantum maritus mulieris expetierit, & arbitri
 iudicauerint, si autem eius mors subsequuta fuerit, reddere animam
 pro anima Exod. XXI. v. 22. 23. Qui textus a vulgata Hieronymi, pro-
 nomine foeminino ipsa verbo vixerit apposito, quod tamen in he-
 braico non inuenitur, intentioni huius legis disconuenienter ad muli-
 erem praegnantem videtur restringi, ac si percussor praegnantis, si,
 infecuto a percussione abortu, *ipsa vixerit*, pecunia sit mulctandus,
 eius autem si subsequuta mors fuerit, teneatur animam reddere pro
 anima. Moses statuto versu duodecimo generatim omnibus homici-
 dis extremo supplicio, variisque in subsequentibus versibus figillatim
 recensitis percussione & homicidii speciebus, morte mulctandis, et-
 iam necessitatis interesse ac operae duxit pretium, ad sancendam de
 percussione mulieris grauidae legem, & irrogandam eius percussori
 poenam progredi, quam ille mereatur, non propter ipsam mulie-
 rem siue sine damno percussam, siue enectam, cuius ceu hominis
 mortem lex generalis de puniendo homicidio, morte vindicari velle
 cense-

censetur, sed quam incurrat propter partum, tum sine exitio exe-
 untem, tum funeste elisum, cuius eiection & nex fortasse nec illicita
 cuidam videri posset, nec illo generali praecepto comprehensa. Quid
 erat, in percussorem animaduersionem constituere capitalem, si per-
 cutiendo grauidae admoueat lethi diem, cum sine ullo dubio Moyses
 eum & homicidam, & propterea supplicio mulctandum credidit, qui
 mulierem necat non grauidam, nisi negare voluerit eam esse homi-
 nem? Quae inhumana sententia ut pietatis sanctitatisque tanti prophe-
 tae aliena est; ita eam ἀειχελόγῳ quidam ac spurcidicus anonymus
 olim defendere sustinuit, iuauit iucundaque mulierum consuetudine
 indignissimus, dignus vero, in quem totus istarum chorus armis sui
 sexus insurgat; si adhuc viueret, omnibus excogitandis conuitiis pro-
 scindat: aciculis exenteret: aut si remittere supplicium velit, acubus
 maioribus crassa pilosaeque fila trahentibus nates traiectionis, tamdiu cir-
 cumduci, ac stercorebus conspurcari & deturpari, virgis denique
 caedi iubeat, quoad confiteatur mulieres esse angelos, & hac diuturna
 promeritaque poena iustissimae illarum irae parentatum fuerit, haec-
 que in misericordiam vertatur. Nec obstat, hac ratione Mosen v. 15.
 recensione poenae, qua percussores parentum adficiendi sint, super-
 sedere potuisse, cum hanc quoque praeceptum generale de punien-
 do homicidio complectatur; hoc ipso enim DEus γονεοκτονίαν liberis
 eo detestabiliorem reddi, respectumque parentalem eo magis teneris
 istorum mentibus inculcari voluit, pie semper ubique tuendum. Ut
 autem mulieres grauidae ab infidiis ac percussione eo tutiores sint,
 & multiplicationi generis humani prospiciatur, expediebat, violentam
 foetus elisionem, & huius occasione facile euenientem ἐμβρυοφονίαν,
 proposita poena coercere, quae abigenti percussione praegnantis foe-
 tum capitalis sit, si percussio foetui exitialis siue lethifera fuerit, etiamsi
 puerpera euaserit incolumis. Talem percussorem tanquam παιδοκτόνον
 Moses eodem vult supplicio adfici, quod ab aliis homicidis iussit su-
 mendum Gen. IX. v. 6. Exod. XXI. v. 12. Leuit. XXIV. v. 17. Num.
 XXXV. v. 16. Deuter, XIX. v. 12, 13. Augustinus credit, Mosen tradi-
 disse,

disse, vt percussor, si abortiuum formatum fuerit, anima, sin autem informatum fuerit, pecunia mulctetur c. 9. c. 32. q. 2. qua de differen-
tia tantum abest, vt aliquod in textu inueniatur vestigium, vt po-
tius haud obscure ab eodem refellatur, euidenterque indicetur, poe-
nam pecuniariam non tam ab informato, quam ab innoxio foetus
exitu, formato ceu robustiori, temporibus partus propiori, frequen-
tius eueniente, huiusque superstite vita, mortis vero mulctam ab exi-
tioso eius exitu, qui informatis semper, formatis saepius euenit, vnice
determinari.

§. LXIII.

Si igitur percussor praegnantis poena adficiendus, qui impetu aut
casu delinquens viro, quocum rixatur, non vero interuenienti graui-
dae eius uxori, multo minus foetui, nocere cogitauerat; maiori certe
grauiorique poena digni parentes sunt, qui disturbanda suis exanima-
bus nascente anima, & interpellanda conceptus elaboratione propo-
sito delinquentes, formationem foetus medicamentis faciunt refrigesce-
re & impediri, atque sic perdenda eiiciendaque ex se nascente sobole,
homicidium festinant, hoc est, hominem occidunt, antequam nasca-
tur, & mereri ipsorum iram queat. Quocunque autem grauiditatis
tempore, Moſen voluisse istam a percussore praegnantis & παυδιον τὸν
poenam sumi, cum illud indicio est, quod nullum tempus determinat
grauiditatis, tum exemplum Onanime mouet, vt credam. Hunc pro-
pterea Dominus occidit, quod dandum fraternae memoriae semen
fundeſbat in terram, ne liberi fratris nomine nascerentur Gen. XXXVIII.
v. 9. 10. Si igitur, qui obiiendo in terram semine impedit, quo mi-
nus concipiatur & generetur homo, cum ordine diuinitus instituto sui
similibus generandus est, grauit̄ peccat, & malum facit in oculis
Jehovae, hominemque interfecisse putatur, ac propterea occiditur: si
maſtuprator frustrando fructu, qui in semine est, & inutiliter perden-
da contra naturae propositum genitura, graue ac detestandum admit-
tit crimen, relegationis aliaue poena coercendum; vid. G. A. Struuii
Syntagm. Juris Ciu. Exercitat. XLIX. §. 43. si eum, qui abolenda ho-
minis

minis spe, deliberato & dolo malo marem sterilem facit, tanquam homicidam ferro mulctandum, mulierem vero sibi ipsi sterilitatem inducentem in profluentem aquam deturbandam iubet *Constitutio Crimin. Caroli V. Artic. CXXXIII.* quī non atrocius peccare, certiusque hominem interficere, atque *ἀνδραπονεῖν* nomine dignior censendus, qui conceptum iam nascentem, quamvis adhuc informem, & non satis elaboratum abegerit? & quī non omnis etiam tenerrimi embryonis abactio, in foro conscientiae, & in oculis DEI omnium malorum vindicis, caedes pronuncianda esset?

§. LXIV.

Sed nec hic desunt, qui dicant, me & novas nundinari merces, & paulo durius philosophari, quod quamcunque *ἐμβρυοφονίαν*, etiam non satis formati embryonis abactionem caedem pronunciare sustineam, cum tamen eo tempore adhuc inanimatus sit, inanimatum autem non posse exanimari. Paleae sunt, leuibus Stoicorum nugis leuitate pares, quae non ferunt ignem examinis. Ovulum maternum liquore penitali viri foecundatum, & pulsatione corculi vegetam praefrens naturam, qui euoluere inexistentia stamina, qui crescere & in hominem germinare posset, nisi esset animatum siue vitale, si non vita hominis, certe vita animantis? Sed motum non exerit manu perceptibilem, & anima viua non potest dici eo in corpore esse, quod sensu caret, c. 8. c. 32. q. 2. Rudis philosophia, quae motum & sensum ab anima rationali & vita magis, quam ab artuum totiusque machinae robore, ad praestabilitum corporis & animae commercium maxime necessario, quod foetus cum tempore adipiscitur, dependere affirmat. Sic facile erit delirantibus animam rationalem denegare, & infantibus fidem, operatione vtroque desiderata. Largiar, animam rationalem corpori postea diuinitus infundi, quanquam propagatio eius per traducem semper mihi visa probabilior: propterea tamen nec physice inanimatus, i. e. vita destitutus foetus, nec ethice culpa caedaeque absoluendus censebitur, qui praebito abortionis poculo architectatum ex hominibus humanum animal destruit, & destruendo animae

prae-

praesentis aut adhuc expectandae domicilio, vel nascentem iam animam disturbat, vel consilium DEI creandae & infundendae animae, ac multiplicandi generis humani frustratur. Quapropter ut partus seruetur, prouidae ubique leges poenam vel quaestionem praegnantem matri dictatam volunt differri l. 3. ff. de poenis, & praegnantem mortuam vetant humari, partu ei non exciso, ne spes animantis (sc. non faciendi, sed mox nascendi) cum gravida perimatur, l. 2. ff. de mortuo inferendo. Caeterum Iurisconsulti, quibus distinctio foetus inanimati & animati cordi est, Iure Carolino, quod praedicto articulo 133. Constit. Criminalis exprimitur, illum qui abigit, extraordinarie puniendum, hunc vero qui facit eiici, ultimo adficiendum supplicio censent, de quo *Matthaeus Commentario de criminibus ad Lib. XLVII. Digestarum Tit. V. cap. I.* & supra laudatur *Struuius Exercitat. XLIX. §. 79.*

§. LXV.

Sed quo dilabor? E diuerticulo in viam redeunti inquirendum offertur, ac diiudicandum restat, num ad seruandam matrem impune eiicere foetum liceat? Impune eo casu abortum procurari posse *Matthaeus* existimat modo laudato *Tractatu de Criminibus*, libro tituloque ac capite ante dictis, quod, quemadmodum dictante humanitate in turbido mari, ad euitandum naufragium, vilis seruulus anteferendus pretioso equo, & suadente vtilitate sapiens praestulto ex praesenti, quod vtrumque vrget, periculo eripiendus, & seni potius quam iuveni, vterque si seruari nequeat, succurrendum; sic mater etiam longe praefenda sit foetui, ut eo casu, quo illa salua esse non possit, nisi facto abortu, hunc elidere impune liceat. Quae rationes ut neutiquam ficulneae sunt, praedicto casu eueniente; ita frustra mihi disputatae videntur, quod talis necessitatis casus fictitius est, & vel grauiditatis ac educationis taedio ab lasciuioso sexu, vel praesumta opinione suggestus. Nominet mihi aliquis vel vnicum morbum, qui istam necessitatis exceptionem, siue necessitatem abigendi foetus probet. Sista-
tur mihi vnica persona, quae eo correpta morbo, qui vitam in discrimen adducit, facto medicamentis abortu periculo defuncta fuerit.

Prae-

Praeter hecticas, phthificasque ac epilepticas, paralyticis, asthmaticis atque hydropicis melius consultum esse sterilitate, & absoluto liberorum numero, quam crebriore conceptione, qui inficias ibit, inveniendus est nemo. Quis vero propterea tam simplex & credulus erit, ut sibi patiatur persuaderi, abortum certum esse medium, quo istis cum valetudine fiat in gratiam reditus? Et quis non intelligit, grauidas, quibus tali cum periculoso conflictandum morbo est, gravius affligi copiosa venaesectione, & medicamentis vehementer stimulantibus foetumque pellentibus, quam gestatione eiusdem, eodemque sensim maturescente, ac absolutis mensibus excludendo, haud secus, atque arbores vredine afflictae, decussis vehementia ventorum istarum foetibus ramisque, magis conficiuntur, quam a pomis sensim maturitatem assecutis, & maturitate decidentibus? Si prohibita foetus abactio, tam certum & indubitatum medium esset liberandi grauidam eo malo, propter quod ei periculum imminet, quam indubie ex graviditate malum ingravescit, ne quidem ullum mihi restaret dubium, quin matris quam foetus potior habenda ratio esset, binis simul seruari nesciis. Quando autem procuratus medicina abortus incertum medium est servandae matris, & si non magis, certe aequè malum maternum aggrauat, & periculum magno cumulo auget, quam inexpectata grauiditas, ut ob pellentium & purgantium drastrictorum vehementiam, multumque venae sectione profusum sanguinem non sine causa verendum, ne intentata aliena clades in matris caput vertatur, eam merito perhorrescimus. Hospes in Medicina sit necesse est, qui nesciat, plus negotii abortum, quam maturum partum exhibere. Quae igitur turbae, quae molestiae, qui dolores, quam periculosa symptomata excitabuntur, si nullo in matre praegresso stimulo, unica stimulantium vi, sede locoque foetus mouendus, placentaque uterina firmiter adhuc annexa, fibrillis probe radicatis avelenda est? Quae inconsiderantia esset? quae turpitudine? quae internecina strages? quod flagitium? quis multitudinis strepitus? quae denique in medicum institueretur quaestio, si quis abigendo foetu ma-

trem etiam, id quod facile contingere potest, necaret, duplicique funere domum faceret funestari? Sic rusticae cuidam Eufensi hydropicae fata memini admota, cum usu emmenagogorum, quae simius quidam medicorum temerario instituto, ad pellendos menses haud impune dederat, infeliciter eiiceretur foetus. Contra ea non ignotae mihi hecticae phthificaque ac epilepticae sunt, quae partum debito tempore enixae sanum sibi que superstitem, ac maritis vnicum orbitatis solatium.

§. LXVI.

Atqui nec sic res videtur expedita, ut non inveniatur, qui fortasse nobis obiiciat, nec nimiam vteri haemorrhagiam in gravidis, nisi foetu abacto compesci, nec matrem alia ratione posse seruari. Stramineum hoc spectrum esse, quod ignaros terreat, detracta larua quisque facile intelliget. Nimia vteri haemorrhagia vel tolerabiles hypogastri lumborumque dolores sequitur, vel ab istorum doloribus lancinantibus & parturientium similibus inducta, coniungitur cum aquarum fluxu, & inuoluntario quodam conatu egerendi aliquid ex vtero. Priori in casu aegras miserrime interdum affligente, propterea que timidis periculoso viso, de pellendo foetu magis quam eodem conservando cogitans, mea sententia insanire videtur, eo quod perexigua tantum placentae vterinae parte ex sinubus vteri retrorsa, continuatum incrassantium & adstringentium usum non semel scio, sanguinis impetum, fluxumque stitisse. In posteriore contra casu, in quo non haemorrhagia abortus, sed internus iam factus abortus haemorrhagiae causa est, non maioris vel deliberationis vel moliminis res, nec certius animosi medici indicium, multo minus factum herculeum censebitur, singulari praeconio dignius, foetum eradicatum, reglutinatum, ab vtero avulsum, usura lactei eiusdemque nutritii a matre capiendi liquoris orbatum, verbo, deficientem removere, quam hostis enecti ferire latus, & in partu foetum extrahere mortuum. Quae ut melius percipiantur, paucissimis sciendum, interiorem vteri membranam plurimis tuberculis siue poris ac sinubus perfodi, qui in praegnan-
humo

humoribus a spirituoſo & elatiſtico viri liquore contagioque fermentantibus, rarefactisque ac turgelcentibus, ita laxantur ac tument, vt tubulorum inſtar lacteorum in mammis protuberent, ac veluti in vaginulas ad vteri cauum hiantes coeant: hos vero ſinus ac vaginulas ſubiri a fibrillis carneis papillisque perforatis, quas extrema conceptus tunica, chorion anatomicis dicta, emittit, vt iſtis ceu totidem laciniaſ radicibus, per inoculationem vtero coniuncta firmiter adhaereat. Quis non inde intelligit, ex praegreſſa vteri irritatione, papillas carneas placentae vterinae, ex ſinubus vaginulisque vteri, in quibus radices egerant, violenter retrahi, ipſamque placentam auelli, ac huius auulſione cum vnionem, quae foetui cum matre hucusque interceſſit, dirimi, atque hoc ipſo diremtae vnionis factaeque ſeceſſionis momento, intrinſecus abortum fieri, tum ob hiantia vacula ſanguinem per arterias ſpermaticas, praefertim hypogaſtricas ad vterum advehi ſolitum, iuſto manare copioſius? Eſt autem mihi abortus internus, foetus magis perficiendi auulſio ab vtero; & externus, eiſdem ex vtero excluſio. Prior ſi praeeſſerit, vel ipſa ratio poſteriore iubet inſtitui. Internus enim abortus iam vel mortuus eſt, vel pro mortuo habendus, quod ne vlla quidem ſpes relinquitur iſtius cum vtero reuniendi, vitamque vel amiſſam reſumendi, vel ex fluminis ſanguinei fluctibus, quibus iamiam ſuffocandus miſere iactatur verberaturque, eripiendi. Qui tali in caſu abortum intra vterum iam dum factum, ſiue foetum ab vtero abreptum, ac reuniri & reanimari neſcium, non tam internis remediis, ſanguinem magis incenduntibus, pellendum, quam manuum opera extrahendum curat, vt vterus, remoto eo, quod illum diſtentum, vaginulasque ac vacula tenet aperta, ſubſidere, ſuaeque ſubdentia ipſe ſibi vaſculorum orificia comprimere, ac profluuii ſcaturiginem obdurare queat, is non foetum abigere & abortum procurare, ſed deſiciens corpus ſiue cadauer remouere rectius dicitur, conſequenter eminus ac fruſtra in nos tela iacit, quorum iactu noſtra procul ſententia abeſt. De vivente enim, vteroque adhuc firmiter inhaerente, germinanteque ad maturitatem foetu hic quaefſtio eſt, cuius violentam auul-

sionem ab vtero, nobis abortum internum vere proprie ac convenienter dictam, ab aliquo grauidae morbo indicari, tanquam certum tutumque ac vnicum illius seruandae ac morbo liberandae medium, constantissime abnego. Hinc recte sapienterque ac pie statutis academicis cautum, vt, qui in arte servandorum hominum doctorali insigniri dignitate volunt, iurati promittant, ne ad procurandum abortum i. e. ad abigendum foetum viuum se patiantur induci. Veteres & nisi summa cum veneratione non commemorandi antecessores nostri, optime intelligere, hanc thesin, licere impune foetum adhuc vegetum abigere, vbi salua nequeat esse mater, ansam suppeditare vberiori licentiae, qua haud multum abest, quin etiam coniugatae personae ad finiendum liberorum numerum, & vitandas educationis molestias pariter, ac explenda eo lascivius libidinis desideria, crimini abactus titulum necessitatis suaeque conseruationis praeferant. Et qui non fieri posset, vt coelebs sexus muliebris, iuncta cum impudicitia impotentia animi, percepta ita pestifera opinione, conseruandae famae gratiae, pari cum vita passu ambulantis, cuiusque amissio vita fere tristior, meretricios foetus abigere, & hoc suum factum, si forte prodatur, istius opinionis auctoritate causae paritate communire ac tucris sustineat. Istam igitur sententiam, quae grauidas necando abigendoque vegeto foetu, sed periculose excrucian- do vult seruari: qua vi decutiendo disturbandoque matrimoniali fructu, ipsa matrimonialis arbor morbis graviter afflicta, grauius concutitur ac conficitur: quae foetum negat hominem, vt eo impuni- us extinguatur: quae concedenda abigentibus partum impunitate, facit casus necessitatis fingi, istiusque speciem petulantiae & ἐμβρυοφονίας praeferri: quae diminuendo pudicitiae pretio illam evilesce- re finit & exulare: quae imbecillo sexui rationem ingerit, qua famae coram hominibus tuendae, quam supplicii terrori magis cedere allicitur: vt pietatis mo- rumque praeceptis inimicam, & christianis, quibus honorabiles nuptiae earumque opera casta sint, indignam censemus, ita abominando eiuramus.

S. D. G.

SVM

SVMMARIA CAPITVLORVM.

§. I.

IN praxi Chirurgico-Medica, medicus praeter sua saepe etiam chirurgi explere munera tenetur, quod vt gratiam ipsi conciliat, ita in ingressu ad difficulter parturientes magnam creat molestiam.

§. II. In difficultate & impossibilitate pariendi, mulierum aliae parituram tempori relinquendam; aliae capiti imponendam suadent; aliae fato committunt; aliquae oppetere mortem, quam armatas medici aut chirurgi experiri manus consultius ducunt.

§. III. Nullam esse temporis medicinam in inuertendo foetu; nihil opis expectandum ab impositione in caput; non aeterna quadam constitutione ita forti suae destinata esse foeminam, vt causa *dysoxias* ceu rei contingentis non variare possit effectum; ab obstetricante chirurgi manu parituras nec turpari nec excarnificari, sed adiuvvari docetur.

§. IV. Prudentes pudicam medici manum haud reformidantes, non praevisto alio liberandi medio ad extrema confugiunt, impellente multum desperatione, quae saepe spei causa est, inque rebus adversis efficax medium.

§. V. Ex causis foetus praeternaturalis eae saltem in scenam prodeunt, quae ad dislocandum embryonem aliquid conferre putantur. Inter animi pathemata maxime nocet maestitia.

§. VI. Et terror panicus, qui iuncta imaginatione euadit nocentior. Vtriusque effectus & rationes traduntur, iuncto notabili exemplo grauidae, quae prima, qua terror iniiciebatur, hora translocationem foetus sensit, & translocatum gestavit, vt vicaria nostra indiguerit opera.

§. VII. Opera nuptiarum intempestive & yltimis ante partum mensibus exercita, foetui nocere, imo eundem ex sede sua naturali deturbare

turbare possunt. Coniuges ergo ut moderatori corporis usus studeant, admonentur.

§. VIII. Partus causaeque eum mouentes describuntur, & ostenditur, conatum matris parturientis & pariendi foetus debere esse *συνχρόνιον.*

§. IX. Nascendi terminus non est incertus, sed tempus solenne constituunt novem menses solares, siue decem lunares, quibus decursis exitum molitur foetus.

§. X. Partus diuiditur in naturalem & praeternaturalem; Naturalis quomodo fiat, describitur.

§. XI. Ex descriptione partus naturalis facile intelligitur, quis sit praeternaturalis, cuius varii traduntur modi.

§. XII. Hi partum faciunt vel difficilem vel impossibilem. Vtrobique prompta & versatilis manus requiritur. Obstetricum inscitia, inuidia odiumque in alias se peritiores, quin & ipsos medicos notantur; quae contra istarum virtutes esse debeant, graphice describuntur.

§. XIII. Ex parte foetus membranae, quibus is inuolutus iacet, crassiores quam ut rumpi possint, referuntur in numerum causarum difficilis partus. Istas foetus non rumpit calcitrando & sese elongando, sed pondus humorum contentorum, quo vesica prominere caepta urgetur ac distenditur.

§. XIV. Si foetus p.n. situs ab urgentibus doloribus ita incuneatus constrictusque tenetur, ut ne vlla quidem opera loco moueri queat, partus vocatur impossibilis, qui strenuum postulat remedium.

§. XV. Causarum difficilis & impossibilis partus, quae ferrum requirunt, ex parte matris praecipua est *σφιγμοειδής μήτρας*, qua quae constringitur, *ἀτελής* imperforata vocatur.

§. XVI. Hoc vitri si connatum est, sedem habet vel in orificio pudendi, quod a membrana superinducta coalescit, superstiti saltem fore

foraminulo, cuius inter alia exempla vnum adducitur a nobis visum & sanatum; vel in ceruice vteri, praetenta ibidem membrana cribrifor-
mi, cuius itidem exemplum aliquod iungitur.

§. XVII. Sin ex morbo proficiscitur clausura, periculofior est, quod tum ob praegressam exulcerationem labia profundius con-
crescunt. A variolis exesa puellae pudenda concretaque, solvendo
mox lunari debito accommodari curavimus.

§. XVIII. Nihil fere frequentius est, quam vt mulieribus in
partu difficili male habitis genitalia concorporentur, per exiguo fora-
mine, mittendae vrinae vix sufficiente, peruia, cuius rei binas histo-
rias obseruauimus, vnum mulieris Alsfeldensis, cuius pudenda dispa-
rentibus alis profunde concreuerant, ipsa tamen existente grauida,
& a nobis ad dolendam suam calamitatem inspecta.

§. XIX. Sistitur iudicium medicum, quo decem a me addu-
ctis rationibus, culpam concretorum genitalium mulieri tribuendam,
chirurgum vero accusatione liberandum censeo, quod secuto magi-
stratu, coniugibus maxime haec & illa vno ore confitentibus, chi-
rurgus non in prima solum instantia, sed etiam in dicafterio Gieffeno,
ac tandem in supremo appellationis iudicio absoluitur.

§. XX. Altera historia concernit rusticam quandam Oberoh-
mensensem, cuius pudenda, sphinctere vesicae in partu grauitate laeso,
perinaeo rupto, & intestino recto lacerato, ipsis etiam labiis circum
dilaniatis, coalita, perangustum pro emittendo lotio foramen reli-
querant, menstruis amandatis per aluum, intestino nunquam conso-
lidato.

§. XXI. Partium genitalium in ytroque sexu apparatus intendit
intimam corporum missionem, intimum genitalium complexum, ex-
ceptioni seminis & procreationi conuenientem.

§. XXII. Hoc tamen non obstat, quo minus conceptio sine ad-
missione membri fiat, cum stamina futuri hominis ouulo inexistant,
ab agilima elasticaque liquoris genitalis parte, fulminis & contagii in-
star

star ad ouarium penetrante, ad inchoandam vitam euoluenda, quod in atretis ad veneris cupidinem magis incensis fieri, praeter aliena exempla, nostrae etiam observationes confirmant.

§. XXIII. *Δυσκολία* causa etiam existit ossium pubis vel incuruatio difficilis relaxtio, quorum dilatationem tum connexio laxior ac mollior sequaciorque cartilago, humorque iugiter affluens & humectans, tum istorum in ampliando pro faciliiori foetus extractione spatium, a me observatus stridor, & notata ampliationis ac constrictionis reciprocatio comprobatur.

§. XXIV. Non metuenda hinc luxatio, quod ossa non diuelluntur soluta unitate, sed eadem persistente integra, tantum notabiliter distentuntur, quae autem in casibus extraordinariis fit, diuulsio, perdifficilis curatu est.

§. XXV. Concreto genitali frustranea sunt nuptiarum opera, ad quae exercenda ferro facienda via est.

§. XXVI. Exemplis probatur superin ducta pudendis membrana feliciter recisa, puellas gravibus, quibus afflictae erant, symptomatibus liberatas, nuptiisque accommodatas fuisse.

§. XXVII. Facetum exemplum iungitur puellae, quae clauso suo genitali spem multorum, rebus venereis uti volentium, frustrata est, postmodum vero ex eo ipso chirurgo, a quo aperta sanataque erat, gemellos peperit, vivos rectae sanationis testes.

§. XXVIII. Genitalia a praegressa inflammatione coalita, ob callosam cicatricem difficiliter negotium facessunt, ad quod expediendum ratio methodusque describitur tum locandi mulierem, recidendi que sarcomatis, tum deligendi ac sanandi vulneris, & apertae servandae vaginae.

§. XXIX. Praescriptam medendi methodum exempla illustrent.

§. XXX. Atretis vterum gerentibus auctorsum, ut nulla interiecta mora aperiri se sanarique, & adversus obstetricis manum muniri curent,

curent, non vero partus tempus expectent, quo recens vulnus dolorificentius est, facileque ipsum perinaeum haud ita cito sanandum, facit dirumpi.

§. XXXI. Alsfeldensis mulier sub nostra directione duodevigesima grauiditatis hebdomade connatam vaginam sibi patitur recidi, quae perfecte sanata, secunda & vigesima ab operatione hebdomade me praesente puerum enixa est sanum, mortuoque marito veteris oblita doloris 1726. secundarum nuptiarum facta mulier est.

§. XXXII. Oberohmensis paritundinem expectans, obstinato animo per tres integros dies cum clausas molitur fores, tum fati expectat diem, sed frustra. Quarto vocatus die ipse incisionem facio, levatamque foetu mulierem merito ex postliminio aptam relinquo, hodie adhuc recte valentem.

§. XXXIII. Si nullo extrinsecus inveniundo impedimento difficilis partus metuitur, balnea & inunctiones aliquamdiu ante vtiliter vsurpantur. Non omnibus ad partum dispositis pellentia multum nocent, quorum temerario vsu etiam vterum ruptum, foetumque in abdomen egressum, Medicorum testantur observationes.

§. XXXIV. Iuniores ergo Medicos omnem volumus providentiam admonitos, ut ne vnquam ante pellentia faciant propinari, quam omnia ad partum parata audierint.

§. XXXV. Si foetus ob hanc vel illam causam extrahi aut inverti nequit, & vero matri ex mora periculum imminet, a chirurgia petendum auxilium, non obstante, quod quaedam mulieres foetum mortuum vel eius sceleton diu gestaverint, & iterum conceperint. Partum aliuum nostram habuisse praxin commemoratur.

§. XXXVI. Collectis foetus mortui signis, ad tuendam suam dignitatem operaturus bene secum consideret, vtrum ser-

vari mater queat, an vero signa appareant infecuturae mortis. Caeterum operatio ipsa non adeo dolorifica mulieribus existit, caute si instituitur.

§. XXXVII. Quis operaturi habitus esse debeat; quae in ipso virtutes requirantur; quomodo mulier locanda; docetur paucissimis.

§. XXXVIII. Si foetu adhuc viuo existente, sed moveri nescio, matri ob non sperandum partum, post exiguum temporis spatium haud sane indubie moriendum est, quid consilii capiendum sit, quaeritur? De dubitatione pauca adsparguntur.

§. XXXIX. Vel ad *ὑσεροτομοτικήν*, ut seruentur ambo, vel *παιδιοκτονίαν*, ad servandam cum caede infantis matrem, recurrendum.

§. XL. Primus casus, qui *ὑσεροτομοτικήν* exigit, sese offert, quando matre mortua foetus adhuc vivit, hicque sui excisionem postulare videtur.

§. XLI. Suam foetus vitam viuit, quae mortua etiam matre aliquamdiu peremat, comprobantibus observationibus ex mortuis etiam matribus prodiisse foetus.

§. XLII. Alter casus, quo scriptores *ὑσεροτομοτικήν* celebratam scribunt, est is, vbi foetui mater adhuc superstes est.

§. XLIII. Tertius casus est, quo foetus viuus è viua matre sectione abdominis suadetur extrahendus, ut seruentur ambo, cuius exempla strictim adducuntur, addito nostro iudicio, quibus fortasse circumstantiis locum invenire queat.

§. XLIV. Quodsi mater proposito operationis periculo, consentiente marito, subire sectionis molestias conscientiae stimulo, quam interfici foetum mallet, animoque obstinaret eam experiri?

§. XLV.

§. XLV. Ad tuendam artis auctoritatem interest scire signa, quibus admonemur manum abstinere ab sectione, & quibus ad applicationem instrumentorum confirmamur.

§. XLVI. Quodsi damnetur ὑπεροτομοτομία, an ad alterum extremum παιδιοκτολίαν seruandae matris gratia progredi liceat, non sine causa quaeritur? Dominorum Vratislauiensium hac de re quaestio, an ita formata sit, vt totum controversiae statum exhauriat, examinatur.

§. XLVII. Quaestione plenius concepta, vt omnes partus impossibilis causas complectatur, παιδιοκτολίαν officiosam & inculpatam pronuncio, argumentis verbo saltem indicatis.

§. XLVIII. Ipsa lex naturalis eam nobis mentem iniicit, vt damno a nobis propulsando, conseruationi vitae fludeamus, ab ipso creatore conuenienter nobis indita φιλαυτία, qua quisque rapimur ad appetitionem boni, nos conseruantis, & fugam mali, nos destruentis.

§. XLIX. Qui in casu necessitatis vim vi repellit, is rationem expediendae salutis sequitur legitimam, cum etiam castae foeminae pudicitiam sibi inuitae expugnaturum, tuendae castitatis causa, cum perniciē repellere liceat.

§. L. Quidni igitur matri licebit foetum iam hostem & matricidam evasurum, cum violentia remouere, vt se conseruet?

§. LI. Eo casu, quo φιλαυτία & σοφὴ naturalis videntur collidi, illius quam huius potior habenda ratio, vtrique si satisfieri nequit.

§. LII. Ex parte infantis aequum est, vt ex peculiari erga matrem obligatione, pro illa potius occumbat, quam vt eam, vitae suae secundum DEum auctorem, propter se & secum sinat mori.

§. LIII. Vtrum haec cum dictamine sanae rationis conueniant, an vero ab eodem discrepent, vulgatissima regula docet; quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris.

§. LIV. Fingat quis se adhuc vtero esse inclusum, & praesumat foetus cogitationes, eas certe suis sentiet congruentes.

§. LV. Probata *παίδιοκτονία* ostenditur, tum quae speranda utilitas, si suscipiatur, tum quid consecuturum damni, si negligatur.

§. LVI. Eius hinc inferenda necessitas illustratur exemplo natantis, cui in naufragio abiicere licet eum, qui ipsi in natando est exitiosus, lege de diligendo proximo eo in casu exceptionem admittente necessitatis.

§. LVII. Tristitiam, quae ex frustratione spei videndi foetus viuentis, & dissectione eius oritur, facile abstergit coeptum ex conseruatione matris gaudium.

§. LVIII. Ad faciendam dictis fidem exempla recensere haud necessarium visum. Quae in suadenda hac operatione adhiberi cautelae debeant, leguntur insertae.

§. LIX. Quid faciendum sit, si signa de insecutura matris morte adfuerint, & simul de infantis vita essemus certissimi, cum distinctione deciditur.

§. LX. Vtra supra dictarum operationum alteri praefenda sit, hic investigatur, tandemque docetur, *παίδιοκτονία* cum probabiliorem tum tutiorem videri, quam *ὑστεροτομία*, incommodis non vnis expositam.

§. LXI. Ob materiae affinitatem corollarii loco quaeritur, vtrum ad seruandam matrem impune eiicere foetum liceat? In genere flagitium dicitur & festinatio homicidii, eiicienda concepta prole liberorum finire numerum.

§. LXII.

§. LXII. Stoicorum principio, foetum esse portionem mulieris, refutato, conceptus ex parentum substantia excitatus censetur homo, Mosesque creditur Exod. XXI, v: 22. 23. poenam irrogasse percussori praegnantis, non propter ipsam mulierem percussam, sed propter partum elisum.

§. LXIII. Gravius peccant parentes, qui perdenda ex se nascente sobole homicidium festinant, cum nec genitura contra naturae propositum inutiliter perdenda sit.

§. LXIV. Conceptus Germinans minus recte dicitur inanimatus, quem etiam providae leges volunt servari.

§. LXV. Casus necessitatis, qui indicet foetus eiectionem ad servandam matrem, fictitius est, grauidaeque male affectae foetum pellentibus & procurato abortu gravius affliguntur, quam gestatione.

§. LXVI. Nimia haemorrhagia vteri grauidarum non est casus necessitatis procurandi abortus, sed abortus iam facti ad tranquillandum vterum mature amouendi. Tandem opus finitur abominatione sententiae, qua abactio foetus viui ad servandam matrem impunitatem consequitur.

Elenchus nostrarum observationum, quibus hic tractatus intersitus est.

1. Ex distributione protracta cocti positique ante grauidam capionis, figura huius genu pueri impressa. §. VI.
2. Dislocatus ex terrore repentino partus, istum praeternaturalem situm ita tenuit, vt sectione fuerit eximendus. §. VI.
3. Puella concretis genitalibus nata, a nobis sanata. §. XVI.

4. Pudenda a variolis exesa concretaque, viro ac menstruis mox expectandis accommodata. §. XVII.
5. Foemina quaedam Alsfeldensis in partu difficili vehementer dilacerata, neglecta debita cura angustior fit & concipit, cui postmodum genitale penitus concrevit, nymphis disparentibus. §. XVIII.
6. Rustica quaedam in partu difficili tam male adficitur, ut sphinctere vesicae, perinaeo, intestinoque recto laesis, pudendorum labia concorporata perexiguum pro emissionem lotii foramen reliquerint; debito tempore menstrualis menstrua per anum reddit, & ex viro fit grauida. §. XX.
7. Ossium pubis in partu difficili notabilis distensio, eorumque reciproca constrictio digitis obseruata. §. XXIII.
8. Ossium pubis crepitus in extractione foetus auditu perceptus. §. XXIII.
9. Lasciua quaedam puella clausis pudendis multorum spem sui comprimendae frustrata, postquam aperiri se a chirurgo curaverat, eique obsequio corporis gratias agere gestit, ex eodem gemellos parit, viuos felicitis sanationis testes. §. XXVII.
10. Mulier Alsfeldensis sub nostra directione duodeuigesima grauiditatis hebdomade, connatam vaginam sibi patitur recidi, recteque sanata debito tempore puerum, me praesente, enititur sanum. §. XXXI.
11. Mulier Oberohmensis, quae penitus clausis pudendis, sine ulla coitus iucunditate conceperat, per triduum partus doloribus clausas perfractura fores, quarto demum die aperitur, & foetu edito mortuo, marito iterum accommodata relinquitur. §. XXXII.

13. Partus aluius, siue sceleton foetus aliquando ante mortui,
& aliquamdiu non sine matris incommodo gestati, aluo
nostro confilio extractum. §.XXXV.
14. Ex dilata in partu difficili operatione chirurgica, parturien-
ti, quae servari potuisset, accelerari fatum, exemplo pro-
batur. §.III.
15. Partus sectioni praepropere destinatos, commendata a me
fatigatis puerperis nocturna requiete, sequenti die viuos
vidi exclusos, §. XLVI.
16. Puer praepropere festinante chirurgi manu, eademque ar-
mata, lacero capite in lucem protrahitur viuus. §. XLVI.
17. Rusticae cuidam hydropicae data a pharmacopola menses
pellentia, non foetum modo abegerunt, sed etiam attu-
lere mortem. §. LXV.

13. Partis alius, tunc sectione factus aliquid ante mortem,
& aliquid non tunc tunc in modo gestat, alio
nostro consilio extrahunt. §. XXV.

14. Ex alia in parte difficili operatione chirurgica partem
et, quae tunc potest, accedat tamen, exemplo pro
patet. §. III.

15. Partis sectioni praepropere destinatos, commendata a me
magis praepropere nostras requirit, sed etiam de viis
vidi exchilos. §. XLVI.

16. Partis praepropere festinante chirurgi manu, cadentes et
mias, haec capite in lucem protrahunt vias. §. XLVII.

17. Rursum eadem hydropicae data a pharimacopola nunc
pellentia, non sectione modo abegerunt, sed etiam ante
ante mortem. §. XLV.

Becker, Johann Conrad,

D. Ioannis Conradi Beckeri ... De paidioktonia inculcata ad servandam
puerperam, tractatus medico-legalis

Giessa 1729

4 Diss. 1666#Beibd.22

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10819038-4

VD18 14835576-001